

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PRÁVNÍ A SOCIÁLNÍ ASPEKTY KRIMINALITY
V MULTIKUTURNÍM PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY**

Autor práce: Jan Pechar, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Milan Veselý
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Milanu Veselému za cenné rady, připomínky, metodické vedení práce a celkově za jeho lidský přístup v průběhu naší spolupráce a dále Středočeské vědecké knihovně v Kladně.

ABSTRAKT

Pechar, J. *Právní a sociální aspekty kriminality v multikulturním prostředí České republiky : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2012. 100 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Bc. Milan Veselý.

Klíčová slova: cizinci, kriminalita, legislativa, majorita, minorita, multikulturní prostředí, národnostní menšiny, postoj k menšinám, prevence kriminality.

Bakalářská práce se zabývá podrobnějším pohledem, seznámením a objasněním citlivé problematiky multikulturního prostředí v České republice. Cílem této práce je vymezit a charakterizovat právní dokumenty, popsání současné kriminality a možné prevence v multikulturním prostředí. Teoretická část bakalářské práce se zabývá složením obyvatelstva (menšiny a cizinci) v České republice. Dále uvádí a shrnuje základní právní normy vztahující se k problematice multikulturního prostředí v České republice. Poslední kapitola v teoretické části analyzuje kriminalitu v prostředí národnostních menšin a cizinců a je obecně popsána možnost prevence kriminality. V praktické části bakalářské práce je provedeno dotazníkové šetření a řízené rozhovory. Dotazníkové šetření od respondentů zjišťuje postoj a názor majority k menšinám. U příslušníků z řad národnostních menšin je pomocí řízených rozhovorů získáván jejich názor na současný stav multikulturního prostředí v České republice. Na základě získaných dat z dotazníkového šetření a poskytnutých rozhovorů od menšinové části obyvatelstva v České republice je provedeno porovnání (komparace).

ABSTRACT

Pechar, J. *Legal and social aspects of crime in the multicultural environment of the Czech Republic : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012. 100 p. Supervisor : Mgr. Bc. Milan Veselý.

Key words: foreigners, criminality, legislation, majority, minority, multicultural environment, national minority, attitude towards minorities, crime prevention.

The bachelor thesis deals with a detailed perspective, introduction and clarification of the sensitive issue of multicultural environment in the Czech Republic. The aim of this thesis is to define and characterise legal documents, to describe current criminality and possible prevention in multicultural environment. The theoretical part of the bachelor thesis deals with population structure (minorities and foreigners) in the Czech Republic. It further states and summarises basic legal norms concerning the issue of multicultural environment in the Czech Republic. The last chapter of the theoretical part analyses criminality in national minorities and foreigners' environment and the possibility of crime prevention is generally described here. There are the questionnaire survey and guided interview carried out in the practical part. The questionnaire survey investigates the attitude and opinion of a majority towards minorities' members about multicultural environment in the Czech Republic. Comparison is made based on gained data from the questionnaire survey and interviews with minorities in the Czech Republic.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 CÍL A METODIKA	10
2 STAV OBYVATELSTVA V ČESKÉ REPUBLICE	11
2.1 POČET CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE.....	11
2.2 MENŠINY V ČESKÉ REPUBLICE	13
2.3 ZAČLENĚNÍ MENŠIN DO SPOLEČNOSTI	16
2.4 SITUACE VYBRANÝCH NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN V ČESKÉ REPUBLICE	17
2.4.1 Slovenská národnostní menšina	19
2.4.2 Polská národnostní menšina	20
2.4.3 Německá národnostní menšina	21
2.4.4 Romská národnostní menšina	22
3 LEGISLATIVA VZTAHUJÍCÍ SE K MENŠINÁM	24
3.1 ČESKÁ LEGISLATIVA.....	26
3.1.1 Ústavní zákon České republiky	26
3.1.2 Listina základních práv a svobod	27
3.1.3 Zákon o právech příslušníků národnostních menšin.....	28
3.1.4 Trestní zákon	29
3.1.5 Zákon o přestupcích	31
3.1.6 Další zákony.....	31
3.2 MEZINÁRODNÍ LEGISLATIVA	32
3.2.1 Deklarace o právech osob patřících k národnostním nebo etnickým, náboženským nebo jazykovým menšinám	32
3.2.2 Mezinárodní pakt o ochraně občanských a politických práv	33
3.2.3 Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace	33
3.2.4 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	34
3.2.5 Charta základních práv Evropské unie	35
3.2.6 Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin.....	35
3.2.7 Evropská charta regionálních a menšinových jazyků	36
3.3 HLAVNÍ MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE.....	36
3.3.1 Organizace spojených národů	37
3.3.2 Rada Evropy.....	37
3.4 KONTROLA A DODRŽOVÁNÍ MEZINÁRODNÍCH ZÁVAZKŮ	37
4 KRIMINALITA V MULTIKULTURNÍM PROSTŘEDÍ.....	39

4.1 KRIMINALITA MENŠIN	39
4.1.1 Nejčastější protiprávní jednání	41
4.3 KRIMINALITA PÁCHANÁ NA MENŠINÁCH	42
4.3.1 Rasově motivované násilí	42
4.3.2 Rasová diskriminace	44
4.4 PREVENCE KRIMINALITY	45
4.4.1 Role policie České republiky	45
4.4.2 Role státu	48
PRAKTICKÁ ČÁST	50
5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	50
5.1 POPIS METODY	50
5.2 STANOVENÍ HYPOTÉZ	50
5.3 RESPONDENTI	51
5.3.1 Rozdělení respondentů	51
5.4 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	53
5.4.1 Výsledky dotazníků část I.	53
5.4.2 Výsledky dotazníků část II.	70
5.5 VERIFIKACE HYPOTÉZ	73
6 ŘÍZENÉ ROZHOVORY	78
6.1 PŘÍPRAVA ŘÍZENÝCH ROZHOVORŮ	78
6.2 ŘÍZENÉ ROZHOVORY Č. I, II A III	78
ZÁVĚR	84
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	86
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	91
SEZNAM PŘÍLOH	93
PŘÍLOHY	94

ÚVOD

V dnešní moderní společnosti se neodlišujeme pouze pohlavím, ale i chováním, barvou pleti, kulturou, mateřským jazykem, věkem, majetkem, stupněm dosaženého vzdělání, politickou příslušností, ale samozřejmě i vyznáním či národností. Jedinec se pak řadí k dané společnosti (komunitě), která je buď v pozici menšiny anebo většiny. Díky tomuto náhledu můžeme hovořit o multikulturní společnosti.

Již od 5. století, kdy začalo postupné osidlování území současné České republiky, nebyla česká společnost nikdy homogenní, ale v posledních letech či desetiletích dostává česká společnost úplně jiné obrysy.

Změna české společnosti a její etnické skladby se nejvíce projevila ve dvou etapách. První etapa nastala na přelomu 80. a 90. let 20. století, kdy se otevřely hranice. Tím se otevřela možnost imigrace občanům jiných států. Touto etapou se vytvořilo prostředí, kde se nacházely již etnické menšiny (občané České republiky jiné než české národnosti), které v České republice žily již před rokem 1989. A pro nově přichozí cizince, kteří za poměrně krátkou dobu převýšili etnické menšiny žijící v České republice již před rokem 1989.¹

Druhá etapa, která ovlivnila proces a vývoj národnostní skladby obyvatelstva České republiky nastala dne 21. prosince 2007. Tento den Česká republika odstartovala schengenskou spolupráci s většinou zemí v Evropě. Změnila se spousta věcí a odpadla řada povinností jako například kontrola vnitřních (společných) státních hranic. Vnitřní státní hranice je možné překračovat v jakémkoliv čase a na jakémkoliv místě. Později byly zrušeny i kontroly na mezinárodních letištích v rámci letů v schengenském prostoru. Tím bylo pro občany České republiky zajištěno právo na volný pohyb osob, ale i možnost příjezdu jiných národností do České republiky.

Musela se harmonizovat činnost státních orgánů, které jsou odpovědné za vnitřní bezpečnost, zlepšit justiční a policejní spolupráci a největší důraz je i v dnešní době kladen na znemožnění pohybu osob, které jsou propojeny s kriminální aktivitou.

Po těchto dvou etapách se v každodenním životě stále více setkáváme s lidmi z různých kultur, které přinášejí konfrontaci většinové české společnosti.

Multikulturní společnost a hlavně její rozmanitost se nejvíce projevuje ve větších městech. Společným soužitím majority a minority dochází k vzájemné

---

¹ BITTNEROVÁ, D., MORAVCOVÁ, M. *Etnické komunity v kulturní a sociální různosti*. Praha, 2010, s. 10.

komunikaci a k vzájemnému ovlivňování, které může mít za následek spolupráci, obohacení a získání nových poznatků, nebo může dojít k necitlivé asimilaci, segregaci a diskriminaci menšin, které rozvíjí multikulturní problematiku týkající se každého z nás.

Historie může připomenout, že v některých částech Evropy pak došlo z důvodu jiných pohledů na multikulturním prostředí až k rozpadu etnicky nehomogenních států a v Jugoslávii a zejména Kosovu to vedlo až k etnickým čistkám!

S problematikou multikulturního prostředí se setkáváme i v osobním životě a v současné době je i velmi aktuální téma v neutěšené oblasti Šluknovského výběžku (Varnsdorf, Nový Bor), kde je problém mezi majoritou a minoritou, kde minorita je převážně v zastoupení Romů. Romové jsou médií nazýváni jako „nepřizpůsobiví“.

Podíváme-li se na dnešní svět, můžeme si položit otázku, co dělá lidskou společnost společností? Jistě, můžeme říci, že je to kultura a tím i dodržování zákonů, nepsaných společenských pravidel a etických norem, které by měly být každému známy. Tyto pravidla by se měla dodržovat, ale tím se kladou velké nároky, jak na majoritní skupinu, tak i minoritní skupinu. Jestliže je fungující lidská společnost, tak se problémovost mezi majoritní skupinou a minoritní skupinou vůbec nemusí projevit (je tzv. latentní) a vede to k menšímu výskytu problémového až kriminálního chování.

V sociální oblasti by tuto úlohu měla zastupovat rodina, nevládní organizace a stát především pomocí multikulturní výchovy a v právní oblasti by tuto funkci měl zastávat opět stát (represivní způsob za pomoci trestního zákona) a Policie České republiky.

TEORETICKÁ ČÁST

1 CÍL A METODIKA

Hlavním cílem bakalářské práce je proniknout a přiblížit si problematiku multikulturního prostředí v České republice. V teoretické části bakalářské práce bude cílem nastínit situaci národnostních menšin a cizinců, které přebývají na území České republiky. Okrajově budou zmíněny i možné způsoby začlenění menšin do společnosti. U vybraných národnostních menšin bude provedeno krátké nahlédnutí do jejich historie. Dalším dílčím cílem bude vymezení a charakterizování právních dokumentů, které upravují soužití majoritní skupiny s minoritními skupinami. V poslední kapitole teoretické části bude představena kriminalita v multikulturním prostředí, členění a možná prevence (předcházení) páčání trestné činnosti.

Cílem praktické části bakalářské práce bude zjištění současné situace multikulturního prostředí v České republice pomocí dotazníkového šetření a řízeného rozhovoru. Zjištěná data budou vyhodnocena pomocí tabulek a grafu a bude komentována situace multikulturního prostředí v České republice. Následně dojde k potvrzení nebo vyvrácení hypotéz a porovnání výsledků respondentů a probandů.

Závěr bakalářské práce bude rekapitulovat poznatky z bakalářské práce a navrhopvat opatření, která by měla vést ke zlepšení multikulturního prostředí v České republice.

V této bakalářské práci budou použity metody analýzy, dedukce, dotazníkového šetření, kazuistiky, komparace, popisu, řízených rozhovorů, sběru informací a syntézy.

2 STAV OBYVATELSTVA V ČESKÉ REPUBLICE

Za první pololetí 2011 bylo provedeno Českým statistickým úřadem sčítání demografických údajů, dle kterých bylo zjištěno, že současný stav obyvatelstva České republiky je 10 542,1 tisíce osob. Oproti loňskému roku došlo k nárůstu o 9,3 tisíce obyvatel. O tento nárůst se podíleli jak novorozenci (16,6 %) tak i zahraniční migrace (83,4 %). Zahraniční migrací přibýlo za první pololetí tohoto roku 7,8 tisíce obyvatel. Za rok 2010 je nárůst o 2,5 tisíce obyvatel. Mezi přistěhovalci jsou nejvíce občané Slovenska, Ukrajiny a Ruska. Ale i občané Česka, kteří se vrátili zpět do České republiky.²

V současné době můžeme v České republice pozorovat *národnostní menšiny* a *cizinecké komunity* s dlouhodobým spojením života v České republice (lidé, kteří přicházeli z různých důvodů, např. jako političtí migranti, studenti, jako pracovníci spřátelených zemí nebo z vlastní ekonomické aktivity), které zde vytvořily skupiny (etnické, náboženské, státní nebo jazykové) a postupně se zde integrovaly do české společnosti, ale ponechaly si občanství své země. A jako poslední můžeme v České republice pozorovat *nově příchozí cizince*, kteří v České republice žijí s platným povolením k trvalému nebo dlouhodobému pobytu.³

2.1 Počet cizinců v České republice

Úřední vymezení cizinců a jejich pobyt je zakotven v zákoně č. 326/1999Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. A kdo je vlastně cizinec? „*Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není občanem České republiky, včetně občana Evropské unie*“.⁴

K 30. září 2011 je Ředitelstvím služby cizinecké policie České republiky evidováno 408 036 cizinců z třetích zemí, kteří měli zaevidovaný povolený pobyt na území České republiky a cizinci zemí Evropské unie.⁵

---

² *Pohyb obyvatelstva 1. až 2. čtvrtletí 2011* [online]. 2011 [cit. 2011-10-18].

Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby091211.doc>>.

³ BITTNEROVÁ, D., MORAVCOVÁ, M. *Etnické komunity v kulturní a sociální různosti*. Praha, 2010, s. 11.

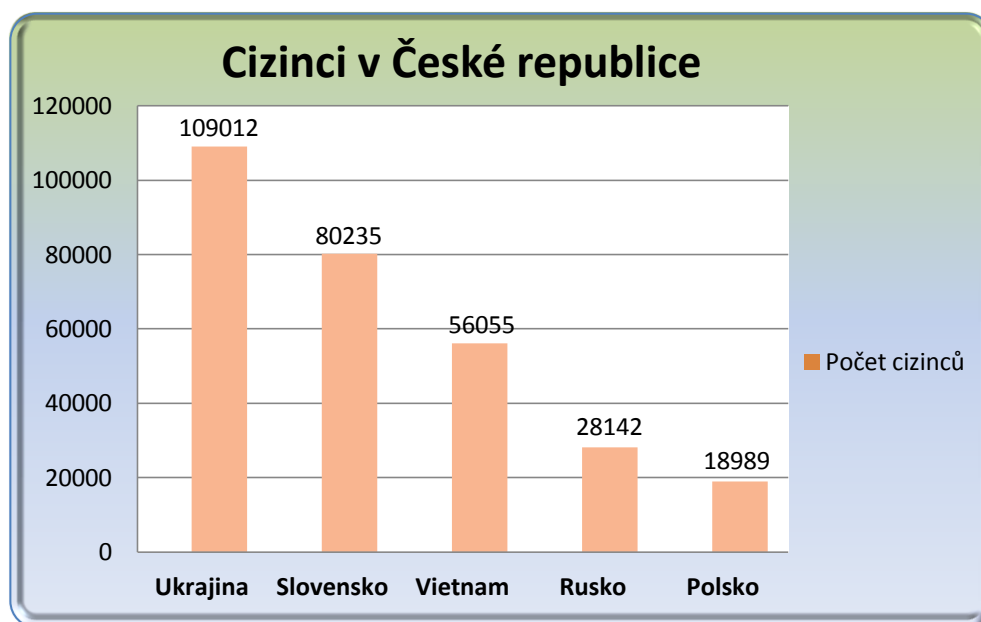
⁴ *zákon č. 326/1999Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů* [online]. 2011 [cit. 2011-10-20]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=326/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

⁵ *Cizinci s povoleným pobytem* [online]. 2011 [cit. 2011-10-19].

Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>>.

Pro naši potřebu uvedeme pouze pět nejpočetnějších skupin cizinců v České republice. Tyto údaje jsou sečteny pouze z cizinců, kteří mají v České republice přechodný (tj. přechodné pobyty občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků, dále víza nad 90 dnů a povolení k dlouhodobému pobytu občanů zemí mimo Evropskou unii) nebo trvalý pohyb. Jak můžete vidět v grafu č. 1, největší podíl cizinců je ze zemí, kde jsou podmínky většinou považovány za horší než v České republice.

Graf č. 1: Cizinci v České republice⁶

Opravdový počet cizinců žijících v České republice bude určitě vyšší, je to převážně z důvodu nelegální migrace (rozumí se tím neoprávněný vstup přes státní hranice na území České republiky) a nelegálního pobytu na území České republiky. Může se jednat i o osoby, které na území České republiky žily legálně, ale po uplynutí doby povoleného pobytu z České republiky nevycestovaly zpět do rodné vlasti. Kvalifikované odhady o počtu neoprávněných pobytů nejsou k dispozici.

Pro rekapitulaci této podkapitoly můžeme ještě jednou rozdělit cizince do tří kategorií. První kategorie jsou občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci. Druhá kategorie jsou občané třetích zemí, kteří v České republice pobývají krátkodobě bez víza nebo s vízem, dlouhodobě s vízem, trvale a azylanty. A poslední kategorie jsou

⁶ *Cizinci s povoleným pobytem* [online]. 2011 [cit. 2011-10-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>>.

cizinci bez ohledu na hranice Evropské unie, jsou to žadatelé o azyl, cizinci pobývající pod dočasnou ochranou a nelegálně pobývající cizinci.⁷

2.2 Menšiny v České republice

Do současné doby se vedou rozmanité diskuze o tom, jak přesně vymezit obsah a rozsah tohoto pojmu. „*Problematika menšin je velice těžko uchopitelným problémem, a jako takový se i chová v prostředí mezinárodního práva. Tento právní systém se od druhé světové války pokouší o kvalitní vymezení rozsahu pojmu menšina a o vytvoření právního rámce, který zaručí jak práva menšin, tak bude respektovat faktickou státní suverenitu. Přesto se všechny mezinárodní úmluvy a deklaráce úmyslně vyhýbají předložení definice tohoto pojmu z důvodu jeho celkové složitosti.*“⁸

Vymezení menšin je dáno zejména politikou státu. Stát je při utváření podmínek ovlivněn historií, mezinárodními vztahy a sociologií národa a samozřejmě taky samotnými menšiny. V dnešní moderní době se dá říci, že se jedná o složitý a citlivý problém.

Nejčastěji jsou menšiny rozděleny do těchto čtyř základních kategorií:⁹

- I. náboženské menšiny;
- II. jazykové menšiny;
- III. etnické menšiny;
- IV. národnostní menšiny.

I. Náboženské menšiny

Tato menšina se může zdát jako relativně jednoduše definovatelná, ale ani náboženská menšina nemá žádnou pevně danou oficiální definici. Náboženská menšina se nemusí lišit pouze vírou, ale i rasou, jazykem atd. Intolerance se vyskytuje i mezi náboženskými menšinami, když náboženské skupiny neuznávají či dokonce považují jinou náboženskou skupinu za nebezpečnou sektu nebo kult.

Pro náboženskou menšinu existují dva dokumenty mezinárodního práva. První z dokumentů je Všeobecná deklarace lidských práv, která v článku 18 stanoví, že každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství. Dále zahrnuje i možnost volnosti

---

⁷ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 15.

⁸ FOREJTOVÁ, M. *Mezinárodněprávní ochrana menšin*. Plzeň, 2001, s. 8.

⁹ FOREJTOVÁ, M. *Mezinárodněprávní ochrana menšin*. Plzeň, 2001, s. 18-23.

změnit své náboženství nebo víru, jakož i svobodu projevat svoje náboženství či víru a prováděním náboženských úkonů, bohoslužeb a obřadů.¹⁰

Druhý z dokumentů je Deklarace o odstranění všech forem nesnášenlivosti a diskriminace založené na náboženství nebo víře. Deklarace uvádí, že náboženství či víra je pro každého a měla by být respektována a zaručena. Další z významných článků deklarace je, že nikdo nesmí být vystaven nátlaku, který by ohrozil jeho svobodu vyznávat náboženství či víru. Ani ze strany státu, institucí a jiných osob nesmí být nikdo kvůli svému náboženství či víře diskriminován.¹¹

Ovšem nesmíme zapomenout ani na ateisty (ateismus je myšlenkový směr a životní postoj popírající existenci Boha nebo jakýchkoli nadpřirozených bytostí, programové odmítání náboženství¹²), kteří nesmějí být v rozdílném postavení, i když nepotřebují specifická práva, jako jsou náboženská výchova, kostely atp.

II. Jazykové menšiny

Určení zda jazyk menšiny je tak rozdílný, aby mohla menšina využívat výsad menšin je velice obtížné a náročné. Vymezit čistě jazykovou menšinu nelze. I v tomto směru dochází k prolínání s kulturním i etnickým charakterem. V mezinárodních dokumentech se přesto pojem jazyková menšina vyskytuje. Pro specifickou ochranu jazykových menšin slouží Evropská charta pro regionální nebo minoritní jazyk.

Charta označuje jazyk menšiny, který je tradičně užívaný na daném území státu občany tohoto státu, kteří tvoří skupinu početně menší než zbytek populace a jazyk menšiny je odlišný od úředního jazyka.¹³

III. Etnické menšiny

Etnické menšiny jsou často nahrazovány termínem rasové menšiny, který ovšem přestává být používán. Důvodem je všeobecné odmítání rozdělovat obyvatelstvo planety na rasy. Pojem etnická menšina bývá nejčastěji užíván ve smyslu skupiny, která nemá vlastní stát. U nás jde především o Romy.

---

¹⁰ *Všeobecná deklarace lidských práv* [on-line]. 2005 [cit. 2011-12-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>.

¹¹ *Deklarace o odstranění všech forem nesnášenlivosti a diskriminace založené na náboženství nebo víře* [on-line]. 2011 [cit. 2011-12-20]. Dostupný z WWW: <<http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/de01-81.htm>>.

¹² KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. Praha, 1994, s. 42.

¹³ *Evropská charta regionálních či menšinových jazyků* [on-line]. 2011 [cit. 2011-12-20]. Dostupný z WWW: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/charta_cz_1.pdf>.

„Etnikum je pojem, kterým se běžně označuje historicky vzniklá skupina lidí, kteří mají údajně společný historický původ, rasový typ, jazyk, materiální a duchovní kulturu, mentalitu a tradice a obývají společné území.“¹⁴

Etnickými menšinami se zabývá mezinárodní pakt o občanských a politických právech. V čl. 27 je stanoveno, že ve státech kde existují etnické, náboženské či jazykové menšiny, nebude jim upíráno, aby užívali své vlastní kultury, náboženství a vlastního jazyka.¹⁵

Jestliže se na území nachází několik etnik, mohou společně tvořit národ.

IV. Národnostní menšiny

Termín národnostní menšina se používá v různě širokých pojetích, neexistuje extenzivní výklad tohoto termínu. Tento termín pokrývá všechny kategorie menšin, kterým mezinárodní právo poskytuje ochranu. Některé státy si ovšem stanovily, které skupiny lze považovat za národnostní menšiny využívající specifických práv a náboženské a jazykové menšiny zcela ignorovaly. Je to zejména tím, že státům je ponechána volná ruka k vymezení tohoto termínu.

V dokumentu Rady Evropy, který je nazýván Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin, nenajdete žádnou definici národnostních menšin, pouze závazky jako v článku 5. V článku 5 se hovoří o podporování podmínek pro příslušníky národnostních menšin, aby mohli zachovávat a rozvíjet svou kulturu a uchovávat základní prvky své identity, náboženství, jazyk, tradice a kulturní dědictví.¹⁶

Pro pořádek můžeme uvést, že pro vymezení pojmu národnostní menšina můžeme vycházet z kulturních souvislostí nebo dle OSN a v neposlední řadě ze zákona č. 273/2001Sb., o národnostních menšinách.

Stát se snaží pomocí právních předpisů, alespoň odlišit národnostní menšinu od dominantního národa či majority. Vláda České republiky k vymezení pojmu národnostní menšiny stanovila tyto znaky:¹⁷

---

¹⁴ DUDKOVÁ, L. *Multi kulti : menšiny v ČR*. Olomouc, 2009, s. 10.

¹⁵ *Mezinárodní pakt o občanských a politických právech* [on-line]. 2005 [cit. 2011-12-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>>.

¹⁶ *Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin* [on-line]. 2011 [2011-12-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/ramcova-umluva-o-ochrane-narodnostnich-mensin-1405/>>.

¹⁷ ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha, 1998, s. 55.

- a) jedná se o osoby, které trvale žijí na území České republiky a jsou jejími občany;
- b) oproti většině obyvatel státu mají odlišné jazykové, kulturní a etnické znaky;
- c) mají dlouhodobý vztah ke společenství žijícímu na území České republiky;
- d) a mají společné přání být považováni za národnostní menšinu v zájmu kulturních tradic a svého mateřského jazyka a rozvíjení vlastní identity.

Tím pádem nositelem národnostních práv není z hlediska státu cizinec, který pobývá na území České republiky pod ochranou cizineckého režimu.

Dále můžeme přiřadit pod pojem menšina i postavení tělesně postižených (handicapované), homosexuály, děti, přestarlé osoby, ale i ženy. Tím lze konstatovat, že problematika menšin je mimořádně široká.¹⁸

I u těchto osob však byly přijaty právní pravidla, která se zabývají jejich postavením na vnitrostátní i mezinárodní úrovni. Je velmi složité definovat přesně menšiny, jelikož jde o skupiny, které mají většinou identické zájmy a mají některé společné charakteristiky.

2.3 Začlenění menšin do společnosti

Velmi specifické je také začlenění menšin do společnosti. Je velmi důležité, aby začlenění minoritních skupin do majoritní skupiny bylo provedeno s největší opatrností a šetrností. Jsou popsány tři modely začlenění menšin do majority:¹⁹

1. *Akulturace* - jde o ztrátu tradičních hodnot minorit, při čemž dochází k celkovému přizpůsobení se majoritě. Kulturní bohatství minorit je tímto postupem zcela zavrženo a není využit přínos tohoto bohatství. Jelikož tyto hodnoty nejsou přijaty, zvyšuje se kriminalita menšin a dochází k nebezpečnému jevu tím, že minorita nejdříve přijímá kriminální jevy majority.

---

¹⁸ PETRÁŠ, R. *Aktuální problémy právního postavení menšin v České republice*. Praha, 2010, s. 18.

¹⁹ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 9.

2. *Dvojdimenzionální* - dochází k uchování jak hodnot minority, tak i k přijetí hodnot majorit. Avšak tento stav je časově neudržitelný a náročný, jelikož je velká náchylnost ke konfliktům.
3. *Multidimenzionální* - jde o poklidné soužití majority s minoritou. Minorita si uchovává svou identitu a obohacuje majoritní společnost.

Tento pohled začlenění je z hlediska představ majority. Z pohledu minority může dojít k těmto procesům:²⁰

- a) *Separace* - členové minority přijímají své hodnoty, zvyklosti, tradice a způsob života, ale nepřijímají hodnoty majority. Jde o stav, při kterém může dojít ke zvýšené kriminalitě.
- b) *Marginalizace* - neboli odcizení. Jde o nejméně žádoucí jev, který se vyznačuje tím, že členové minority nepřijímají svou skupinu ani skupinu majoritní. Opět je zde možný velký výskyt kriminality.
- c) *Asimilace* - členové minority nepřijímají svojí skupinu, ale hlásí se k majoritě. Tím se jim zvýší sociální status a předpokládají, že tím budou blíže majoritní skupině. Bohužel to však nezabraňuje v odmítání majoritní společnosti členů minority.
- d) *Integrace* - jde o stav, který je nejméně konfliktní. Členové minority přijímají svojí skupinu a současně i skupinu majoritní. Jde o vzájemné respektování a optimální soužití.

2.4 Situace vybraných národnostních menšin v České republice

Určit přesné počty osob přihlašující se k určité národnostní příslušnosti je téměř nemožné, jelikož jde o citlivý až skoro utajovaný údaj. Každý jedinec se může rozhodnout dobrovolně, dle svého přesvědčení, zda se ke své národnostní příslušnosti přihlásí nebo nikoliv.

Jedná se o tzv. deklarativní metodu, která umožňuje každému jedinci, aby se sám rozhodl, k jaké národnosti se hlásí.²¹

Osoba, která vyplňovala sčítací list, který byl vydán Českým statistickým úřadem, se mohla přihlásit k více národnostem nebo k žádné. Český statistický úřad se

---

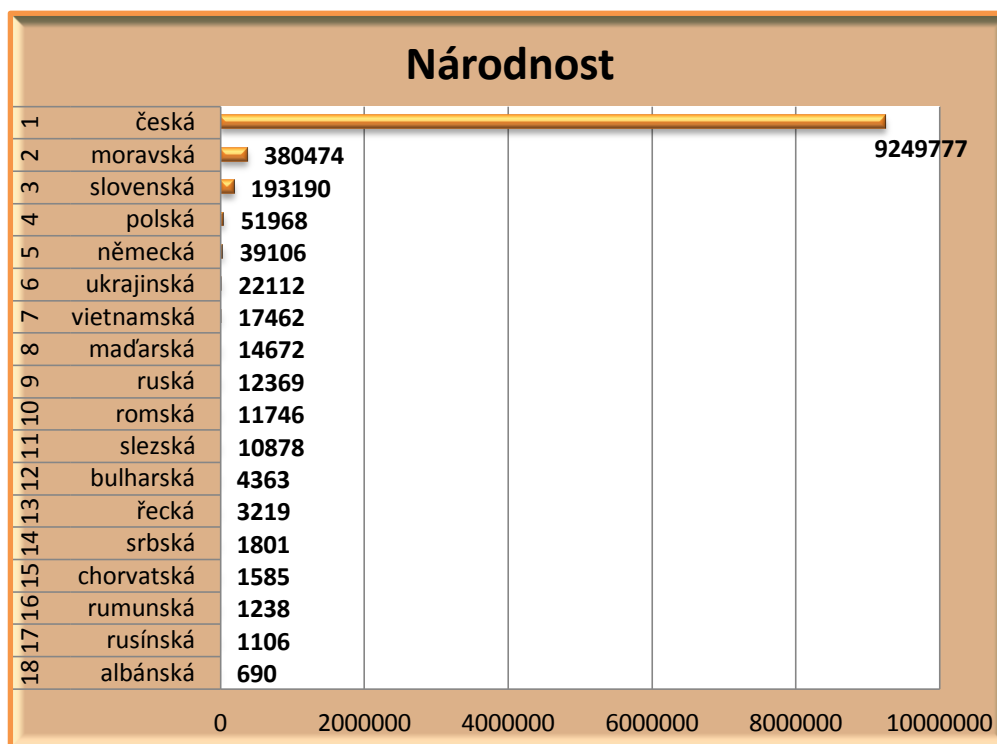
²⁰ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 10.

²¹ PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova, Teorie- praxe- výzkum*. Praha, 2001, s. 23.

snažil všemi dostupnými prostředky o co možná nejpřesnější výsledky. V periodikách a dalšími veřejnými prostředky byly dávány výzvy, aby příslušníci národnostních menšin při sčítání lidu uvedli a deklarovali svou národnost. Dále byli mezi sčítacími komisaři i zástupci národnostních menšin zejména zástupci romské komunity. Tato spolupráce byla veřejností hodnocena velmi kladně.

Podle doposud posledního sčítání obyvatelstva v roce 2001 (sčítání, které proběhlo v roce 2011, nebylo doposud vyhodnoceno) bylo zjištěno, že na území České republiky je národnostní skladba rozmanitá. V grafu č. 2 je možné vidět národnostní skladbu obyvatelstva ke dni 1. března 2001.

Graf č. 2: Národnosti v České republice k 1. březnu 2001²²

„Souhrnně řečeno - etnická paleta populace žijící v současné České republice je dosti pestrá. Je v mnoha ohledech zcela nová, neočekávaná, a tak způsobuje pro realizaci multikulturní výchovy nemalé problémy.“²³

Podíváme-li se do historie sčítání lidu (od roku 1921) v českých zemích, zjistíme, že demografický obraz je velice variabilní a lze konstatovat, že největší změny

²² Národnostní složení obyvatelstva [online]. 2011 [2011-12-29].

Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4114-03>>.

²³ PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova, Teorie- praxe- výzkum*. Praha, 2001, s. 124.

proběhly po druhé světové válce. Jak můžeme vidět v tabulce č. 1 je zde patrný pokles u vybraných národnostních menšin.

Tabulka č. 1: Přehled výsledků sčítání lidu u vybraných národností v českých zemích²⁴

Přehled výsledků sčítání lidu v českých zemích								
Rok Národnost	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
česká	6 758 983	7 304 588	8 343 558	9 023 501	9 270 617	9 733 925	8 363 768	9 249 777
německá	3 061 369	3 149 820	159 938	134 143	80 903	58 221	48 556	39 106
slovenská	15 723	44 451	258 025	275 997	320 998	359 370	314 877	193 190
poľská	103 521	92 689	70 816	66 540	64 074	66 123	59 383	51 968
romská	0	0	0	0	0	0	32 903	11 746

Pokles národnostních menšin můžeme přiřadit k těmto jevům:²⁵

- splynutí pojmů státní občanství a národnost;
- homogenizace společnosti České republiky po rozpadu československé federace;
- možnost vlastní volby v kolonce „národnost“;
- strach k přihlášení se jiné národnosti než české;
- asimilace příslušníků národnostních menšin.

Toto jsou zřejmě nejdůležitější jevy, které ovlivňují celkové statistiky, které vyplývají z výsledků sčítání lidu v českých zemích. Samozřejmě poklesy národnostních menšin jsou předmětem neustálé diskuze v odborných kruzích.

Zástupci národnostních menšin jsou přesvědčeni, že výsledky sčítání národnostních menšin jsou výrazně poddimenzované. I když výsledky sčítání lidu jsou představovány jako oficiální údaje, nelze je absolutizovat. Pro stát a menšinovou politiku by to měl být pouze jeden z mnoha orientačních ukazatelů.²⁶

2.4.1 Slovenská národnostní menšina

Slovenská národnostní menšina je u nás nejpočetnější. Jeden z hlavních důvodů je ten, že dne 1. ledna 1993 došlo k zániku Československé federace a vzniku

²⁴ ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha, 2008, s. 93.

²⁵ ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha, 2008, s. 94.

²⁶ POSPÍŠIL, M, SULITKA, A. *Národnostně menšinová politika České republiky*. Praha, 2003, s. 4.

samostatné České republiky. Z tohoto důvodu se Slováci dostali do role národnostní menšiny. V roce 2001 se ke slovenské národnosti přihlásilo veřejně 193 190 osob. Oproti roku 1991 došlo ke značnému poklesu (pokles cca 120 000 osob). Podle kvalifikovaných odhadů se ovšem jedná o údaj, který je značně podhodnocený. Výraznější vlny migrace Slováků přišly v meziválečném období a po druhé světové válce.²⁷

Migrovali hlavně mladé generace za prací, studiem a výkonem základní vojenské služby bez záměru trvalého usídlení. Největší počet Slováků v českých zemích byl v 80. letech. V současné době je značné zastoupení Slováků v oblasti Karviné, Sokolova a Prahy. Především z důvodu blízkosti průmyslové aglomerace a logistických firem.²⁸

Multikulturní problémy se mezi Slováky a Čechy téměř nevyskytují, je to zejména proto, že nás spojuje dlouhodobá tradice a společné zájmy a hodnoty a dlouhodobé prolínání obou národností. Slovenská národnostní menšina hraje významnou roli v kulturním a společenském životě České republiky. V minulosti se již několikrát prokázalo, jak k sobě máme velice blízko.

2.4.2 Polská národnostní menšina

Polská národnostní menšina je po slovenské národnostní menšině druhou nejpočetnější menšinou v České republice. V roce 2001 se k polské národnostní menšině dobrovolně přihlásilo 51 968 osob. I polská národnostní menšina zaznamenala pokles obyvatelstva oproti předchozím sčítáním.²⁹

Polská národnostní menšina se vyznačuje nejkompaktnějším osídlením. Nejvíce se usidlují podél státních hranic s Polskem v okresech Frýdek-Místek a Karviná (historické teritorium Těšínského Slezska). Kromě toho jsou osoby polské národnostní menšiny usídleny také v Praze. Poláci se národnostní menšinou stali v důsledku rozpadu rakousko-uherské monarchie a rozdělení Těšínského Slezska mezi Polsko a Československo.³⁰

---

²⁷ ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha, 1998, s. 65.

²⁸ *Národnostní složení obyvatelstva* [online]. 2011 [cit. 2011-10-31].

Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4114-03>>.

²⁹ *Národnostní složení obyvatelstva* [online]. 2011 [cit. 2011-11-01].

Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4114-03>>.

³⁰ ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha, 2008, s. 106-107.

V roce 990 n. l. byl Těšín a oblast Těšínska součástí Polska. Až v roce 1339 n. l. se oblast Těšínska stala součástí Zemí Koruny české a později i Rakouska-Uherska. Až do rozpadu Rakouska-Uherska žili na tomto území Češi, Němci, Slováci a Poláci, kteří se navzájem respektovali. Po 1. světové válce v roce 1918 vznikl nový stát Československo (spojením Čechů a Slováků), které usilovalo o získání Těšínského Slezska. Obyvatelé polské národnosti se dostali do menšinového postavení. Spor byl později vyřešen rozdělením Těšínska řekou Olší. Město Těšín se rozdělilo na Polskou a Československou část. V období 2. světové války byl celý Těšín opět pod vládou Polska. Po roce 1945 se vše vrátilo zpět do původního stavu. Polská menšina se jako jediná početně zvyšovala a to díky KSČ, která umožňovala vstup Poláků do jejich řad. Pro polskou menšinu byl založen PZKO (Polský kulturně-osvětový svaz), který byl státem dokonce dotován.³¹

V dnešní době si polská národnostní menšina snaží zachovat etnickou identitu a svoje kulturní dědictví a udržet si přátelské vztahy mezi Českou republikou a Polskem.

2.4.3 Německá národnostní menšina

Třetí nejpočetnější národnostní menšinou v České republice je národnost německá. V roce 2001 se k této národnostní menšině přihlásilo 39 106 obyvatel. Z časového hlediska se počet obyvatel hlásajících se k německé národnostní menšině snižuje. Usídlení německé národnostní menšiny je především v příhraničních oblastech České republiky zejména v oblastech Karlovarska a Ústecka.³²

Ohlédnutím do historie můžeme zjistit, že Němci se na našem území postupně usazovali již na přelomu 12. a 13. století z důvodu osídlení příhraničních oblastí, aby do země přinesli nová řemesla. Během poklidného soužití se německé obyvatelstvo rozrostlo do úctyhodné velikosti. Při vzniku samostatného Československa bylo na území přes 3,5 milionu Němců. V roce 1945 zůstalo po radikálním řešení státu na území České republiky pouze 300 000 Němců, kterým však byla upřena i základní lidská práva. Byl jim zabaven veškerý majetek, byli umístěni do pracovních táborů

---

³¹ *Poláci v České republice* [online]. 2011 [cit. 2011-11-02].

Dostupný z WWW: <http://krajane.czu.cz/geografie-nab/doku.php?id=polaci_v_cr>.

³² *Národnostní složení obyvatelstva* [online]. 2011 [cit. 2011-11-01].

Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4114-03>>.

a byli zbaveni státního občanství. Neměli nárok na vzdělání a německy nesměli hovořit ani doma. Zlepšení pro Němce přichází kolem roku 1968, ale bohužel přichází období komunismu, kdy jsou Němci pro stát potenciálním nebezpečím.³³

„V osmdesátých letech se v ideologických opatřeních konstatovalo, že německá menšina v Československu již fakticky není schopna reprodukce, že její početní úbytek v důsledku emigrace a asimilačních vlivů pokračuje a že jej provází výrazná deformace i v oblasti sociální struktury.“³⁴

Po listopadu 1989 dochází již k volnému sdružování německého obyvatelstva. Ovšem i u této národnostní skupiny existuje celá řada problémů, které více či méně trápí obě strany. Jde například o navrácení majetku, odškodnění nuceně nasazených a spousta dalších menších problémů, které jsou v řešení.

Česko-německé vztahy představovaly nejen život vedle sebe, nýbrž často také život pospolu. Přes četná napětí nacházíme v minulosti i mnohé oblasti, v nichž se odehrávala spolupráce navzdory jazykovým a národnostním bariérám.

2.4.4 Romská národnostní menšina

Přesně 11 746 osob se při sčítání v roce 2001 přihlásilo k romské národnostní menšině. Je to proti předchozímu sčítání, které proběhlo v roce 1991 trojnásobně nižší počet. Odbornou veřejností a romskými organizacemi je ovšem považován tento údaj za velmi podhodnocený. Romové jsou totiž velmi váhaví, jestli mají přiznat svůj etnický původ. Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2001, zpracované Radou vlády pro národnostní menšiny, se zabývá odhadem velikosti romské národnostní menšiny. Jejich expertní odhady jsou, že v České republice žije až 300 000 Romů.³⁵

Následující částí se pokusíme projít podrobněji, jelikož historie Romů je velmi zajímavá a jedná se o jednu z nejvíce sledovaných minorit, které žijí na našem území po mnoho generací.

Před druhou světovou válkou žily na území České republiky skupiny Romů v počtu cca 7000, které byly v roce 1939-45 další pronásledovanou skupinou z důvodu

---

³³ *Současné postavení německé národnostní menšiny v ČR* [online]. 2001 [cit. 2011-11-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.tolerance.cz/cesky/panel2000/paper09.htm>>.

³⁴ ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha, 2008, s. 104.

³⁵ *Národnostní složení obyvatelstva* [online]. 2011 [cit. 2011-11-01].

Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003ediciplan.nsf/p/4114-03>>.

rasy, stejně jako Židé. Po válce zůstalo mezi živými asi 600 až 1000 Romů, kteří přežili hrůzy holocaustu (systematické vyvražďování nacisty v období před 2. světovou válkou a během ní³⁶). Později nastala migrace ze Slovenska, která nahradila Romy, kteří zahynuli ve válce. V druhé polovině roku 1947 byl proveden poválečný soupis, který se zastavil na počtu 101 190. V Čechách se nacházelo 16 752 a na Slovensku 84 438 Romů. Vláda rychlé osidlování podporovala, ale vzájemná nedůvěra stále pokračovala. Důležitým rokem byl 1958, kdy vznikl zákon č. 74/1958Sb., o trvalém usídlení kočujících osob. Zákon se měl vypořádat s „cikánskou otázkou“ a proto zákon nařizoval všem osobám, které vedly kočovný život, aby zanechaly tohoto způsobu a natrvalo se usadily a vedly spořádaný život. Někteří Romové podleli nátlaku a zanechali kočovného nebo polokočovného života a usadili se v bytech, které jim stát poskytl. Od této doby známe první stížnosti na jejich „asociální“ chování. Po roce 1968 přišlo i uvolnění atmosféry a dokonce vznikla i první reprezentace samotných Romů (Svazy Cikánů - Romů v Čechách a na Slovensku). Ovšem po nástupu normalizace v roce 1973 byly zrušeny. Opět jsou snahy romskou populaci segregovat a hromadně stěhovat do určitých oblastí jako např. sídliště Chánov. A to bez ohledu na jejich vyjádření.³⁷

V roce 1989, když došlo v České republice k celospolečenským změnám, tak došlo i k uznání Romů jako národnostní menšiny, která má tím pádem Ústavou garantována základní práva a jsou rovnocenná s ostatními menšinami v České republice. Romové začali zakládat občanská sdružení a politické strany, ale na druhou stranu se zhoršila jejich ekonomická situace a i společenské postavení. Někteří Romové se ocitli na okraji společnosti. Jelikož se nedokázali přizpůsobit novým podmínkám na trhu práce, tak začali být závislími na systému státní sociální podpory a tím se dostali do koloběhu sociálního vyloučení.

Mnozí Romové odcházejí v určitých vlnách do zahraničí s vidinou lepšího života, možnosti lepší práce a možnosti získání azylu. Ovšem do České republiky naopak přicházejí Romové z Rumunska, ze zemí bývalého Sovětského svazu, z bývalé Jugoslávie a ze Slovenska. Romové ze Slovenska přicházejí hlavně za prací. Romové z ostatních částí Evropy přicházejí, aby mohli pokračovat dále na západ, nebo žádají o azyl v České republice.³⁸

---

³⁶ KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. Praha, 1994, s. 264.

³⁷ *Historie Romů na území České republiky* [online]. 2002 [cit. 2011-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://romove.radio.cz/cz/clanek/18785>>.

³⁸ ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha, 2001, s. 121.

3 LEGISLATIVA VZTAHUJÍCÍ SE K MENŠINÁM

Česká republika jako ostatní postkomunistické země si musela stanovit směr, jakým se bude ubírat v rámci postavení menšin ve společnosti a tím pádem si musela vytvořit vlastní zákony, právní normy a ratifikovat smlouvy, které budou upravovat soužití minoritní a majoritní společnosti. Česká republika jako ústavní demokratický stát má ústavně zakotvenou zásadu ochrany menšin a jejich legitimních zájmů.

Zajištění výkonu práv národnostních menšin má ve své kompetenci:³⁹

- parlament České republiky;
- orgány státní správy;
- orgány samosprávy;
- organizace příslušníků národnostních menšin.

Do menšinové politiky jsou zainteresována jak ministerstva, tak i tři poradní orgány vlády:⁴⁰

- rada vlády pro lidská práva;
- rada vlády pro záležitosti romské menšiny;
- rada vlády pro národnostní menšiny.

Rada vlády pro lidská práva

Usnesením vlády České republiky č. 809 ze dne 9. prosince 1998 vznikl poradní orgán Rada vlády pro lidská práva. Tento poradní orgán vznikl zejména pro otázky ochrany lidských práv a základních svobod osob.

„Sleduje dodržování a naplňování Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod a dalších právních norem upravujících ochranu a dodržování lidských práv a základních svobod. Rada dále sleduje vnitrostátní plnění mezinárodních závazků České republiky v oblasti ochrany lidských práv a základních svobod... „⁴¹

---

³⁹ POSPÍŠIL, M, SULITKA, A. *Národnostně menšinová politika České republiky*. Praha, 2003, s. 9-10.

⁴⁰ *Poradní a pracovní orgány, jejichž činnost zajišťuje Úřad vlády ČR* [online]. 2010 [cit. 2011-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/default.htm>>.

⁴¹ *Rada vlády pro lidská práva* [online]. 2010 [cit. 2011-11-11].

Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/rlp-uvod-17537/>>.

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny

Tento poradní orgán byl zřízen usnesením vlády České republiky č. 581 ze dne 17. září 1997. Rada vlády pro záležitosti romské menšiny shromažďuje informace, návrhy a podklady, které se týkají Romů. Informace, návrhy a podklady upravuje a předkládá je vládě pro tvorbu a uplatňování politiky vlády. Dále se snaží integrovat Romy do společnosti. Působnost a cíle Rady vlády pro záležitosti romské menšiny upravuje statut Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.⁴²

Hlavním úkolem a cílem Rady vlády pro záležitosti romské menšiny je: „... *napomáhat integraci Romů do společnosti, dosažení bezkonfliktního soužití Romů s ostatní společností a celkové zlepšení postavení Romů ve všech sférách života.*“⁴³

Rada vlády pro národnostní menšiny

Rada je poradním a iniciativním orgánem vlády, která řeší otázky týkající se národnostních menšin, jejich příslušníků a ochrany menšinových jazyků. Rada vznikla usnesením č. 1034 ze dne 10. října 2001 a je zřízena v souladu se zákonem č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.⁴⁴

A samozřejmě nemůžeme zapomenout ani na neziskové organizace, které bojují o práva národnostních menšin. Jejichž práce je zaměřena na oblast migrace a komunikuje s cizinci a národnostními menšinami. Nevládní organizace obhajuje menšinové zájmy a snaží se hledat nedostatky v uplatňování demokratických pravidel a poškozování oprávněných zájmů a práv. Tato sdružení jsou významným zdrojem informací o vztazích mezi komunitami atd.

Nevládní organizace udržují spojení s minoritními skupinami, radí jim v případě, když se dostanou do problému. Poskytují jim zdarma právní poradenství a informují o možných řešeních a angažují se tam, kde jednotlivec z menšiny ztrácí přehled. Jsou prostředním článkem mezi státem a minoritní skupinou. Nevládní organizace

---

⁴² *Rada vlády pro záležitosti romské menšiny* [online]. 2010 [cit. 2011-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/zalezitosti-romske-komunity/uvod-5779/>>.

⁴³ Vláda České republiky. *Statut Rady vlády pro záležitosti romské menšiny*. Praha, 2010, s. 1.

⁴⁴ *Rada vlády pro národnostní menšiny* [online]. 2010 [cit. 2011-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/>>.

informují minoritní skupiny o opatření státu. Tyto organizace poskytují informace i pro státní orgány a konzultují další kroky v oblasti migrace.

3.1 Česká legislativa

V dnešní době je již několik zákonů, které upravují vztahy mezi minoritní a majoritní skupinou, které se v této kapitole pokusíme konkretizovat.

Nejvyšší právní sílu má Ústava, Listina a mezinárodní smlouvy o lidských právech, což v důsledku znamená, že ostatní předpisy nesmí být v rozporu s těmito nejvyššími normami. Totéž platí i pro veškerou činnost orgánů veřejné moci.

3.1.1 Ústavní zákon České republiky

Prvním zákonem, kde je vyjádřeno postavení občanů bez ohledu na odlišné vlastnosti (jazyk, kultura, tradice) je zákon č. 1/1993 Sb. ústavní zákon České národní rady Ústava České republiky. Účinnosti nabyl dne 1. ledna 1993 a nahradil Ústavu České a Slovenské Federativní Republiky a ústavní zákon o československé federaci.

V preambuli je vyjádřeno: „ *My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, v čase obnovy samostatného českého státu,...* “ Je tedy jasné, že nositelem státnosti není národ (skupina definována jazykem, kulturou a tradicí), ale lid (občané). Dále se v preambuli uvádí: „... *založený na úctě k lidským právům a na zásadách občanské společnosti...* “ Všichni občané jsou si rovni bez ohledu na to, jaké jsou národnosti, vyznání či etnického původu.⁴⁵

Žádná skupina občanů, ani jednotlivců, nesmí být zvýhodňována ani diskriminována.

Přístup menšin (nikoliv pouze národnostních) k politickému rozhodování je zaručen v čl. 6, podle kterého ačkoli politická rozhodnutí vycházejí z vůle většiny, dbají tato rozhodnutí ochrany menšin. V neposlední řadě se v Ústavním zákoně hovoří (čl. 10), že vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou závazné a mají přednost před zákonem a nesmějí být s nimi v rozporu. Tím jsou závazné mezinárodně právní smlouvy týkající se ochrany práv menšin.

---

⁴⁵ DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J., UHL, P. *Police a multikulturní prostředí*. Praha, 2005, s. 13.

3.1.2 Listina základních práv a svobod

Další zákon, který se vztahuje k problematice menšin a soužití ve společnosti je zákon č. 2/1993Sb., o Listině základních práv a svobod ve znění zákona č. 162/1998Sb.

Podle čl. 1, věty první Listiny: „*Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti a právech.*“ Všichni občané jsou si teda rovni a všichni se podílejí stejně na provozu České republiky a není důležité, jaké jsou národnosti, vyznání nebo etnického původu. Podstatný je čl. 3 odst. 1 Listiny o zákazu diskriminace, který stanoví, že „*Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.*“ Čl. 3. odst. 2 Listiny je důležitý pro postavení menšin, tento článek stanoví, že „*každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Zakazuje se jakékoli ovlivňování tohoto rozhodování a všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodňování.*“ Právě toto ustanovení se projevuje při sčítání lidu, kde má každý právo se rozhodnout, k jaké národnosti se cítí být vázán. Jak již bylo zmíněno, jedná se o svobodnou volbu. Čl. 3 odst. 3 Listiny: „*Nikomusmí být způsobena újma pro uplatňování jeho základních práv a svobod.*“ Tomuto ustanovení poskytuje ochranu trestní zákon. Čl. 24 Listiny stanoví, že „*Příslušnost ke kterékoli národnostní nebo etnické menšině nesmí být nikomu na újmu.*“ V tomto ustanovení dochází k rozlišení národnostní a etnické menšiny. Příslušnost k národnostní menšině je záležitostí svobodné volby, zatímco příslušnost k etnické menšině je založena na kritériích, které člověk nemůže ovlivnit, jako barva vlasů, barva pleti apod. Tento rozdíl se objevuje především u Romů, kde část se hlásí k cikánskému etniku a zvláštní část tohoto etnika k národnosti romské.

V čl. 25 Listiny se můžeme setkat s tzv. pozitivní diskriminací. Pozitivní diskriminace zajišťuje určitá práva pouze obyvatelstvu, které tvoří národnostní nebo etnické menšiny např. právo na vzdělání v jejich jazyku, právo užívat jejich jazyka v úředním styku a právo účasti na řešení věcí týkajících se národnostních a etnických menšin. Zaručuje jim určitá zvýhodnění, oproti většinové či majoritní populaci. Tato zvýhodnění nesmí narušovat princip rovnosti. Právo např. na vzdělání ve svém mateřském jazyce není potřeba zaručovat příslušníkovi většinové společnosti.⁴⁶

---

⁴⁶ PETRÁŠ, R., PETRŮV, H., SCHEU, H. *Menšiny a právo v České republice*. Praha, 2009, s. 229-232.

Listina uvedená práva přiznává občanům České republiky, kteří se hlásí k národnostní menšině, tak i těm, kteří jsou etnicky odlišní, ale hlásí se k majoritní populaci.

3.1.3 Zákon o právech příslušníků národnostních menšin

Jelikož Listina základních práv a svobod se o právech příslušníků národnostních menšin zajímá jen okrajově, vznikl zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, který schválila Poslanecká sněmovna České republiky 10. července 2001 a který nabyl účinnosti dnem vyhlášení 2. srpna 2001. Tento zákon upravuje podrobnosti používání práv v Listině základních práv a svobod.

Zákon v § 2 odst. 1. definuje národnostní menšiny jako *„společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšiny obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka, kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvářilo.“*

V § 2 odst. 2 zákon definuje příslušníka národnostní menšiny takto: *„Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.“*

Shrneme-li výše uvedené definice, pak národnostní menšinu definuje:

- ✓ státní občanství České republiky;
- ✓ menšina se od většiny odlišuje počtem, jazykem, kulturou, původem či tradicemi;
- ✓ menšina usiluje o zachování a rozvoj svébytnosti menšiny;
- ✓ menšina má historickou souvislost s Českou republikou;
- ✓ příslušník národnostní menšiny chce být uznáván.

Zákon podrobně upravuje tyto práva:

- ✓ právo na sdružování příslušníků národnostní menšiny;

- ✓ právo účasti na řešení záležitostí týkajících se národnostní menšiny;
- ✓ právo na užívání jména a příjmení v jazyce národnostní menšiny;
- ✓ právo na vícejazyčné názvy a označení;
- ✓ právo na užívání jazyka národnostní menšiny v úředním styku a před soudy;
- ✓ právo na užívání jazyka národnostní menšiny ve věcech volebních;
- ✓ právo na vzdělávání v jazyce národnostní menšiny.

„U jednotlivých práv zákon rozlišuje, zda náleží všem příslušníkům národnostních menšin, či příslušníkům těch národnostních menšin, které tradičně a dlouhodobě žijí na území České republiky. Zákon však nevymezuje, které národnostní menšiny patří do kategorie národnostních menšin, jež tradičně a dlouhodobě žijí na území České republiky.“⁴⁷

V právním řádu České republiky není nikde vymezeno, které menšiny patří do národnostních menšin, ale Rada vlády pro národnostní menšiny má jednoho až dva zástupce z těchto 12 národnostních menšin: bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské, srbské a ukrajinské.⁴⁸

Vzniká tak situace, která je nepřehledná a způsobuje interpretační nejasnosti. Na osoby, které se hlásí k jiným menšinám, se v současné době zákon nevztahuje, ale lze předpokládat, že k tradičním národnostním menšinám v České republice budou přibývat další národnostní menšiny.

„Nebýt zvláštní ochrany práv národnostních menšin, tyto svébytné skupiny by patrně zanikly. Práva národnostních menšin nejsou tedy nějakým zvýhodněním části obyvatel, ale samozřejmou nutností k jejich udržení činěnou v zájmu veškerého obyvatelstva“.⁴⁹

3.1.4 Trestní zákon

Další zákon, který chrání práva související s příslušností k národnostní menšině či etnické menšině je zákon č. 40/2009Sb., trestní zákon, který postihuje rasistické chování proti těmto menšinám. Jsou zařazena ve Zvláštní části- Hlava X (Trestné činy

⁴⁷ PETRÁŠ, R., PETRŮV, H., SCHEU, H. *Menšiny a právo v České republice*. Praha, 2009, s. 235.

⁴⁸ *Rada vlády pro národnostní menšiny* [online]. 2010 [cit. 2011-11-16]. Dostupný z WWW:

<<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/>>.

⁴⁹ ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha, 2001, s. 33.

proti pořádku ve věcech veřejných), Díl 5 (Trestné činy narušující soužití lidí) a Hlava XIII (Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy), Díl 1 (Trestné činy proti lidskosti) Jako příklad lze citovat:

- § 352 *Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci.* V policejní praxi se můžeme často setkat s útoky, které mají rasový, národnostní či etnický podtext. V tomto ustanovení se trestní zákon snaží potrestat osoby, které užijí násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo jim vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání. Nejčastěji se tohoto trestného činu dopouštějí skinheads. Nejčastěji se jedná o trestnou činnost organizovanou.
- § 355 *Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob.* V tomto ustanovení se trestní zákon snaží potrestat subjekty, které veřejně hanobí některý národ, jeho jazyk, některou rasu nebo etnickou skupinu, nebo skupinu osob pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání.
- § 356 *Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.* Subjekt bude potrestán, jestliže veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob, nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků, včetně aktivity v organizacích či sdruženích, které hlásají diskriminaci, násilí nebo rasovou, etnickou, třídní, náboženskou nebo jinou nenávist.
- § 400 *Genocidium.* Na 12 až 20 let nebo výjimečným trestem bude potrestán ten kdo v úmyslu zničit úplně nebo částečně některou rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou, třídní nebo jinou podobnou skupinu lidí:
  - a) uvede příslušníky takové skupiny do takových životních podmínek, které mají přivodit jejich úplné nebo částečné fyzické zničení;
  - b) provede opatření směřující k tomu, aby se v takové skupině bránilo rození dětí;
  - c) násilně převádí děti z jedné takové skupiny do druhé;
  - d) způsobí příslušníkovi takové skupiny těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

- § 403 *Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka.* Kdo založí, podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. K tomuto ustanovení lze přiřadit § 404 *Projev sympatií k hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka* a § 405 *Popírání a zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia.*

U některých trestných činů lze zpřísnit trestní sazbu, jestliže byly spáchány z „rasových“ důvodů. Jako příklad můžeme uvést § 140 vražda, § 146 ublížení na zdraví a § 145 těžká ublížení na zdraví, § 175 vydírání, § 228 poškozování cizí věci.

Trestní zákon umožňuje dostatečně sankcionovat útoky jak proti jednotlivcům, tak i proti skupinám obyvatel a úprava vyhovuje Mezinárodní úmluvě o odstranění všech forem rasové diskriminace.⁵⁰

Trestní právo by mělo zajišťovat funkci podpůrnou a subsidiární a v první řadě by měla být prevence. Prevence jak z řad mimotrestních oborů (pracovní právo, správní právo, atd.), tak i opatření mimoprávní (výchova, vzdělání, kultura, atd.). Jelikož trestní právo má nejcitelnější druhy sankcí.⁵¹

3.1.5 Zákon o přestupcích

Tento zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích řeší přestupek proti občanskému soužití, konkrétně v § 49 kdo omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv nebo způsobí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení atd.

3.1.6 Další zákony

„Speciální zákony pak upravují účast příslušníků národnostních menšin na řešení věcí, které se jich týkají, užívání mateřského jazyka ve veřejném životě, rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostních menšin, vzdělávání se v jazyce

---

⁵⁰ ŠTĚCHOVÁ, M. *Právní ochrana etnických menšin v ČR.* Praha, 2002, s. 163.

⁵¹ ŠTĚCHOVÁ, M. *Právní ochrana etnických menšin v ČR.* Praha, 2002, s. 29-30.

*národnostních menšin, uchovávání a rozvoje kultury národnostních menšin a zákazu diskriminace“.*⁵²

Poslední zákony, které lze zmínit k tématu menšin jsou zákony č.349/1999Sb. o veřejném ochránci práv, zákon č. 84/1990Sb., o právu shromažďovacím, zákon č. 83/1990Sb., o sdružování občanů, zákon č. 634/1992Sb., o ochraně spotřebitele, zákon č. 108/2006Sb., o sociálních službách a samozřejmě, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a nemůžeme zapomenout zmínit antidiskriminační zákon č. 198/2009Sb.

Výše uvedené zákonné normy mají usnadnit soužití rozdílných národnostních menšin, které žijí na území České republiky a vytvářet podmínky pro plnohodnotné začlenění do společnosti z hlediska sociálních a kulturních potřeb.

3.2 Mezinárodní legislativa

Existují i mezinárodní dokumenty OSN, předpisy Evropské Unie a také dokumenty Rady Evropy, které mají přednost před zákonem, jestliže k jejich ratifikaci dal Parlament České republiky souhlas, a jimiž je Česká republika vázána. Je důležité, aby se důsledně dodržovala tato ustanovení v českém právním řádu a společnosti. Stát svým vnitrostátním zákonodárstvím nesmí a nemůže změnit mezinárodní pravidla.

Pravidla jsou závazná pro všechny, a kdyby došlo k jejich změně, nastalo by porušení jak samotných pravidel, tak i narušení vzájemných vztahů mezi státy. Tyto mezinárodní smlouvy by měly podporovat kladné vztahy mezi většinou a menšinou, vztahy mezi sousedními státy a umírnění migrace.

Uzavřelo se množství mezinárodních deklarácí, úmluv a předpisů, a některé z nich se pokusíme nastínit a zdůraznit u nich nejdůležitější články (ustanovení).

3.2.1 Deklarace o právech osob patřících k národnostním nebo etnickým, náboženským nebo jazykovým menšinám

V roce 1992 byla přijata tato deklarace, na jejímž základě může pracovat Komise pro lidská práva, která zkoumá možnosti a prostředky k prosazování a efektivní

---

⁵² *Menšiny – základní informace* [online]. 2008. [cit. 2011-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.nicm.cz/mensiny-zakladni-informace>>.

ochraně práv stanovených v deklaraci a Subkomise pro prevenci diskriminace a ochranu menšin pracuje stejným způsobem. Na základě této deklarace došlo v roce 1995 k vytvoření Pracovní skupiny pro menšiny. Pracovní skupina pro menšiny prosazuje realizaci Deklarace, zkoumá problémy a navrhuje řešení mezi menšinami a vládami. Pracovní skupina pro menšiny navrhuje opatření k ochraně práv osob náležejících k menšinám.⁵³

3.2.2 Mezinárodní pakt o ochraně občanských a politických práv

Tento pakt společně s paktem o hospodářských, kulturních a sociálních právech byl přijat OSN v roce 1966 a Československá socialistická republika s oběma pakty vyslovila souhlas v roce 1975.⁵⁴

Pakt představuje kodifikaci občanských a politických práv a svobod a mechanismů zajišťujících jejich respektování. V čl. 2 se smluvní stát zavazuje respektovat práva uznaná v tomto Paktu a zajistit práva všem jednotlivcům bez jakéhokoliv rozlišování. V čl. 20 je uvedeno, že jakékoliv národní a rasová, nebo náboženská nenávisť je zákonem zakázána.⁵⁵

V článku 28 Paktu se zřizuje Výbor pro lidská práva, který se skládá z 18 členů a jejich hlavní činnost je přijímání zpráv o uvedení práv v tomto Paktu do jednoho roku, kdy se stát stal účastníkem tohoto Paktu. Dále kdykoliv si to Výbor pro lidská práva vyžádá. Výbor při hodnocení zprávy daného státu hodnotí celkovou schopnost plnění závazků z Paktu. Nelze přehlédnout, že Výbor pro lidská práva nemá k dispozici žádné vynucovací prostředky, může pouze vést dialog mezi daným státem.⁵⁶

3.2.3 Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace

Mezinárodní úmluva zavazuje státy k tomu, aby zabezpečily a přijaly opatření k odstranění všech forem rasové diskriminace pomocí vnitrostátních zákonů a jiných prostředků. Úmluva obsahuje pojem rasová diskriminace. Státy, které tuto úmluvu

---

⁵³ FOREJTOVÁ, M. *Mezinárodněprávní ochrana menšin*. Plzeň, 2002, s. 97-98.

⁵⁴ *DOKUMENTY* [online]. 2006 [cit. 2012-03-11].

Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=19852>>.

⁵⁵ ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha, 2008, s. 16.

⁵⁶ FOREJTOVÁ, M. *Mezinárodněprávní ochrana menšin*. Plzeň, 2002, s. 90-91.

podepsaly, se zavázaly rasovou diskriminaci potlačovat. V mezinárodní úmluvě se připouští i pozitivní diskriminace (zvýhodnění určitých skupin obyvatelstva).⁵⁷

Článek 1: *Výraz „rasová diskriminace“ v této úmluvě znamená jakékoli rozlišování, vylučování, omezování nebo zvýhodňování založené na rase, barvě pleti, rodovém nebo národnostním nebo etnickém původu, jehož cílem nebo následkem je znemožnění nebo omezení uznání, užívání nebo uskutečňování lidských práv a základních svobod na základě rovnosti v politické, hospodářské, sociální, kulturní nebo v kterékoli jiné oblasti veřejného života.*⁵⁸

Na základě této mezinárodní úmluvy byl ustanoven Výbor pro odstranění rasové diskriminace (čl. 8). Tento výbor kontroluje naplnění mezinárodní úmluvy.

Každé dva roky musí Česká republika předložit zprávu. Poté Výbor vyhodnotí zprávu a předloží České republice tzv. závěrečné doporučení, které by Česká republika měla zlepšit. Česká republika je touto úmluvou vázána od vstupu do Evropské unie.

3.2.4 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Evropská úmluva je nejvýznamnější mezinárodní smlouvou o lidských právech sjednanou v rámci Rady Evropy. V platnost vstoupila v roce 1953 a Československem byla přijata v roce 1992 jako prvním státem střední a východní Evropy.⁵⁹

Tato úmluva zaručuje základní lidská práva. Např. čl. 9 zaručuje právo na svobodné myšlení, svědomí a náboženské vyznání, čl. 6 zaručuje právo na spravedlivé řízení (např. v právo jednat v úředním styku v jazyce menšin a právo na tlumočníka), čl. 10 právo na svobodný projev a čl. 14 zákaz diskriminace (platí podpůrně k ostatním právům zaručených Úmluvou).⁶⁰

K zajištění plnění a dodržování těchto závazků vyplývajících z této Úmluvy byl dle čl. 19 zřízen Evropský soud pro lidská práva, který sídlí ve Štrasburku. U tohoto soudu pro lidská práva mohou podávat stížnosti státy i jednotlivci, kteří vyčerpali veškeré možnosti a prostředky. Evropský soud pro lidská práva podává na žádost Výboru ministrů poradní stanoviska, která se týkají Úmluv a Protokolů.⁶¹

---

⁵⁷ BUDILOVÁ, L., HIRT, T. *Policista v multikulturním prostředí*. Praha, 2005, s. 12.

⁵⁸ ADAMUS, V. *Mezinárodní dokumenty o lidských právech*. Praha, 2000, s. 125.

⁵⁹ BUDILOVÁ, L., HIRT, T. *Policista v multikulturním prostředí*. Praha, 2005, s. 12.

⁶⁰ ADAMUS, V. *Mezinárodní dokumenty o lidských právech*. Praha, 2000, s. 376-420.

⁶¹ FOREJTOVÁ, M. *Mezinárodněprávní ochrana menšin*. Plzeň, 2002, s. 103.

3.2.5 Charta základních práv Evropské unie

Neboli Listina základních práv Evropské unie, která vešla v platnost v roce 2009. Charta je rozdělena do šesti tematických celků (důstojnost, svoboda, rovnost, solidarita, občanská práva a spravedlnost), shrnujících veškerá práva do jediného textu, který se vztahuje na instituce a orgány Evropské unie. Na jednotlivé státy pouze dochází-li k aplikaci práva Unie.

3.2.6 Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin

Tento dokument stanoví ochranu práv příslušníků národnostních menšin a je považován jako klíčový a nejobsáhlejší dokument v této oblasti. Pro Českou republiku vstoupila v platnost v roce 1998.⁶²

Přistoupením k této smlouvě se Česká republika zavázala podávat pravidelně monitorovací zprávy (čl. 25) o závazcích plynoucí z úmluvy. Jednotlivá ustanovení pokrývají široký okruh témat, jako jsou:⁶³

- nediskriminace a podpora skutečné rovnosti (čl. 4);
- podpora zachování a rozvoj kultury, náboženství, jazyka a tradic (čl. 5);
- svoboda shromažďování, sdružování, vyjadřování, myšlení, svědomí a náboženství (čl. 7);
- přístup k médiím a jejich využívání (čl. 9);
- jazyková svoboda (čl. 10);
- vzdělávání (čl. 12 a 13);
- přeshraniční kontakty a spolupráce (čl. 17 a 18);
- účast na kulturní, společenské a hospodářském životě (čl. 15);
- zákaz nucené asimilace (čl. 5).

---

⁶² MEZINÁRODNÍ DOKUMENTY [online]. 2005. [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/ramcova-umluva-o-ochrane-narodnostnich-mensin-6912>>.

⁶³ ADAMUS, V. *Mezinárodní dokumenty o lidských právech*. Praha, 2000, s. 451-468.

Dle čl. 24 je pověřen Výbor ministrů Rady Evropy sledováním Rámcové úmluvy. K této práci je mu nápomocen poradní výbor (čl. 26), který je složen z odborníků v oblasti ochrany menšinových práv.⁶⁴

Jak již bylo v předchozí části zmíněno, definice národnostní menšina není v této úmluvě obsažena, protože žádná obecná definice nebyla schválena státy Rady Evropy. Proto je na každém členském státu, které skupiny budou pod tento pojem zahrnuty.

3.2.7 Evropská charta regionálních a menšinových jazyků

Tato smlouva nabyla účinnosti v roce 2007. Ochrana a podpora menšinových a regionálních jazyků je důležitý prvek pro demokracii. Menšinové a regionální jazyky jsou odlišné od jazyků oficiálních, ale tyto jazyky jsou tradičně využívány a užívají je osoby, které jsou početně slabší. Tato charta pracuje ve prospěch těchto jazyků a jejich užívání ve veřejném životě. Mimo jiné charta zajišťuje podmínky pro výuku a studium těchto jazyků.⁶⁵

Čl. 15 ukládá povinnost státům předložit zprávu do jednoho roku od vstupu Charty v platnost. Posléze příslušný stát předkládá zprávy pravidelně ve tříletých intervalech. Předkládají se generálnímu tajemníkovi Rady Evropy, které jsou posléze zkoumány výborem expertů. Výbor expertů posléze předá svoji závěrečnou zprávu Výboru ministrů Rady Evropy (čl. 16).⁶⁶

*„Tato procedura má spíše monitorovací smysl a tím, že se zprávy o implementaci závazků Charty zveřejňují, mohou být státy, které neplní či porušují, vystaveny mezinárodnímu odsouzení a kritice“.*⁶⁷

3.3 Hlavní mezinárodní organizace

Hlavní mezinárodní organizace, které se zabývají ochranou lidských práv, jsou Organizace spojených národů a Rada Evropy.

---

⁶⁴ ADAMUS, V. *Mezinárodní dokumenty o lidských právech*. Praha, 2000, s. 451-468.

⁶⁵ BUDILOVÁ, L., HIRT, T. *Policista v multikulturním prostředí*. Praha, 2005, s. 14.

⁶⁶ *Evropská charta regionálních či menšinových jazyků* [online]. 2006 [cit. 2012-03-21]. Dostupný z WWW: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/charta_cz_1.pdf>.

⁶⁷ FOREJTOVÁ, M. *Mezinárodněprávní ochrana menšin*. Plzeň, 2002, s. 105.

3.3.1 Organizace spojených národů

Tato organizace oficiálně vznikla 24. října 1945, kdy byla Charta ratifikována Čínou, Sovětským svazem, Francií, USA, Velkou Británií a většinou signatářských států OSN. Tento den se každoročně slaví jako Den Spojených národů. Cíle a zásady OSN jsou definovány v Chartě Spojených národů. Mezi důležité cíle můžeme zařadit udržení mezinárodního míru a bezpečnost, rozvíjet mezi národy přátelské vztahy založené na respektování zásad rovnoprávnosti a práva na sebeurčení národů, atd.⁶⁸

3.3.2 Rada Evropy

Rada Evropy je mezivládní organizace, která byla založena v roce 1949 v Londýně. V současné době má 47 členů (všechny státy Evropy kromě Běloruska a Kazachstánu a Vatikánu). Členem se může stát jakýkoliv stát, který přijme zásady právního státu a svým občanům deklaruje základní lidská práva a svobodu. Česká republika je v této organizaci od roku 1993. Rada Evropy si klade jako hlavní cíle chránit lidská práva, posilovat vědomí evropské kulturní identity, hledání řešení problémů jako např. menšiny, nesnášenlivost, organizovaný zločin atd. a snaží se o udržení demokratické stability v Evropě.⁶⁹

„Jedním z hlavních prvních úspěchů bylo jednání a uzavření Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod v roce 1950, která je právním základem činnosti Evropského soudu pro lidská práva.“⁷⁰

Přijaté úmluvy a dohody členské státy naplňují. V rámci Rady Evropy se lidsko-právní problematikou zabývá Parlamentní shromáždění, Výbor ministrů, Evropský soud pro lidská práva a Komisař pro lidská práva.

3.4 Kontrola a dodržování mezinárodních závazků

Aby mohli být řádně mezinárodní smlouvy a úmluvy dodržovány, musí být nastaven kontrolní a vynucovací mechanismus, který dokáže práva a svobody ve smlouvách a úmluvách udržet při životě a vynutit si tyto práva. Každá mezinárodní smlouva má rozdílné kontrolní mechanismy.

---

⁶⁸ O OSN [online]. 2005 [cit. 2012-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/system-osn/o-osn/>>.

⁶⁹ Rada Evropy [online]. 2006 [cit. 2012-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/rada-evropy>>.

⁷⁰ DUŠEK, J. *Historie a organizace Evropské unie*. České Budějovice, 2011, s. 20.

Existují tři základní typy kontrolních orgánů.⁷¹

- orgán soudního typu;
- nezávislý orgán oprávněný zabývat se stížnostmi;
- orgán oprávněný posuzovat plnění závazků a vydávat obecná doporučení.

Prostředky, kterými tyto kontrolní orgány mohou docílit vynucení dodržení mezinárodních závazků, jsou např.: dobrovolné mise zpravodajů, dobrovolné zprostředkování, mezinárodní kontrola činnosti státu, veřejná kritika, mandatorní mise zpravodajů, zprostředkovací mise, soudní kontrola, vyloučení z mezinárodní organizace, obchodní sankce, humanitární intervence.⁷²

---

⁷¹ FOREJTOVÁ, M. *Mezinárodněprávní ochrana menšin*. Plzeň, 2002, s. 85.

⁷² FOREJTOVÁ, M. *Mezinárodněprávní ochrana menšin*. Plzeň, 2002, s. 85.

4 KRIMINALITA V MULTIKULTURNÍM PROSTŘEDÍ

Kriminalitu v multikulturním prostředí můžeme rozdělit do dvou kategorií. Nejdříve je však zapotřebí zdůraznit, že pod pojmem „menšina“ si představíme obyvatelstvo, které je jiné než české národnosti (národnostní menšiny aneb občané České republiky s jinou než českou národností a cizince s povolením k pobytu). První kategorií je kriminalita menšin. Druhá kategorie je kriminalita páchaná na menšinách, zde jsou menšiny oběťmi. Výše uvedené kategorie kriminality jsou společností velmi citlivě vnímány a společnost očekává, že policie a stát budou velmi efektivně pracovat a poskytnou společnosti potřebnou bezpečnost a přijmou případné preventivní kroky před případnou další kriminální činností. Další částí této kapitoly budou i případné preventivní kroky policie a státu, které vedou ke snížení kriminality v multikulturním prostředí.

4.1 Kriminalita menšin

Problémů menšin je celá řada. Jelikož menšiny mají v naší i jiné společnosti horší postavení než majoritní většina. Jestliže se nepovede integrovat menšinu do společnosti, dochází k částečné nebo úplné asimilaci. Taková situace nese s sebou řadu rizikových faktorů (kriminogenních) jako menší zaměstnanost, sociální problémovost, kulturní odlišnost, horší životní podmínky, neznalost zákona, neznalost jazyka a možný diskriminující přístup ze strany majoritní skupiny, zaměstnavatele i orgánů státu. Tyto faktory mohou vést u menšin k uzavření se do své komunity a páchání kriminality.

Problémem je i jiný vzorec chování a tím pádem jiný náhled majoritní společnosti na chování menšin. Co je v majoritní společnosti považováno za protiprávní jednání, může být a většinou je považováno minoritní společností za úplně normální věc. Příkladem lze uvést mnohoženství, nebo domácí násilí a obecně vztah muže k ženě. Jakmile dojde k protiprávnímu jednání je zapotřebí postupovat podle zákona, i když v dané menšině se jedná v souladu s kulturními tradicemi a vzorci chování o normální věc. Ovšem musí se respektovat i odlišnosti kulturních hodnot a vzorců chování, při kterých nedochází k porušování zákona.⁷³

---

⁷³ BUDILOVÁ, L., HIRT, T. *Policista v multikulturním prostředí*. Praha, 2005, s. 7.

Čím je vzdálenější mentalita minority od mentality majority, tím častěji může docházet k problémům, které mohou dosáhnout i kriminálního chování členů minorit.⁷⁴

Dalším problémem je skutečnost, že kriminalita minorit je zvyšována i větším dohledem majority nad minoritou.

*„Kriminalita minorit je rovněž uměle zvyšována např. tím, že jejich členové jsou pod větším dohledem policie i občanů, a proto se ve zvýšené míře o jejich trestné činnosti ví, jsou častěji odsuzováni do vězení (také vzhledem k tomu, že mají méně peněz na dobrou právní pomoc a někdy i méně motivace si ji obstarat), tedy výrazněji se jejich příslušníci jeví jako pachatelé, obvykle nebo přinejmenším častěji páchají méně promyšlenou a snáze odhalitelnou trestnou činností, což platí zejména o našich Romech“.*⁷⁵

Položili jsme otázku, zda si dotázané osoby myslí, že z hlediska příčin páchaní trestných činů, nehraje etnicita a rasa žádnou roli? Na tuto otázku odpovědělo 5579 dotázaných. Výsledky byly zajímavé, nicméně předvídatelné. Z celkového počtu odpovědělo ANO 26.2 %, NE 58.1 %, NEVÍM 15.7 %.⁷⁶

Přes polovinu dotázaných osob si myslí, že etnikum a rasa hraje roli při páchaní trestné činnosti. Tyto výsledky může odvozovat od tzv. škatulkování, majoritní společnost umisťuje minoritní menšinu na nízkou sociální úroveň a tím vzniká dojem, že je podle majority problémovější. U nás lze za takovou minoritní skupinu označit Romy.

Jsou výjimky, kde je kriminalita naopak menší, v naší společnosti můžeme označit asijské menšiny. I zde si můžeme položit otázku, jestli je to jejich morální a sociální vyzrálostí? Nebo tím, že jsou velmi uzavřená komunita, která si raději všechny problémy spojené s kriminální činností vyřeší bez státního aparátu.

PhDr. Marcela Moulisová, Ph.D. ve své publikaci uvádí, že v dnešní době již toto tvrzení není úplně pravdivé.⁷⁷

---

⁷⁴ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 12.

⁷⁵ ŠÍŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha, 2001, s. 158.

⁷⁶ Vlastní zdroj.

⁷⁷ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 11.

4.1.1 Nejčastější protiprávní jednání

Nejvíce zástupců menšin se nachází v Praze, proto si zde představíme nejčastější druhy protiprávního jednání, které můžeme u menšin pozorovat.

Můžeme pozorovat majetkovou kriminalitu (kapesní krádeže a krádeže vloupáním do motorových vozidel), mravnostní kriminalitu (kuplířství, znásilnění a pohlavní zneužívání), násilnou kriminalitu (rvačky, výtržnictví, ublížení na zdraví) a ostatní kriminalitu (nedovolená výroba a držení psychotropních a omamných látek).

Na Václavském náměstí působí tzv. „naháněči“ (občané afrických států), kteří lákají na erotické služby a do tanečních klubů a při té příležitosti nabízejí i drogy. Další skupinou jsou tzv. „uspávačky“ a „osahávačky“ (ženy východní a jihovýchodní Evropy). Jde o prostitutky a kapesní zlodějky, které využívají nepozornosti a páchají majetkovou trestnou činnost. V centru Prahy je nemilé setkání s kapsářskými gangy, které organizovaně okrádají nepozorné turisty o cennosti a osobní doklady. Využívají zejména tlačenic a nezabezpečených věcí v osobních zavazadlech atd.⁷⁸

Vietnamská komunita (Praha 7) se nejčastěji dopouští trestné činnosti porušování práv k ochranné známce (hospodářská trestná činnost) a v poslední době taky pěstování a prodej marihuany, u které může být i neoprávněný odběr elektrické energie.⁷⁹

V lokalitě Praha 9 je v poslední době zaznamenán nárůst loupeží páchaných příslušníky romského etnika na nezletilých obětech. Pod pohružkou násilí si vyžadují vydání cenností. Patrný je i nárůst trestné činnosti proti seniorům, kdy pachatelé (Romové) se dopouští zejména kapesních krádeží a v menší míře i loupežných přepadení. Prostředky získané z této trestné činnosti jsou využívány k nákupu omamných látek, nebo ke hraní výherních automatů.⁸⁰

Násilná trestná činnost je především u příslušníků ze zemí bývalého SSSR. Jsou to zejména rvačky, výtržnictví, ublížení na zdraví atd.⁸¹

U každé skupiny menšin můžeme konstatovat, že má svojí specifickou kriminalitu. Např. pro Vietnamce je to zejména hospodářská kriminalita u Slováků je to

---

⁷⁸ KRAJSKÉHO ŘEDITELSTVÍ POLICIE HL. MĚSTA PRAHY. *Zápis z mezirezortního jednání v problematice menšin*. Praha, 2010, s. 2.

⁷⁹ KRAJSKÉHO ŘEDITELSTVÍ POLICIE HL. MĚSTA PRAHY. *Zápis z mezirezortního jednání v problematice menšin*. Praha, 2010, s. 3.

⁸⁰ KRAJSKÉHO ŘEDITELSTVÍ POLICIE HL. MĚSTA PRAHY. *Zápis z mezirezortního jednání v problematice menšin*. Praha, 2010, s. 4.

⁸¹ KRAJSKÉHO ŘEDITELSTVÍ POLICIE HL. MĚSTA PRAHY. *Zápis z mezirezortního jednání v problematice menšin*. Praha, 2010, s. 4.

především majetková kriminalita a u Ukrajinců se jedná o násilnou trestnou činnost a kriminalitu související s pobytovým režimem.⁸²

I minority se musí zamyslet nad svým chováním. Společnost STEM v prosinci 2010 provedla průzkum, kdy zjistila, že devět z deseti lidí mají negativní zkušenost s Romy. Určitě by neškodila určitá sebereflexe (přemýšlení o sobě samém).

4.3 Kriminalita páchaná na menšinách

Samozřejmě nelze zapomenout ani na kriminalitu páchanou na menšinách. Lze konstatovat, že minoritní skupiny jsou daleko více viktimizovány než majoritní skupina a to nejen z důvodu kriminálního, ale i sociálního, ekonomického, pracovního atd. Jsou terčem předsudků a diskriminace, které mohou eskalovat až do podoby rasismu.⁸³

V našich podmínkách se vyskytuje (používá) nejčastěji pojem „rasově motivovaná trestná činnost“, jedná se o trestnou činnost, která souvisí s rasou. Jde o typicky rasistický přístup, který lze pozorovat i jinde než pouze u příslušníků odlišných ras. Rasistický pohled je nejen vůči rasám, ale rasistický pohled je veden i na národnosti, etnika a proti různým skupinám, které jsou v konkrétní společnosti vymezeny jako menšiny. Tyto způsoby dělení neboli typologie lidských ras měli za následek vzniku pozdějších teorií o nadřazenosti jedné rasy nad ostatními a tím pádem došlo v 19. století k nástupu rasismu, který byl postaven na biologii. Nerovnost ras mělo za následek, že pouze bělošská rasa měla ty nejlepší předpoklady, zatímco ostatní rasy byly méněcenné, které mohou být diskriminovány a ponižovány.⁸⁴

Rasismus má dva základní druhy chování:⁸⁵

- rasové násilí;
- rasovou diskriminaci.

4.3.1 Rasově motivované násilí

Rasově motivované násilí je u nás známo prostřednictvím krajní pravice. Nejznámější organizací krajní pravice je hnutí „skinheads“ (radikální část), ale jinak je

---

⁸² MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 48.

⁸³ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 8.

⁸⁴ ZAPLETAL, J. *Aktuální problémy Kriminologie*. Praha, 2009, s. 199-200.

⁸⁵ ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha, 2008, s. 14.

krajní pravice velmi nejednotná a patří tam i složky, které jsou méně radikální a spíše politicky orientované. Příslušníci krajní pravice přicházejí z řad studentů středních škol a žáků základních škol. Starší příslušníci častěji přecházejí z radikálnějších skupin do druhé části pravicové scény, která dosahuje cílů především politickými prostředky. Tento systém můžeme označit jako generační vývoj. Nejtypičtější protizákonná činnost je u krajní pravice rasově motivované násilí (jde o tvrzení, že všichni lidé si nejsou rovni). Zpravidla se jedná o příslušnost k určité etnické, rasové, národní, náboženské, jazykové menšině. Další protizákonná činnost je násilí motivované ideovou odlišností, šíření a podporu některých idejí, hospodářské trestné činy, nedovolené ozbrojování a delikty na úseku shromažďování, atd. Jedná se o významný zdroj strachu, který přispívá k horšímu soužití minorit s majoritní skupinou.⁸⁶

Můžeme uvést příklad, který byl v poslední době nejvíce společensky diskutovaný a společensky velmi nebezpečný.

Kazuistika:

Žhářství ve Vítkově

Vítkov na Opavsku, donedávna neznámé městečko ve Slezsku, které bohužel proslavila velmi zákeřná událost. Dne 18. dubna 2009 krátce před půlnocí začal hořet malý dům ve Vítkově, který byl úmyslně podpálen (žhářství). V domě žilo několik dospělých lidí a dětí (celkem 9), všichni byli Romové. Dům shořel během několika minut a to díky hořlavé kapalině (benzín), která se nacházela ve třech lahvích. Láhve byly hozeny do čelních oken domu. Akce proběhla velmi rychle, trvala neuvěřitelných 20 vteřin. Bylo zjištěno, že minimálně 2 měsíce pachatelé celou akci cílevědomě připravovali, jelikož bylo patrné, že v domku bydlí Romové.⁸⁷

Nejhůře dopadla dvouletá holčička (Natálka). Natálka byla popálena na 80 % těla a byla ve velmi kritickém stavu převezena do Fakultní nemocnice v Ostravě, kde bojovali o záchranu jejího života. Lze spekulovat, co bylo motivem takového činu? Nejpravděpodobnější je národní rasismus (ideologický záměr). Policie z poznatků na místě činu začala vyšetřovat možný rasový útok. Na tomto případě pracovala velmi intenzivně a 12. srpna byly zatčeny čtyři osoby. Pachatelé byli příznivci pravicového

---

⁸⁶ DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J., UHL, P. *Policie a sociální radikalismus*. Praha, 2005, s. 43-44.

⁸⁷ ZPRÁVY [online]. 2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupný z WWW:

<http://zpravy.idnes.cz/pokus-o-vrazdu-to-byl-zprazila-zalobkyne-obhajce-vitkovskych-zharu-11v-/krimi.aspx?c=A110316_173336_krimi_zep>.

extremismu. Jednalo se o mladé lidi, kteří nejsou psychopaty a co je zarážející, jedná se i o inteligentní osoby. Někteří měli v minulosti již násilné a rasově motivované trestné činy. Státní zástupkyně postavila obvinění jako pokus o několikanásobnou vraždu s rasovým motivem! Krajský soud v Ostravě projednal jeden z nejsledovanějších soudních procesů v novodobé historii našich soudů. Senát uznal všechny vinnými z pokusu o rasově motivovanou několikanásobnou vraždu. David V., Jaromír L. a Ivo M. byli odsouzeni ke dvaadvaceti rokům vězení, Václav C. by měl za mřížemi strávit dvacet let. Pouze dva z pachatelů projevili lítost nad tím, co způsobili, zbylí dva pachatelé byli snad i hrdi nad svým činem.⁸⁸

4.3.2 Rasová diskriminace

Je nežádoucí jednání týkající se etnického nebo rasového původu, jejímž následkem je snížení důstojnosti osoby a vytvoření nesnášenlivého nebo urážejícího prostředí. Dále se diskriminace rozděluje na přímou diskriminaci a nepřímou diskriminaci. *Přímá diskriminace* (s jednou osobou je zacházeno jiným méně příznivým způsobem než s osobou jinou ve stejné situaci z důvodu rasového nebo etnického původu). *Nepřímá diskriminace* (kdy zdánlivě neutrální ustanovení nebo postup zvýhodňuje určité osoby v porovnání s osobami jiného rasového nebo etnického původu).⁸⁹

Jako příklad můžeme uvést podnikatelku, která odmítla ubytovat romskou zákaznici. Posléze byla k podnikatelce vyslána kontrolní pracovnice (inspektor ČOI), která patřila k majoritní části společnosti. Podnikatelka této zákaznici bez problémů vyhověla. Tímto jednáním se dopustila diskriminačního jednání s rasovým podtextem.⁹⁰

---

⁸⁸ ZPRÁVY [online]. 2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupný z WWW:

<http://zpravy.idnes.cz/pokus-o-vrazdu-to-byl-zprazila-zalobkyne-obhajce-vitkovskych-zharu-11v-krimi.aspx?c=A110316_173336_krimi_zep>.

⁸⁹ KAJANOVÁ, A., URBAN, D., DAVIDOVÁ, E., ELICHOVÁ, M. *Sociální práce s etnickými a menšinovými skupinami*. České Budějovice, 2009, s. 13.

⁹⁰ ZPRÁVY [online]. 2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/romku-ubytovat-odmitla-bile-klienty-z-inspekce-ne-hrozi-ji-pokuta-1cf-/domaci.aspx?c=A110916_124940_domaci_jw>.

4.4 Prevence kriminality

Prevence kriminality se především odvíjí od toho, jak bude majoritní společnost:⁹¹

- ❖ zajišťovat práva menšin;
- ❖ jaké statusové možnosti se jim opravdu vytvoří;
- ❖ jak bude udržován vztah mezi majoritní skupinou a minoritní skupinou;
- ❖ jak bude určitá minoritní skupina přijímána;
- ❖ jaký bude vztah minoritní skupiny k majoritní skupině.

„Záleží teda především na majoritě, jaké podmínky pro dobré fungování minoritních skupin ve státě vytvoří. Teprve to může v důsledku příznivě ovlivňovat vztah minorit k majoritě, čímž se zvýší potenciál pro její bezproblémovější fungování a pro začlenění minority do většinové společnosti.“⁹²

Preventivně zabraňovat kriminalitě lze pomocí opatření a postupů jak kontrolních úřadů, tak i policie. V případě nucené migrace je zapotřebí vytvořit podmínky, které by usnadňovaly pobývání v azylových domech, až do vyřízení žádosti cizinců o azyl. U ekonomické migrace se jedná o zavedení vízové povinnosti u vybraných států, která stěžuje vstup na území České republiky.⁹³

4.4.1 Role policie České republiky

Stát má mnoho způsobů, jak chránit oprávněné zájmy nás všech. Jedním z nich je i policie. Při své činnosti má policie povinnost prosazovat a respektovat zákony, které chrání lidská práva a to znamená chránit oprávněné zájmy nás všech. Policie je povinna chránit zájmy i příslušníků menšin a zároveň se pohybovat v mezích zákona (zásada zákonnosti). Tato zásada chrání jak policii, tak i veřejnost. V místech, kde jsou patrné etnické, kulturní a další rozdíly je zapotřebí větší přizpůsobivost policie, která chrání před diskriminací a dalším pošlapáváním práv etnické minority, či skupiny odlišující se rasou, náboženstvím. Když policie šetří věci namířené proti určité skupině

---

⁹¹ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 12.

⁹² MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 12.

⁹³ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 52.

obyvatelstva, je velmi sledována veřejností a výsledek šetření velmi ovlivňuje společenské klima.

Hlavní role Policie České republiky je určena zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Jejím nejdůležitějším úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti. Předcházení trestné činnosti Policie České republiky docílí aktivním přístupem klasické základní policejní činnosti a cestou efektivních preventivních opatření společně s orgány obcí a dalšími partnery.⁹⁴

Policie České republiky si musí vytvářet určité koncepce a cíle k menšinám. Koncepce lze použít na jakoukoliv menšinu v České republice v současnosti, ale i u budoucích menšin. Policie České republiky vlastní strategický plán, který se zabývá prací Policie České republiky ve vztahu k menšinám. Cílovou skupinou v tomto strategickém plánu jsou menšiny v širším smyslu slova. Smyslem této strategie je rovný a korektní přístup a respektování odlišností u menšin, ale zároveň nulová tolerance k nezákonnému jednání. Snaha je pochopit odlišnost kulturních hodnot a vzorců jednání, na jejichž základě nemůže být příslušník menšin obecně diskriminován.⁹⁵

Cílem práce policie k prevenci by mělo být:⁹⁶

- profesionální přístup policie, ale i jednotlivých policistů k menšinám;
- vzdělanost (informovanost) policie o jednotlivých menšinách;
- důvěra mezi policií a příslušníky menšin;
- zanesení práva a spravedlnosti i do sociálně vyloučených skupin;
- přispění policie k integraci menšin do majoritní společnosti.

Profesionální přístup policie je vlastně community policing (jedná se o vstřícný výkon policejní práce k veřejnosti, který se opírá o ochotu veřejnosti podílet se na věcech veřejných), i když se od tohoto anglického názvu opět upouští. Policisté by měli být vybaveni znalostmi a měli by umět poradit menšinám, aby se nedopouštěli nelegálního jednání z důvodu nízkého právního vědomí. Aby docházelo k profesionálnímu přístupu od řadových policistů k menšinám, je zapotřebí, aby byli

---

⁹⁴ GJURIČOVÁ, J., *Strategie prevence kriminality v České republice*, Policista, 2012, č. 3, s. 14-15.

⁹⁵ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám pro období let 2008 – 2012*. Praha, 2008. s. 3.

⁹⁶ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám pro období let 2008 – 2012*. Praha, 2008. s. 3-4.

policisté i řádně motivováni. Problém je i tzv. „čárkový systém“, který je stále převažující a profesionální přístup policie a prevence se tím znevažuje, jelikož se špatně hodnotí.

Vzdělanost policie zahrnuje systematické získávání znalostí o struktuře menšin na území České republiky, o životních stylech, kulturních a náboženských hodnotách, které vyznávají apod. K tomuto může přispět například publikace vydaná v roce 2010, kterou vydala Vyšší policejní škola v Praze. Jedná se o Romštinu, kde je slovní zásoba a texty. Pro menšinu v tomto případě Romy je velké překvapení, když policista se snaží hovořit jejich jazykem. Při výkonu služby pak dochází ke kvalitnímu a rovnému přístupu Policie České republiky k jednotlivcům z národnostních menšin. V tomto případě je reprezentace policie na nejvyšší úrovni. Tento slovník vyšel v časopise *Policista* v č. 9/2010, který vydává MV ČR.

Důvěra mezi policií a příslušníky menšin může být zvýšena tím, že v uniformě policisty bude příslušník menšiny. Tímto přístupem se zvyšuje důvěryhodnost policie v očích příslušníků menšin. Menšiny vnímají velmi pozitivně, když ve státní složce slouží policista, který patří k jejich menšině. K tomuto policistovi mají hned větší důvěru a komunikují s ním snáze, než s policisty, kteří pocházejí z majoritní většiny. Policista z minoritní společnosti rozumí potřebám a problémům minoritní komunity.

Policista z minoritní společnosti snáze pronikne do uzavřených menšinových komunit a působí v komunitě preventivně, vyšetřuje a odhaluje možné trestné činy.⁹⁷

Proto Policie ČR zavedla projekt, který se jmenuje „Policie pro všechny“. Tento projekt má vytvořit podmínky pro dostatečné zastoupení menšin v řadách Policie ČR. Projekt navazuje na Národní strategii, která byla vypracována v roce 2002 tehdeším ministrem vnitra. Ve VPS s SPŠ v Holešově se tímto projektem zabývají již od roku 2007.⁹⁸

První kontakt s policií ovlivní i následný vztah ke státu jako celku. Policie je menšinou vnímána jako složka, která vstupuje do jejich života.

Zanesení práva a integrace menšin. V roce 2003 byl zaveden Asistent Policie České republiky, který pracuje s menšinami v sociálně vyloučených lokalitách a slouží jako prostředek k navázání kontaktů zevnitř komunity. Lidé v těchto lokalitách si díky Asistentovi Policie České republiky lépe informují o svých právech a povinnostech

---

⁹⁷ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha, 2010, s. 54.

⁹⁸ BROŽOVÁ, E. *Žáci z národnostních menšin studují v Holešově*. *Policista*, 2010, č. 8. s. 30-31.

a své problémy řeší standardními prostředky. Dlouhodobé využívání těchto asistentů přispívá i k integraci menšin do majoritní společnosti.⁹⁹

Činností policie v těchto oblastí dochází k naplňování prevence a tím i spojené integrace menšin do většinové společnosti.

Na závěr této kapitoly, můžeme citovat Cesare Beccaria, který napsal: „Je lépe zločinu předcházet než jej trestat!“¹⁰⁰

4.4.2 Role státu

Na území dnešní České republiky se postupně mění pohled státu i samotného lidu z negativního na pozitivní pohled a to z důvodu ekonomického rozvoje státu. Stát má řídicí moc v oblasti migrace cizinců a jako jediný má nástroje pro vytváření zákonných podmínek, jejich sledování a vyhodnocování a má možnost regulovat migraci, ale i přesto musí postupovat podle zákonů a mezinárodních smluv. Prevenci lze uskutečnit dříve, než k nám cizinci přijdou. Stát je v této roli nezastupitelný.

Jedna z možností jak působit na prevenci kriminality v multikulturním prostředí je *migrační politika*. Obecná možnost kriminality je již v samotné migraci. Česká republika v zájmu mezinárodních smluv řídí azylovou politiku, určuje pravidla pro překročení vnějších hranic a způsob kontroly na vnějších hranicích. Prosazuje přistěhovaleckou politiku a podmínky pro vstup a pohyb státních příslušníků třetích států na území České republiky a Evropské unie. Česká republika vede boj proti nelegálnímu přistěhovalectví, pobytu a pracovních činností příslušníků třetích zemí. I přes všechna legislativní opatření, které řídí migraci lze říci, že mají tyto opatření omezený vliv, jelikož migrační proces je velmi intenzivní a špatně ovladatelný. Další možností je *spolupráce*. Při vytváření podmínek pro cizince a příslušníky národnostních menšin je zapotřebí úzká spolupráce jak všech státních orgánů, tak i samosprávy a dalších subjektů, které mají úzký zájem k migraci a k životu cizinců a národnostních menšin. Stát by měl podporovat a ovlivňovat podmínky v zemích, kde je ve velké míře migrace a zabraňovat vzniku nelegální migrace již za hranicemi Evropské unie. Tyto možnosti jsou pro Českou republiku omezené, a proto musí spolupracovat společně s jinými státy. Jelikož je nelegální migrace v rukou organizovaného zločinu, měl by stát

---

⁹⁹ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám pro období let 2008 – 2012*. Praha, 2008. s. 14-15.

¹⁰⁰ GJURIČOVÁ, J., *Strategie prevence kriminality v České republice*, Policista, 2012, č. 3, s. 14.

bojovat proti organizovanému zločinu v rámci hraniční spolupráce. Dalším krokem je *podpora imigrace*. Stát by ve svém zájmu měl podporovat migraci, jakož to i imigraci, protože je to pro stát dlouhodobě přínosné. Politika státu by neměla být překážkou pro migraci a neměla by v žádném případě zasahovat do práv, která jsou zakotvena v Listině základních práv a svobod a do dalších významných mezinárodních smluv. Důležitým prvkem je podpora a motivování k adaptaci na současný právní řád České republiky a k jeho dodržování. Podpora *nevládních organizací*. Stát samozřejmě počítá a spolupracuje s dalšími nevládními organizacemi a jinými občanskými sdruženími, jejichž práce je zaměřena na oblast migrace a komunikuje s cizinci a národnostními menšinami. Nevládní organizace obhajuje menšinové zájmy a snaží se hledat nedostatky v uplatňování demokratických pravidel a poškozování oprávněných zájmů a práv. Tato sdružení jsou významným zdrojem informací o vztazích mezi komunitami atd. *Humanitární pomoc* jak preventivně působit na nelegální přistěhovalectví. Česká republika se podílí na řešení migračních důsledků humanitárních krizí a na odstraňování příčin těchto jevů. Účastní se na programech rozvojové pomoci a ovlivňuje životní podmínky obyvatel žijících v zemích, kde dochází k velké migraci.¹⁰¹

---

¹⁰¹ *Zásada politiky vlády ČR v oblasti migrace cizinců* [online]. 2003 [cit. 2012-04-03]. Dostupný z WWW: < <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/azyl/integrace2/koncepce/priprava/zasady.pdf>>.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

5.1 Popis metody

Šetření bylo provedeno pomocí dotazníkového výzkumu a byly použity dotazníky, které byly anonymní (viz. příloha č. 2). Respondenti byli požádáni začátkem ledna 2012 o vyplnění dotazníků, které měly být odevzdány do 20. ledna 2012. Respondentům bylo v úvodu dotazníkového výzkumu vysvětleno, jakým způsobem bude požadováno vyplnění dotazníku (viz. příloha č. 1).

Dotazník obsahoval tři části, které obsahovaly celkem 28 otázek. U všech otázek byla možnost si vybrat z nabízených možností. Respondenti měli označit odpověď, která jim byla, z nabízených možností nejbližší. Tři otázky z celkových 28 byly otevřené. V těchto otázkách byla možnost, napsat i vlastní odpověď.

První část dotazníku byla tvořena statistickými otázkami, které umožnily rozdělení respondentů podle věku, podle určitých sociálních skupin a jejich následné vyhodnocení.

Druhá část dotazníku obsahovala 25 otázek, které byly uspořádány tak, aby bylo možno jejich vyhodnocením zjistit současný pohled na multikulturní prostředí v České republice.

Poslední závěrečná část dotazníku obsahovala tři otázky, které měly zjistit, jaká jsou nejčastější negativa k příslušníkům národnostních menšin, jaká je vstřícnost a tolerance majoritní společnosti k jednotlivým příslušníkům národnostních menšin, které jsou uznány v České republice. V poslední otázce měli respondenti uvést, která trestná činnost je, podle jejich názoru, nejvíce páchána příslušníky národnostních menšin.

5.2 Stanovení hypotéz

Hypotézy zde stanovené, vycházejí z dotazníku, tak abychom mohli vyvrátit nebo potvrdit jejich platnost a to buď ze získaných dat, poznatků nebo z praktických zkušeností.

Hypotéza č. 1:

VĚTŠINA LIDÍ MÁ STÁLE NEGATIVNÍ NÁZORY NA ROMY A NEMYSLÍ SI, ŽE BY S NIMI MOHLI ŽÍT JAKO SOUSEDÉ.

Hypotéza č. 2:

K MENŠINÁM JE ČESKÁ VEŘEJNOST PŘÍSNÁ A JEDNOZNAČNĚ PŘEVLÁDÁ STANOVISKO, ŽE BY SE MĚLY PODŘÍDIT VĚTŠINOVÉMU ZÁJMU.

Hypotéza č. 3:

TOLERANCE VĚTŠINY SPOLEČNOSTI K MENŠINÁM SE VŮBEC NEZVYŠUJE.

Hypotéza č. 4:

CIZINCŮ JE U NÁS PŘÍLIŠ MNOHO A VĚTŠINA LIDÍ SI SPOJUJE JEJICH PŘÍTOMNOST S NEGATIVNÍMI DŮSLEDKY A JEVY JAKO NAPŘÍKLAD KRIMINALITA.

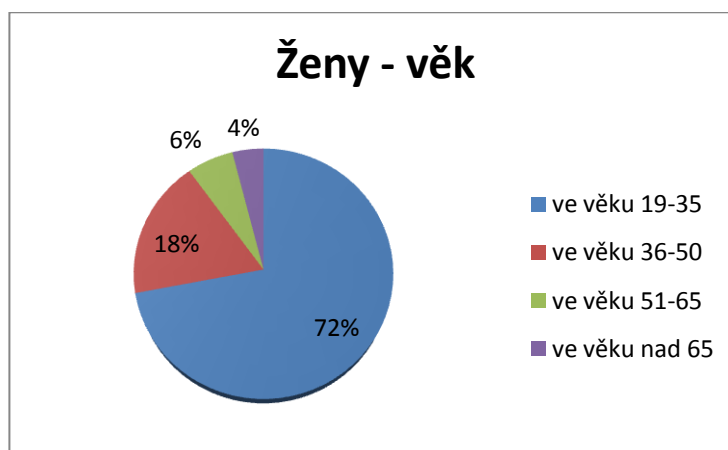
5.3 Respondenti

Dotazník byl šířen jak elektronickou formou, tak i formou listinnou, aby případní respondenti byli ze všech sociálních skupin i věkových kategorií z české společnosti. Šetření se zúčastnilo celkem 142 respondentů z různých sociálních skupin a různých věkových kategorií.

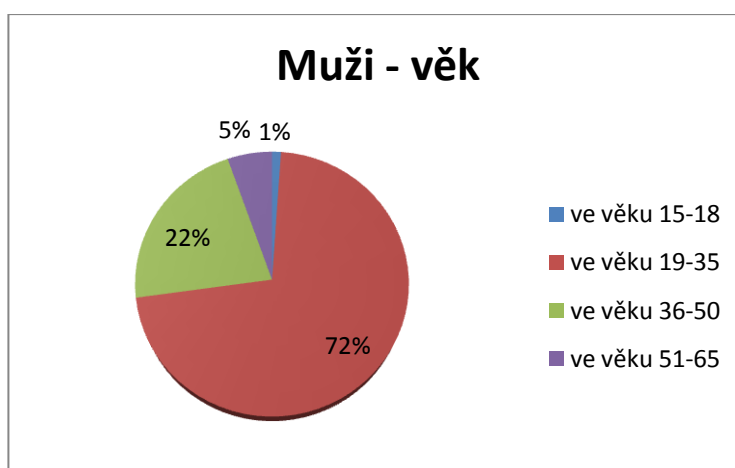
5.3.1 Rozdělení respondentů

Ze 142 osob bylo 50 žen a 92 mužů. Jak vyplývá z grafů č. 3 a č. 4 nejvíce vrácených dotazníků pochází od respondentů, kteří jsou v tzv. produktivním věku shodně **72 %** žen a mužů. Ze sociální skupiny jsou to respondenti, kteří jsou v zaměstnaneckém poměru, konkrétně **70 %**. Rozdělení žen a mužů dle věku je pro přehlednost uvedeno níže v grafu č. 3 (ženy) a grafu č. 4 (muži). Zařazení do jednotlivých sociálních skupin je uvedeno v grafu č. 5 (sociální skupiny).

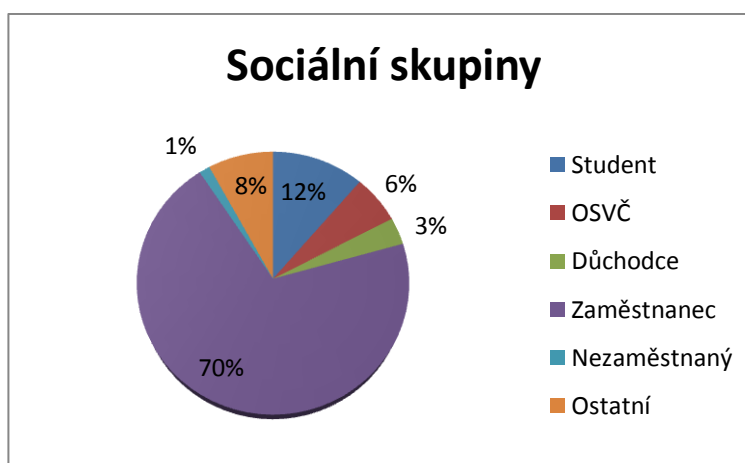
Graf č. 3: Rozdělení žen podle věku¹⁰²

Graf č. 4: Rozdělení mužů podle věku¹⁰³

Graf č. 5: Rozdělení respondentů podle sociální skupiny¹⁰⁴

¹⁰² Vlastní zdroj.

¹⁰³ Vlastní zdroj.

¹⁰⁴ Vlastní zdroj.

5.4 Výsledky dotazníkového šetření

Pro lepší orientaci je každá otázka z dotazníku napsána jednotlivě a k ní jsou přiřazené výsledky z celkového počtu respondentů, které vyplynuly z výzkumného šetření. U každé otázky byl použit graf s procentuálním vyjádřením odpovědí žen a mužů.

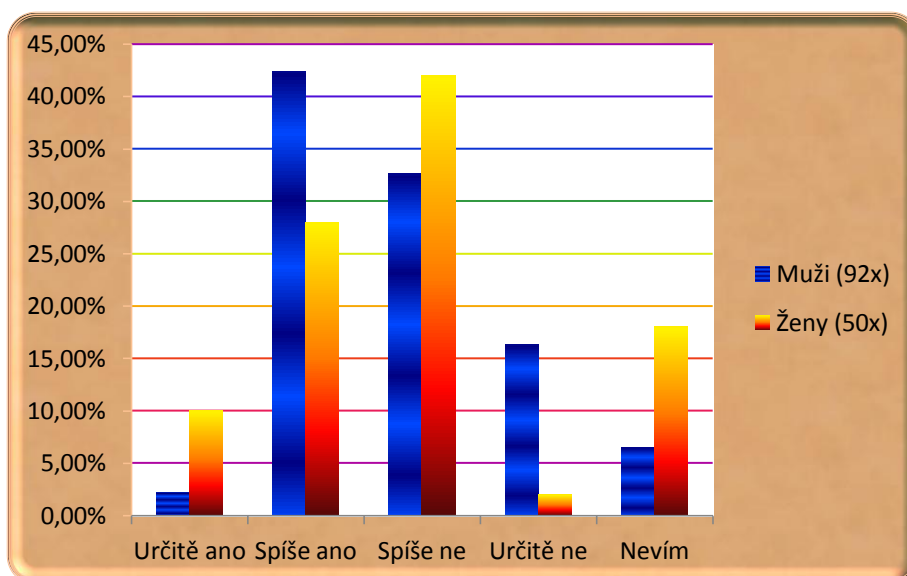
5.4.1 Výsledky dotazníků část I.

Otázka č. 1 - Domníváte se, že vytvoření multikulturní společnosti je správným řešením pro závažné demografické, ekonomické, politické a sociální problémy a situace, které se vyskytují v České republice a vlastně i celé Evropě?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 42,25 % žen a mužů se domnívá, že vytvoření multikulturní společnosti je správným řešením pro závažné demografické, ekonomické, politické a sociální problémy a situace, které se vyskytují v České republice a vlastně i celé Evropě. Opačně smýšlí 47,18 % žen a mužů. Nevím odpovědělo 10,56 % žen a mužů. Z odpovědí respondentů vyplývá, že společnost nemá přímo vyhrazený postoj, že vytvoření multikulturní společnosti je správným řešením pro závažné demografické, ekonomické, politické a sociální problémy a situace, které se vyskytují v České republice a vlastně i celé Evropě.

Graf č. 6: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 1¹⁰⁵

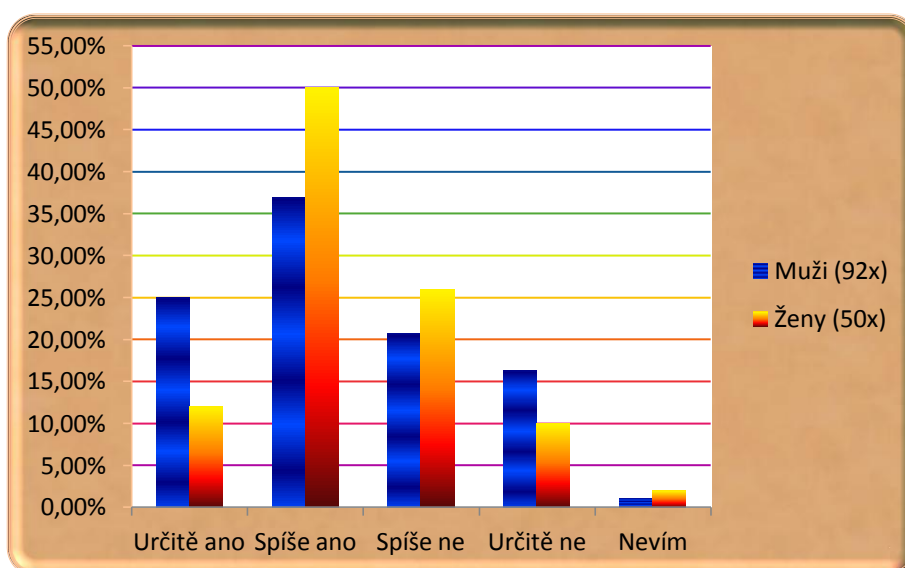
¹⁰⁵ Vlastní zdroj.

Otázka č. 2 - *Byl pro Českou republiku vstup do tzv. schengenského prostoru, v jehož rámci nejsou na společných státních hranicích vykonávány hraniční kontroly a hranice lze tedy překračovat kdykoli a na jakémkoli místě, krok správným směrem?*

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: U této otázky **61,97 %** žen a mužů hodnotí vstup do tzv. schengenského prostoru jako krok správným směrem. Jako krok špatným směrem tuto otázku hodnotí **36,62 %** žen a mužů. Pouze **1,41 %** žen a mužů odpovědělo, že neví. Z výsledků vyplývá, že více jak polovina respondentů se domnívá, že vstup do tzv. schengenského prostoru byl krok správným směrem.

Graf č. 7: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 2¹⁰⁶

Otázka č. 3 - *Je správné, že státní příslušníci z třetích zemí jsou na hranicích členských států podrobeni důkladné kontrole, která ověřuje splnění všech podmínek pro vstup do schengenského prostoru?*

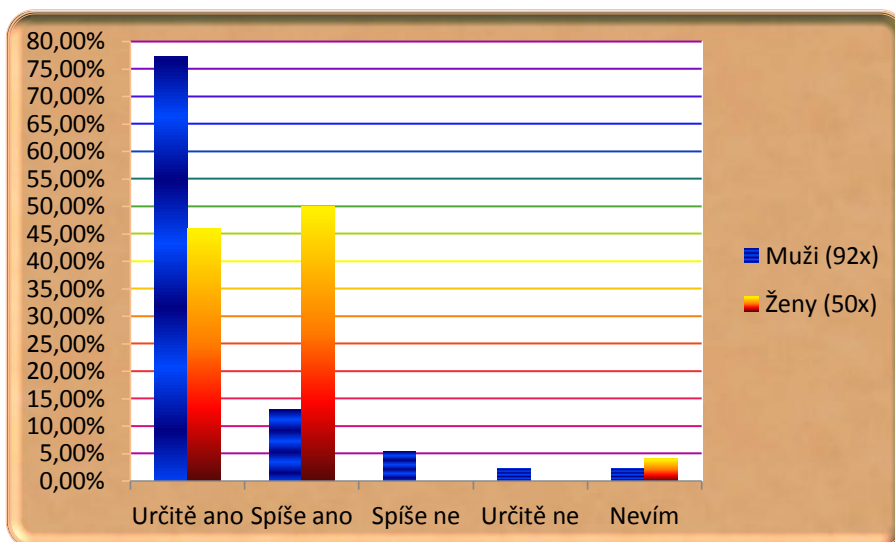
Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: **92,25 %** žen a mužů se domnívá, že je správné, aby státní příslušníci z třetích zemí byli na hranicích členských států podrobeni důkladné kontrole, která ověřuje splnění všech podmínek pro vstup do schengenského prostoru. Opačný postoj k této otázce uvedlo pouze **4,93 %** žen a mužů. Nevím označilo **2,82 %** žen a mužů. Z odpovědí lze konstatovat, že většina respondentů hodnotí, že je správné,

¹⁰⁶ Vlastní zdroj.

aby státní příslušníci z třetích zemí byli na hranicích členských států podrobeni důkladné kontrole.

Graf č. 8: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 3¹⁰⁷

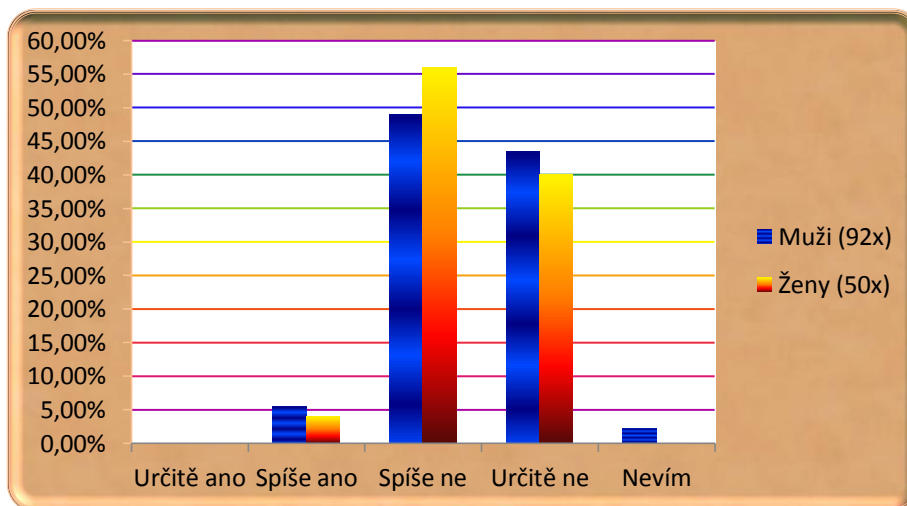

Otázka č. 4 - Domníváte se, že naše společnost je dostatečně připravena na další příliv příslušníků jiných národností do České republiky?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: Jen **4,93 %** žen a mužů si myslí, že naše společnost je dostatečně připravena na další příliv příslušníků jiných národností do České republiky. Opačný názor zastává **93,66 %** žen a mužů. **1,41 %** mužů uvedlo nevím. Z těchto odpovědí vyplývá, že společnost není připravena na další příliv příslušníků jiných národností.

Graf č. 9: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 4¹⁰⁸

¹⁰⁷ Vlastní zdroj.

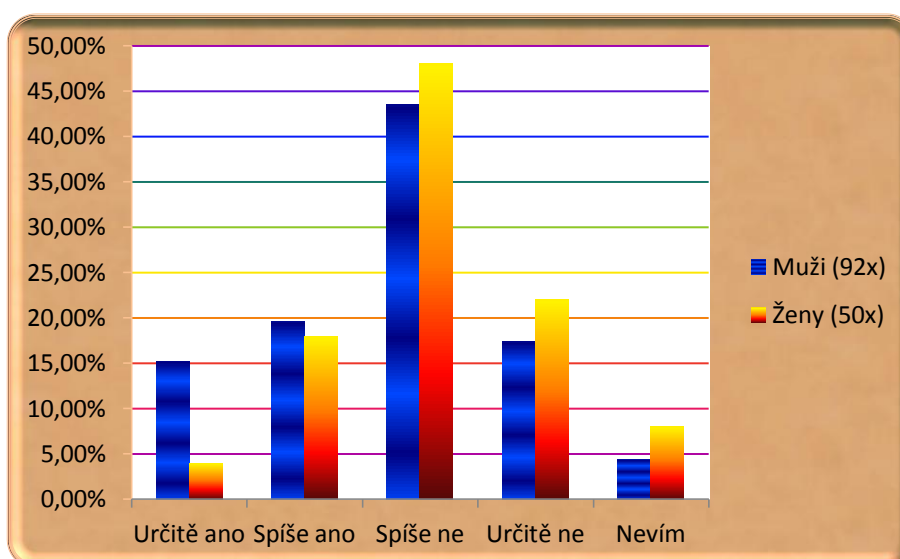
¹⁰⁸ Vlastní zdroj.

Otázka č. 5 - Myslíte si, že Česká republika a s ní i všechny státy Evropské unie by měly ještě více zjednodušit cestování v rámci celého schengenského prostoru?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 30,28 % žen a mužů se domnívá, že Česká republika a s ní i všechny státy Evropské unie by měly ještě více zjednodušit cestování v rámci celého schengenského prostoru. Opačný názor vyjádřilo 64,08 % žen a mužů. 5,63% uvedlo k této otázce, že neví. Tento výsledek vypovídá o tom, že více jak polovina respondentů je s tímto systémem kontrolování při cestování v rámci schengenského prostoru spokojena a další zjednodušování není potřeba.

Graf č. 10: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 5¹⁰⁹

Otázka č. 6 - Přírůstek obyvatelstva migrací tvořil 69 % celkového přírůstku obyvatel v 1. až 3. čtvrtletí 2011. Domníváte se, že je dobré, když u nás dochází k nárůstu obyvatelstva převážně díky zahraniční migraci?

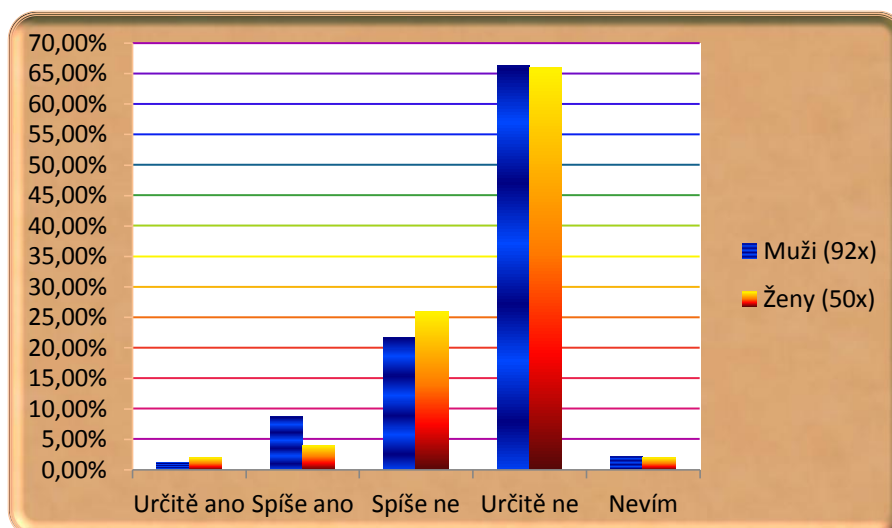
Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: U této otázky pouze 8,45 % žen a mužů odpovědělo, že je dobré, když u nás dochází k nárůstu obyvatelstva převážně díky zahraniční migraci. Opačný postoj zastává 89,44 % žen a mužů. Odpověď nevím označilo 2,11 % žen a mužů. Lze konstatovat z výsledků respondentů, že společnost není spokojena, když dochází k nárůstu obyvatelstva převážně díky zahraniční migraci.

¹⁰⁹ Vlastní zdroj.

Graf č. 11: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 6¹¹⁰

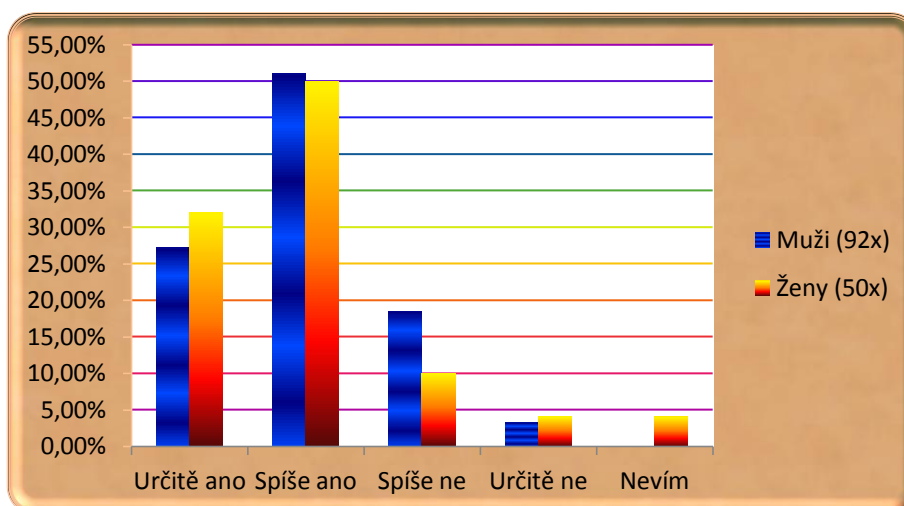

Otázka č. 7 - Myslíte si, že osoby jiných národností přicházejí do České republiky zejména z ekonomických důvodů, protože v jejich státech došlo k výraznému zhoršení životních podmínek?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 79,58 % žen a mužů si myslí, že osoby jiných národností k nám přicházejí z důvodu zhoršení jejich životních podmínek v jejich rodné vlasti. 19,01 % uvedlo opačný názor k této otázce. Nevím odpovědělo 1,41 % mužů a žen. Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že většina respondentů si myslí, že osoby jiných národností přicházejí do České republiky zejména z ekonomických důvodů.

Graf č. 12: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 7¹¹¹

¹¹⁰ Vlastní zdroj.

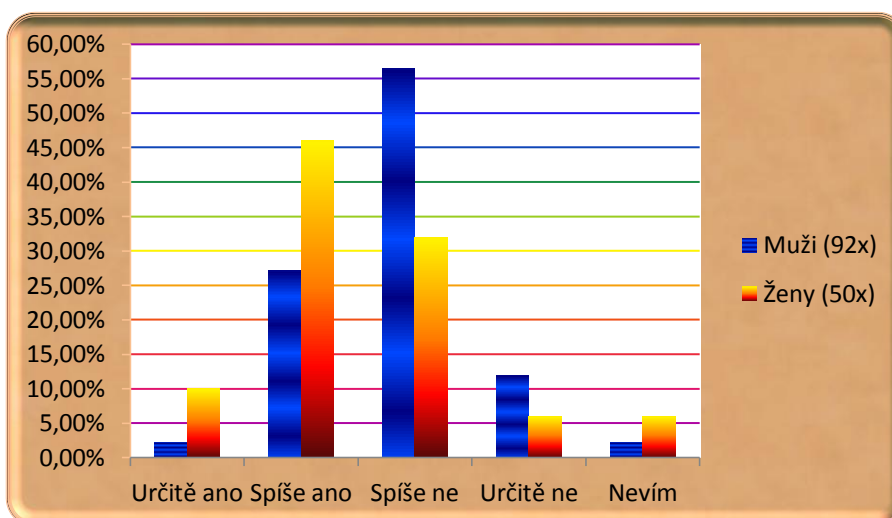
¹¹¹ Vlastní zdroj.

Otázka č. 8 - *Myslíte si, že osoby jiných národností přicházejí do České republiky zejména z důvodů, že v jejich státech došlo k nedemokratickým změnám, válce, vzniku diktátorského režimu, tj. z politických a humanitárních důvodů?*

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: **38,73 %** žen a mužů se domnívá, že osoby jiných národností přicházejí do České republiky zejména z důvodů, že v jejich státech došlo k nedemokratickým změnám, válce, vzniku diktátorského režimu, tj. z politických a humanitárních důvodů. Opačný názor zastává **57,75 %** žen a mužů. Odpověď nevím označilo **3,52 %** žen a mužů. Lze konstatovat, že mírná většina dotázaných si myslí, že osoby jiných národností nepřicházejí do České republiky zejména z důvodů, že v jejich státech došlo k nedemokratickým změnám.

Graf č. 13: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 8¹¹²

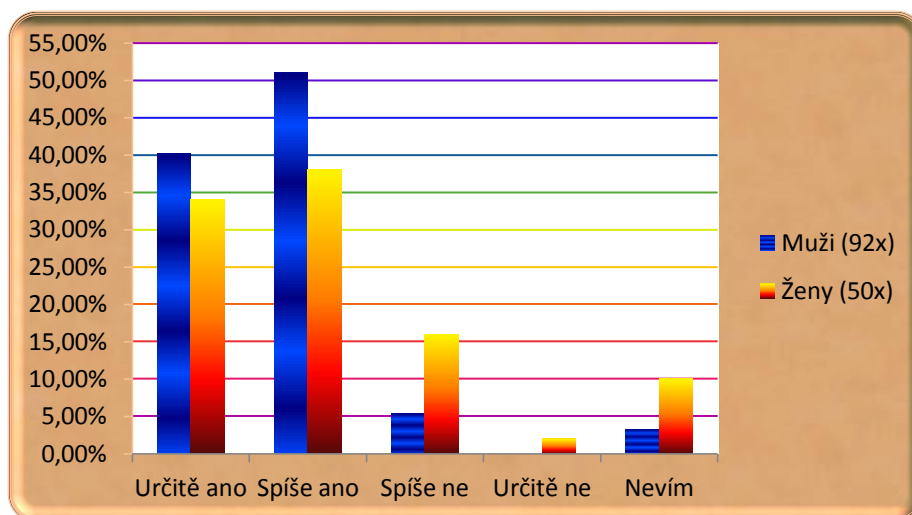
Otázka č. 9 - *Dokázal/a byste definovat příslušníka národnostní menšiny žijícího v České republice?*

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: **84,51 %** žen a mužů si myslí, že dokáže definovat příslušníka národnostní menšiny žijícího v České republice. Pouze **9,86 %** žen a mužů si myslí, že by měla problém definovat příslušníka národnostní menšiny žijícího v České republice. **5,63%** žen a mužů uvedlo nevím. Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že většina respondentů dokáže definovat příslušníka národnostní menšiny žijícího v České republice.

¹¹² Vlastní zdroj.

Graf č. 14: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 9¹¹³

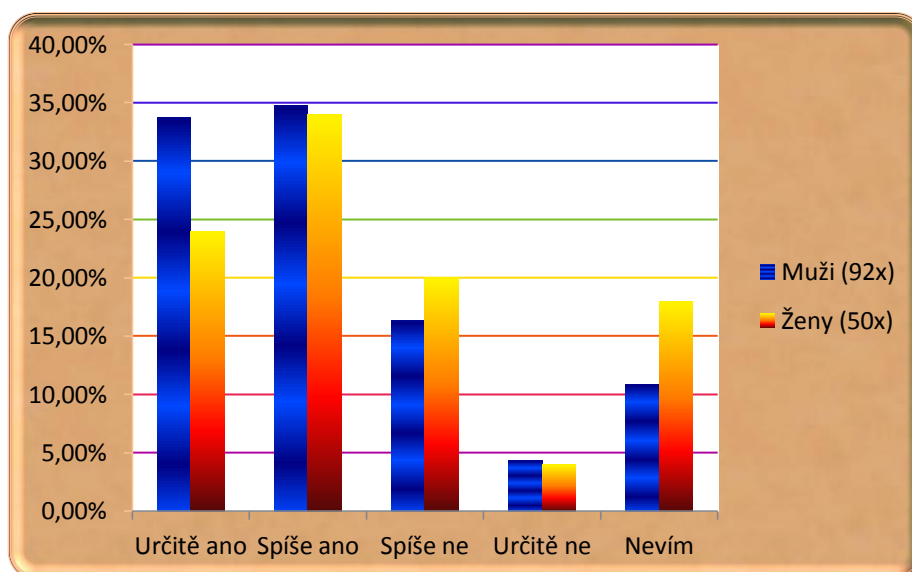

Otázka č. 10 - Domníváte se, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: **64,79 %** žen a mužů se domnívá, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice. **21,83 %** žen a mužů zastává opačný názor a **13,38 %** u této otázky odpovědělo nevím. Z výsledků vyplývá, že více jak polovina dotázaných respondentů si myslí, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice.

Graf č. 15: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 10¹¹⁴

¹¹³ Vlastní zdroj.

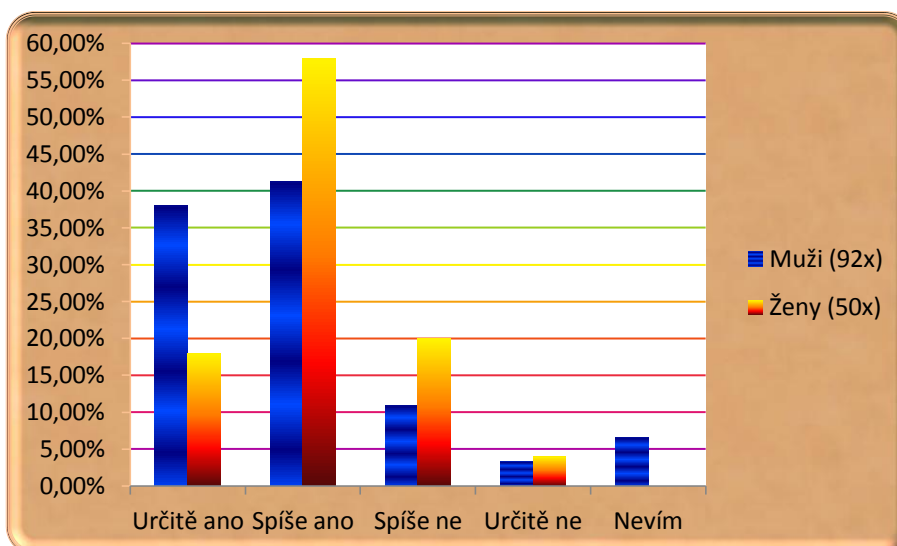
¹¹⁴ Vlastní zdroj.

Otázka č. 11 - *Jste přesvědčeni, že Česká republika toleruje a respektuje národnostní menšiny?*

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 78,17 % žen a mužů je přesvědčena, že Česká republika toleruje a respektuje národnostní menšiny. Opačný názor zastává 17,61 % žen a mužů. Nevím odpovědělo 4,23 % mužů. Z těchto výsledků vyplývá, že většina respondentů si myslí, že Česká republika toleruje a respektuje národnostní menšiny.

Graf č. 16: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 11¹¹⁵

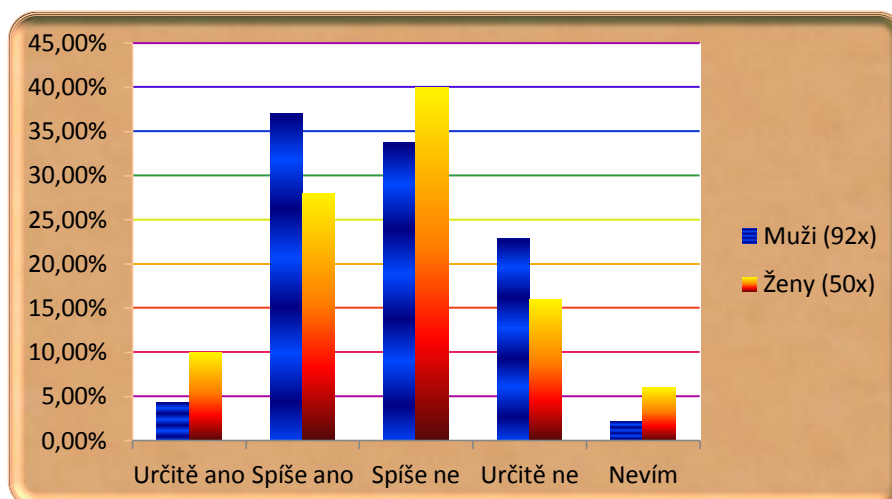
Otázka č. 12 - *Sdílette názor, že etnickým menšinám by mělo být umožněno žít podle vlastních tradic a národnostních zvyků?*

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 40,14 % žen a mužů se domnívá, že etnickým menšinám by mělo být umožněno žít podle vlastních tradic a národnostních zvyků. Opačný postoj uvedlo 56,34 % žen a mužů. Odpověď nevím označilo 3,52 % žen a mužů. U této otázky nebyla odpověď jednoznačná. Mírná převaha byla u odpovědi, že by etnickým menšinám nemělo být umožněno žít podle vlastních tradic a národnostních zvyků.

¹¹⁵ Vlastní zdroj.

Graf č. 17: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 12¹¹⁶

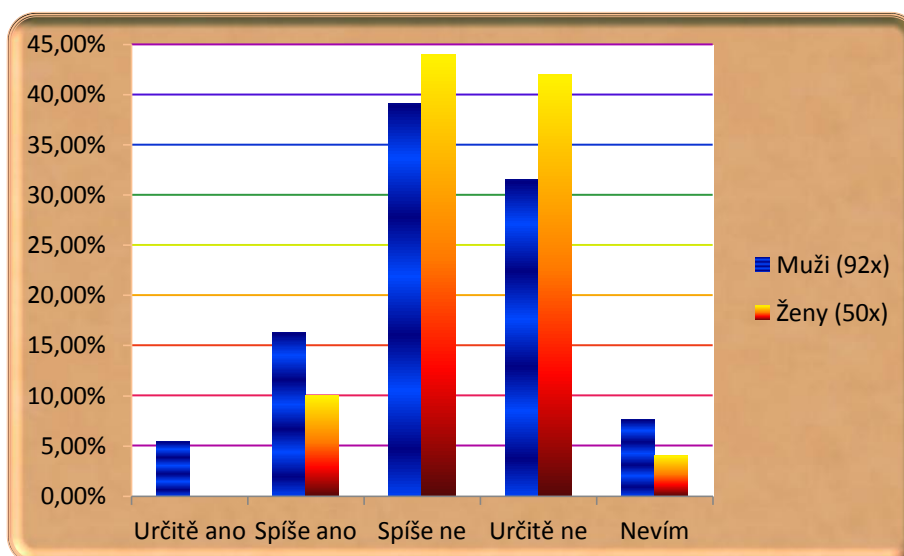

Otázka č. 13 - Vadilo by Vám pracovat společně s příslušníkem národnostní menšiny?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: Z celkového počtu respondentů, **17,61 %** žen a mužů uvádí, že by jim vadilo pracovat společně s příslušníkem národnostní menšiny. Opačný názor uvedlo **76,06 %** žen a mužů. Nevím označilo **6,34 %** žen a mužů. Z otázky lze konstatovat, že respondentům by nevadilo pracovat společně s příslušníkem národnostní menšiny.

Graf č. 18: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 13¹¹⁷

¹¹⁶ Vlastní zdroj.

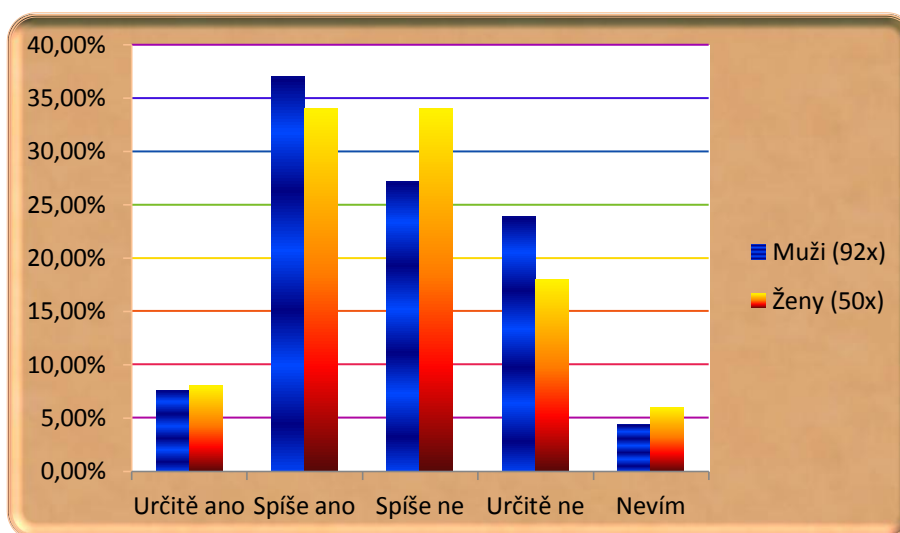
¹¹⁷ Vlastní zdroj.

Otázka č. 14 - Domníváte se, že by se příslušníci národnostních menšin, měli zaměstnávat ve státní správě (policie, úřady, školy atd.)?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 43,66 % žen a mužů se domnívá, že by se příslušníci národnostních menšin, měli zaměstnávat ve státní správě (policie, úřady, školy atd.). Opačný názor projevilo 51,41 % žen a mužů. Odpověď nevím uvedlo 4,93 % žen a mužů. Z výsledků vyplývá, že společnost není rozhodnuta, jestli by se příslušníci národnostních menšin, měli zaměstnávat ve státní správě nebo naopak.

Graf č. 19: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 14¹¹⁸

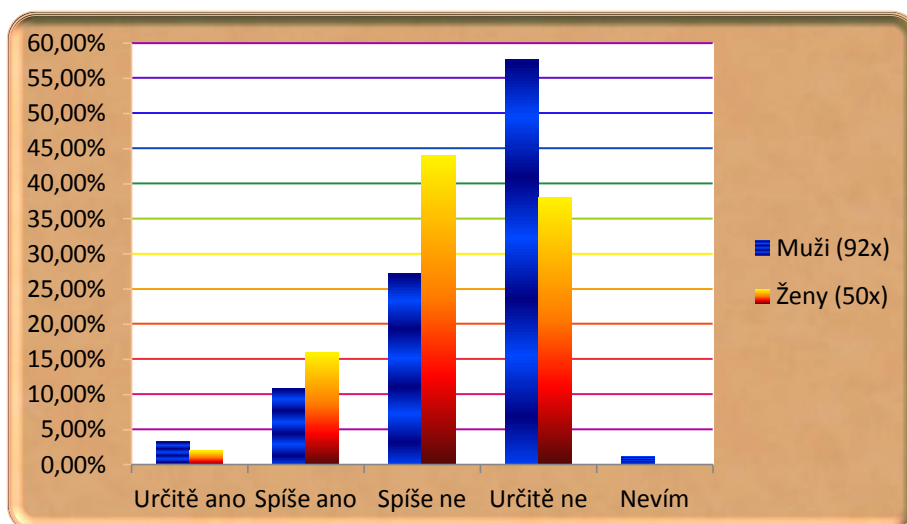
Otázka č. 15 - Myslíte si, že by se majoritní skupina (většina) měla učit jazyky národnostních menšin, alespoň na oficiální úrovni (úřady, nemocnice, policie atd.)?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 15,49 % dotázaných žen a mužů se domnívá, že by se majoritní skupina (většina) měla učit jazyky národnostních menšin, alespoň na oficiální úrovni (úřady, nemocnice, policie atd.). 83,80 % žen a mužů má opačný názor a 0,70 % odpovědělo na tuto otázku nevím. V této otázce převládá názor, že není potřeba, aby se majoritní skupina obyvatel učila jazyky minoritní menšiny a to ani na oficiální úrovni.

¹¹⁸ Vlastní zdroj.

Graf č. 20: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 15¹¹⁹

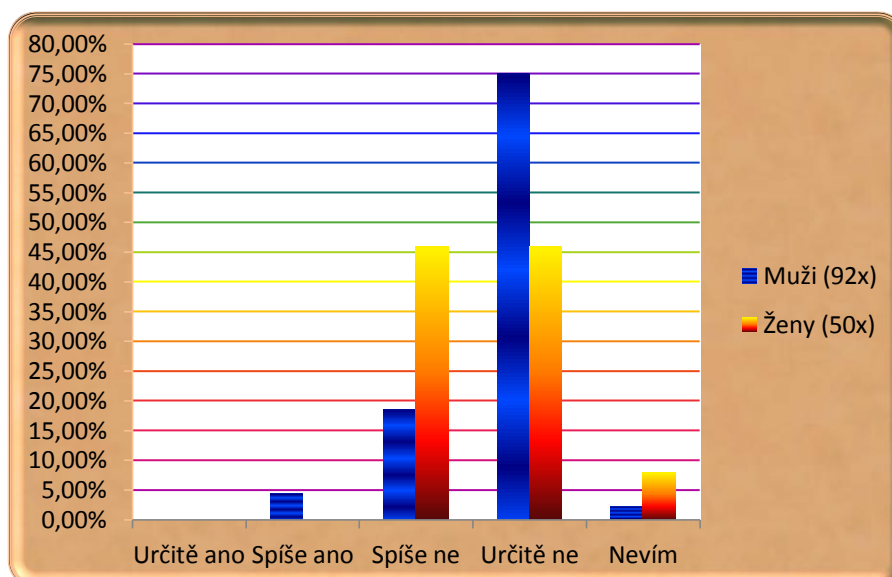

Otázka č. 16 - *Chtěli byste mít za souseda Roma?*

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 2,82 % žen a mužů uvedlo, že by chtěli mít za souseda Roma. Souseda Roma by nechtělo mít 92,96 % žen a mužů. Nevím odpovědělo 4,23 % žen a mužů. U této otázky byla odpověď respondentů téměř jednoznačná, tj. že respondenti nechtějí mít za souseda Roma.

Graf č. 21: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 16¹²⁰

¹¹⁹ Vlastní zdroj.

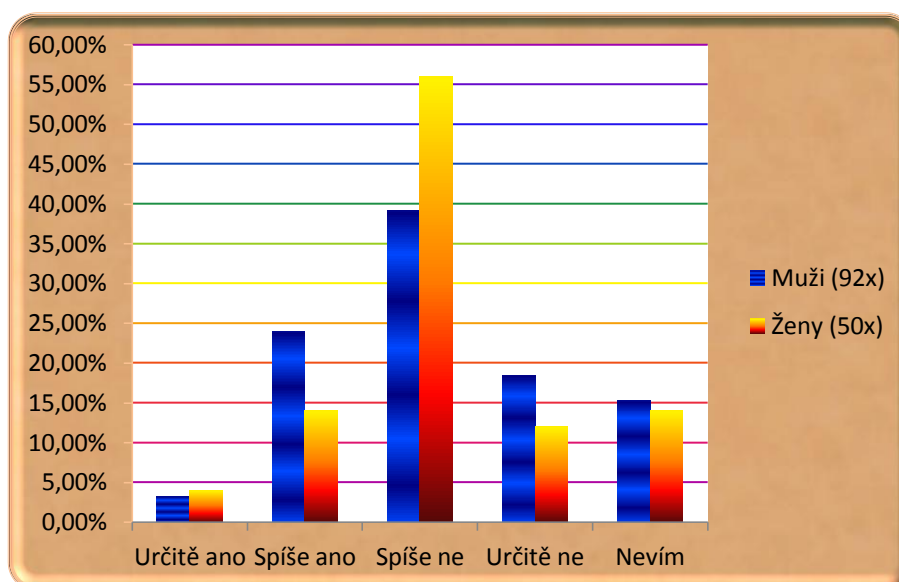
¹²⁰ Vlastní zdroj.

Otázka č. 17 - Chtěli byste mít za souseda příslušníka jiné národnosti menšiny, např. Vietnamce, Číňana, Iráčana, Inda či černocho?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 23,94 % žen a mužů by chtěli mít za souseda příslušníka jiné národnosti menšiny, např. Vietnamce, Číňana, Iráčana, Inda či černocho. Opačný názor byl u 61,27 % žen a mužů. 14,79 % žen a mužů odpovědělo nevím. Z odpovědí vyplývá, že mírná většina respondentů by nechtěla mít za souseda Vietnamce, Číňana, Iráčana, Inda či černocho.

Graf č. 22 : Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 17¹²¹

Otázka č. 18 - Chtěli byste mít za souseda příslušníka jiné národnosti menšiny, např. Ukrajince, Bulhara, Moldavana, Rusa, Srba, Maďara nebo Slováka?

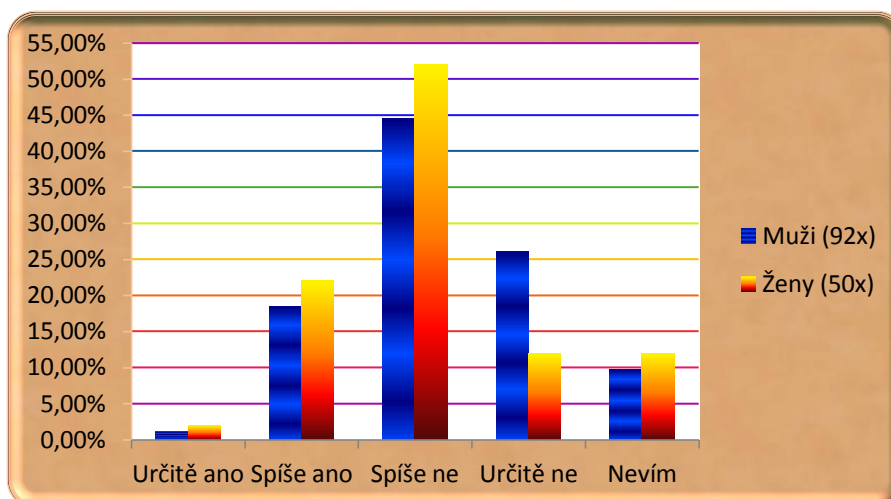
Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 21,13 % žen a mužů by chtěli mít za souseda příslušníka jiné národnosti menšiny, např. Ukrajince, Bulhara, Moldavana, Rusa, Srba, Maďara nebo Slováka. Opačně smýšlí 68,31 % žen a mužů. Nevím odpovědělo 10,56 % žen a mužů. I zde převažuje názor, že by respondenti spíše nechtěli mít za souseda příslušníka jiné národnosti menšiny, např. Ukrajince, Bulhara, Moldavana, Rusa, Maďara nebo Slováka.

¹²¹ Vlastní zdroj.

Graf č. 23: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 18¹²²

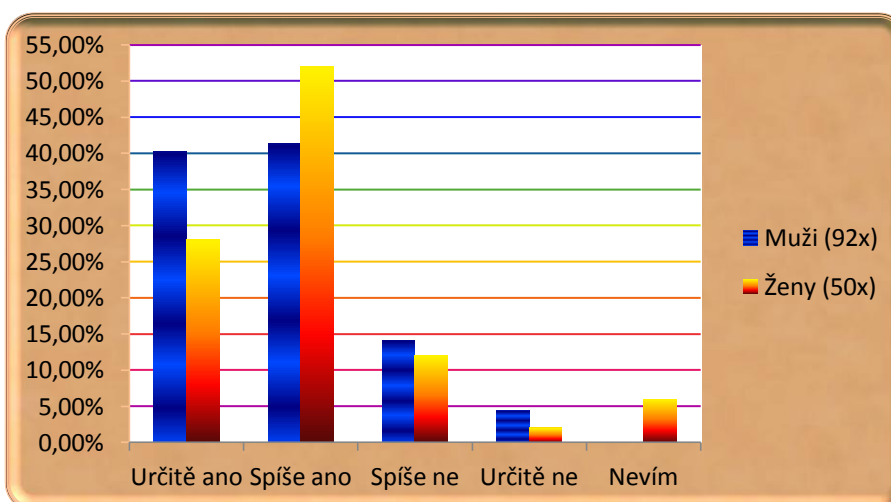

Otázka č. 19 - Domníváte se, že existuje přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím (počtem) příslušníků jednotlivých národnostních menšin v České republice?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 80,99 % žen a mužů se domnívá, že existuje přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím (počtem) příslušníků jednotlivých národnostních menšin v České republice. Opačný názor zastává v této otázce 16,90 % žen a mužů. Odpověď nevím uvedlo 2,11 % respondentů. Z dat vyplývá, že si převážná část respondentů myslí, že existuje přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím (počtem) příslušníků jednotlivých národnostních menšin v ČR.

Graf č. 24: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 19¹²³

¹²² Vlastní zdroj.

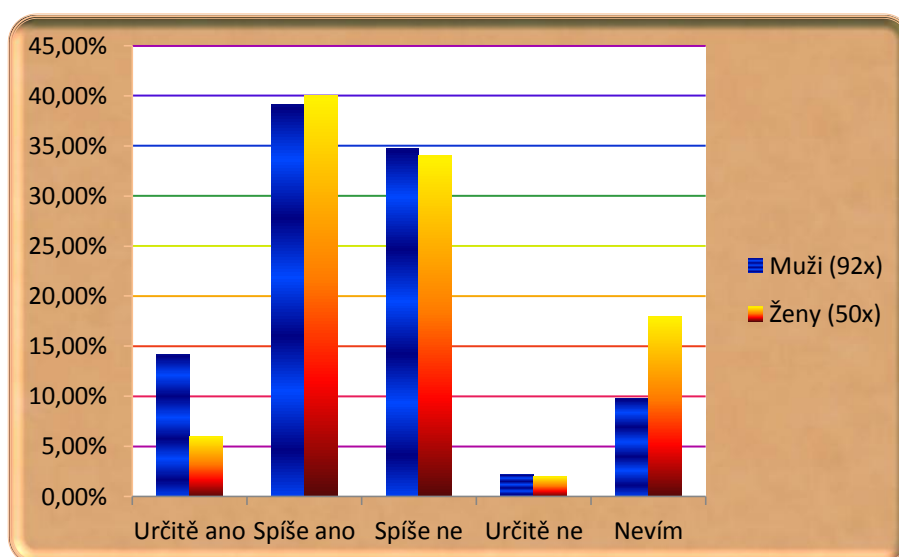
¹²³ Vlastní zdroj.

Otázka č. 20 - *Myslíte si, že osoby, které vstupují na území České republiky ilegálně nebo zde ilegálně pobývají, mají úmysl páchat trestnou činnost?*

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 50,70 % žen a mužů se domnívá, že osoby, které vstupují na území České republiky ilegálně nebo zde ilegálně pobývají, mají úmysl páchat trestnou činnost. Odlišný názor zastává 36,62 % žen a mužů. 12,68 % žen a mužů odpovědělo nevím. Z odpovědí respondentů není jednoznačně zodpovězena otázka, jestli si respondenti myslí, že osoby, které vstupují na území České republiky ilegálně nebo zde ilegálně pobývají, mají úmysl páchat trestnou činnost.

Graf č. 25: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 20¹²⁴

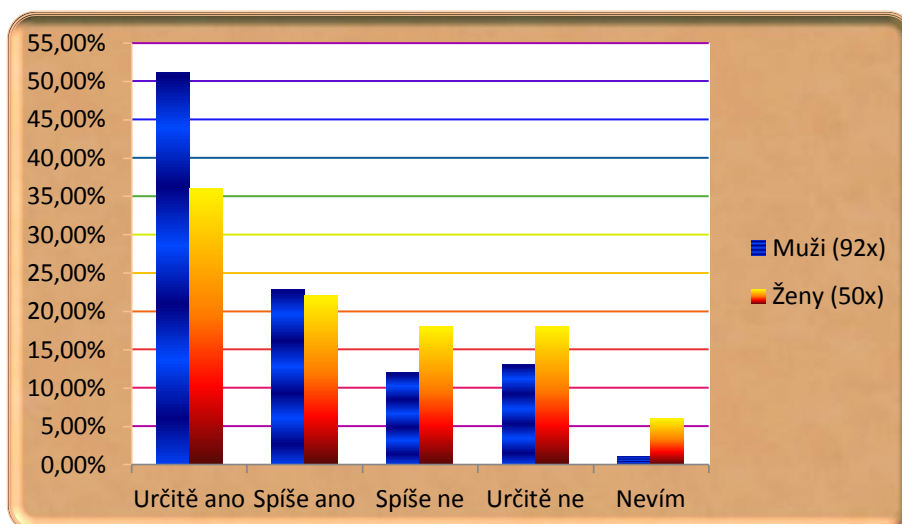
Otázka č. 21 - *Byl jste někdy svědkem rasové nesnášenlivosti?*

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 68,31 % žen a mužů uvedlo, že byli někdy svědkem rasové nesnášenlivosti. 28,87 % žen a mužů uvedlo, že nebyli svědkem rasové nesnášenlivosti. Nevím uvedlo 2,82 % žen a mužů. Z výsledků je patrné, že v naší společnosti je stále patrný výskyt rasové nesnášenlivosti, jelikož nadpoloviční většina se někdy setkala nebo byla svědkem rasové nesnášenlivosti.

¹²⁴ Vlastní zdroj.

Graf č. 26: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 21¹²⁵

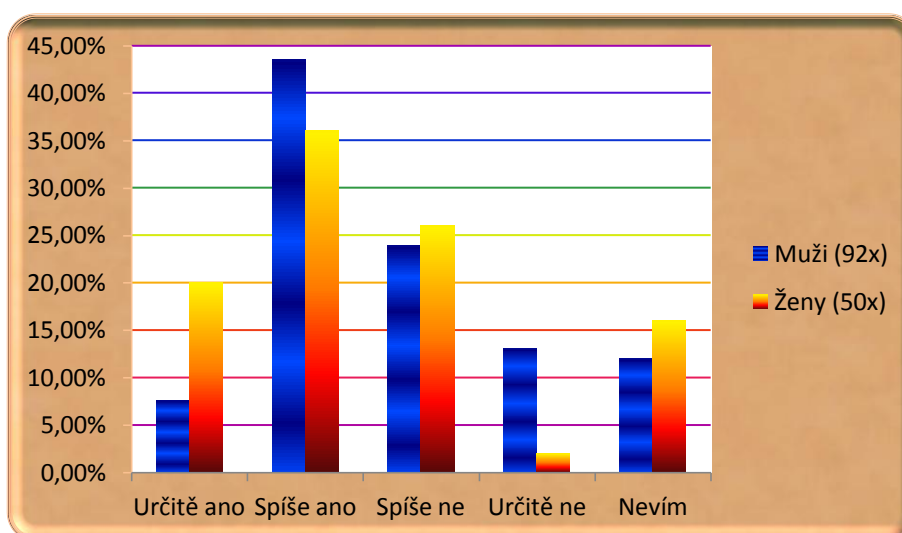

Otázka č. 22 - Myslíte si, že multikulturní výchova může ovlivnit soužití majoritní skupiny s minoritní skupinou a tím pádem i snížení kriminálního chování?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 52,82 % žen a mužů se domnívá, že multikulturní výchova může ovlivnit soužití majoritní skupiny s minoritní skupinou a tím pádem i snížení kriminálního chování. Opačný názor má 33,80 % žen a mužů. Nevím odpovědělo 13,38 % žen a mužů. Polovina respondentů označila odpověď, že multikulturní výchova může ovlivnit soužití majoritní skupiny s minoritní skupinou a tím pádem i snížení kriminálního chování.

Graf č. 27: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 22¹²⁶

¹²⁵ Vlastní zdroj.

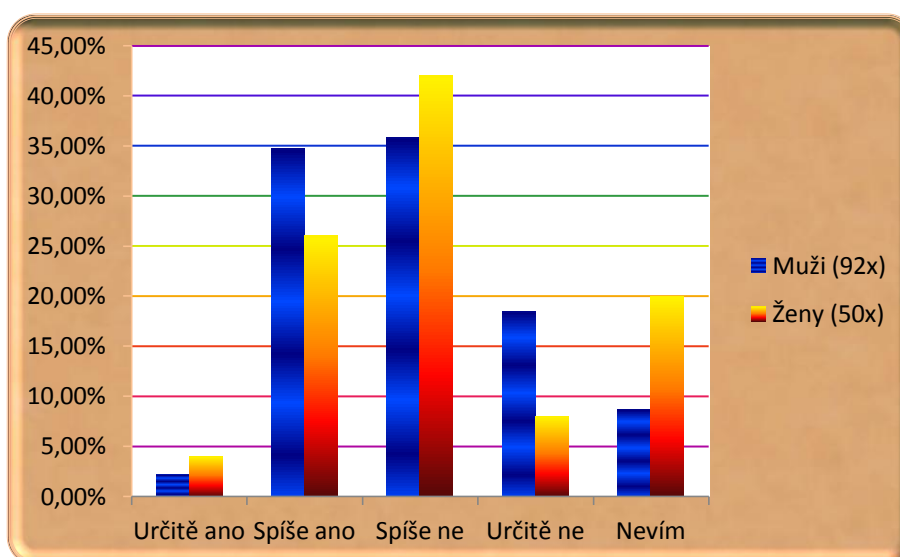
¹²⁶ Vlastní zdroj.

Otázka č. 23 - Domníváte se, že příslušníci národnostní menšiny páchají trestnou činnost spíše bagatelní a primitivní, která je policií jednodušeji odhalitelná?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 34,51 % žen a mužů se domnívá, že příslušníci národnostní menšiny páchají trestnou činnost spíše bagatelní a primitivní, která je policií jednodušeji odhalitelná. Opačný názor na tuto otázku má 52,82 % žen a mužů. 12,68 % žen a mužů uvedlo nevím. Z odpovědí na tuto otázku můžeme konstatovat, že respondenti si nemyslí, že příslušníci národnostní menšiny páchají trestnou činnost spíše bagatelní a primitivní.

Graf č. 28: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 23¹²⁷

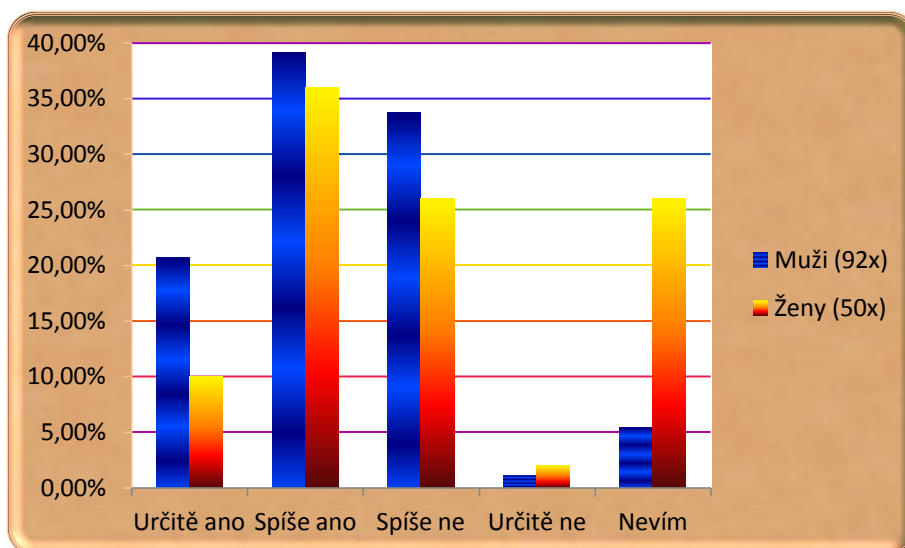
Otázka č. 24 - Anebo naopak, příslušníci národnostní menšiny se dopouštějí kvalifikované a závažné trestné činnosti, která je policií jen těžko a složitě odhalitelná?

Možnosti odpovědi: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 54,93 % žen a mužů se domnívá, že příslušníci národnostních menšin se dopouštějí kvalifikované a závažné trestné činnosti, která je policií jen těžko a složitě odhalitelná. Odlišný názor zastává 32,39 % žen a mužů. Nevím odpovědělo 12,68 % žen a mužů. U respondentů bylo pomocí dotazníkového šetření zjištěno, že muži i ženy jsou mírně nakloněny k názoru, že národnostní menšiny se dopouštějí kvalifikované a závažné trestné činnosti, která je policií jen těžko a složitě odhalitelná.

¹²⁷ Vlastní zdroj.

Graf č. 29: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 24¹²⁸

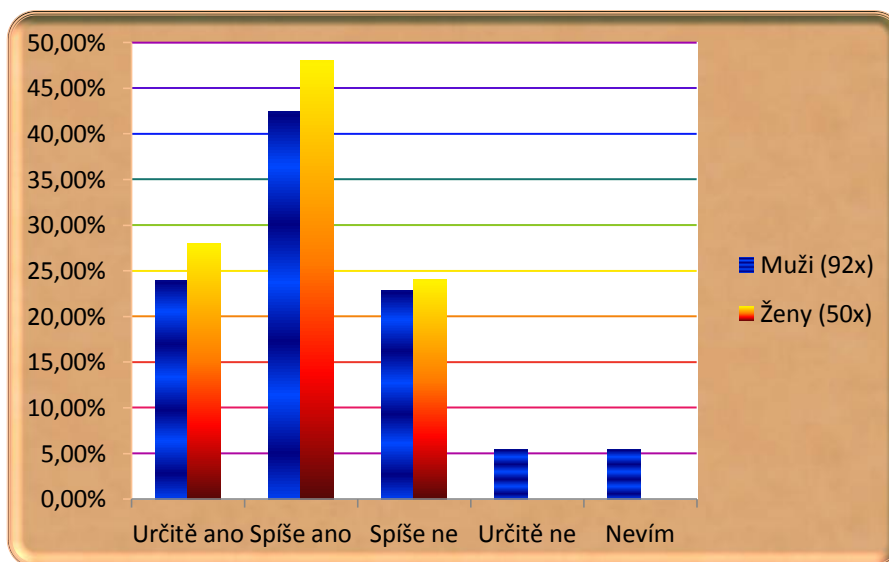

Otázka č. 25 - Máte z narůstání počtu příslušníků národnostních menšin v České republice obavy a strach?

Možnosti odpovědí: určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne, nevím.

Výsledek šetření: 69,72 % žen a mužů odpovědělo, že má z narůstání počtu příslušníků národnostních menšin v České republice obavy a strach. Opačný postoj má 26,76 % žen a mužů. Odpověď nevím uvedlo 3,52% žen a mužů. Šetřením můžeme pozorovat, že respondenti mají obavy a strach z narůstání počtu příslušníků národnostních menšin.

Graf č. 30: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 25¹²⁹

¹²⁸ Vlastní zdroj.

¹²⁹ Vlastní zdroj.

5.4.2 Výsledky dotazníků část II.

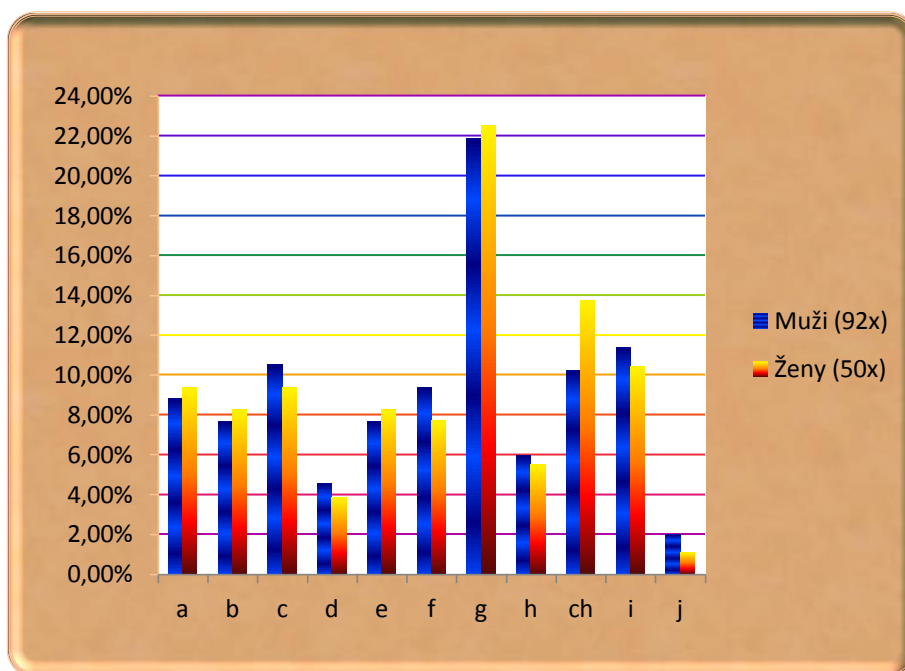
Otázka písm. A - *Domníváte se, že nejčastěji pociťovaným negativem vůči příslušníkům národnostních menšin žijících v české společnosti je?*

Možnosti odpovědi: a) strach z neznámých lidí, b) odpor k jejich náboženství, c) odpor k jinému způsobu života, d) český způsob života, e) nechuť přijímat změny, f) strach o svoji práci, g) možnost z páčání trestné činnosti, h) jazyková bariéra, ch) strach z neznámých chorob, infekcí atd., i) jiné hygienické návyky, j) jiný způsob.

Výsledek šetření: Nejčastěji pociťovaným negativem vůči příslušníkům národnostních menšin žijících v české společnosti, které uvedli všichni respondenti (ženy + muži) je **22,10 %** možnost páčání trestné činnosti. Další je strach z neznámých chorob a infekcí **11,42 %**, jiné hygienické návyky **11,05 %**, odpor k jinému způsobu života **10,11 %**, strach z neznámých lidí **8,99 %**, strach o svoji práci **8,80 %**, shodně byl označen odpor k jejich náboženství a nechuť přijímat změny **7,87 %**, jazyková bariéra **5,81 %**, český způsob života **4,31 %** a jiné pociťované negativum vůči příslušníkům národnostních menšin uvedlo **1,69 %**.

Z tohoto grafu vyplývá, že největší negativem k příslušníkům národnostních menšin je u dotázaných žen a mužů možnost páčání trestné činnosti. Následují neznámé choroby a jiné hygienické návyky.

Graf č. 31: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku písm. A¹³⁰

¹³⁰ Vlastní zdroj.

Otázka písm. B - Jaká je Vaše vstřícnost a tolerance k jednotlivým národnostním menšinám, jejíž příslušníci žijí v České republice?

Možnosti odpovědi: označení číslicí kroužkem: 1 = nejlepší, 10 = nejhorší

Výsledek šetření: Nejlepší vstřícnost a tolerance byla u slovenské národnostní menšiny, jejíž příslušníci žijí v České republice (viz graf č. 32). **91,55 %** žen a mužů označilo na stupnici hodnoty 1, 2, 3, 4 a 5 (stupnice od 1 [nejlepší] až do 10 [nejhorší]). Zbývajících **8,45 %** žen a mužů, v dotazníku k této otázce označilo na stupnici hodnoty 6, 7, 8, 9 a 10 (stupnici od 1 [nejlepší] až do 10 [nejhorší]).

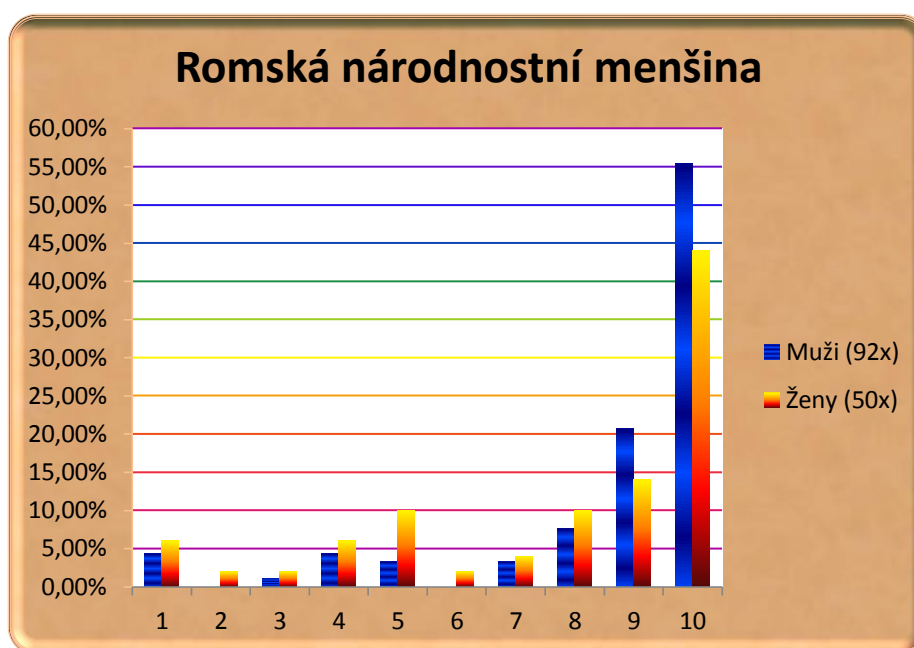
Nejhorší vstřícnost a tolerance dle respondentů je u romské národnostní menšiny, jejíž příslušníci žijí v České republice (viz graf č. 33). **17,61 %** žen a mužů označilo na stupnici hodnoty 1, 2, 3, 4 a 5 (stupnici od 1 [nejlepší] až do 10 [nejhorší]). **82,39 %** žen a mužů označilo na stupnici hodnoty 6, 7, 8, 9 a 10 (stupnici od 1 [nejlepší] až do 10 [nejhorší]). Stupnici 10 byla označena u romské národnostní menšiny nejvíce ze všech národnostních menšin, konkrétně tuto hodnotu označilo **51,41 %** žen a mužů (**44 %** všech dotázaných žen a **55,43 %** všech dotázaných mužů).

Graf č. 32: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku písm. B¹³¹

¹³¹ Vlastní zdroj.

Graf č. 33: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku písm. B¹³²

Otázka písm. C - *Jaká trestná činnost je podle Vás nejvíce páchaná příslušníky národnostních menšin?*

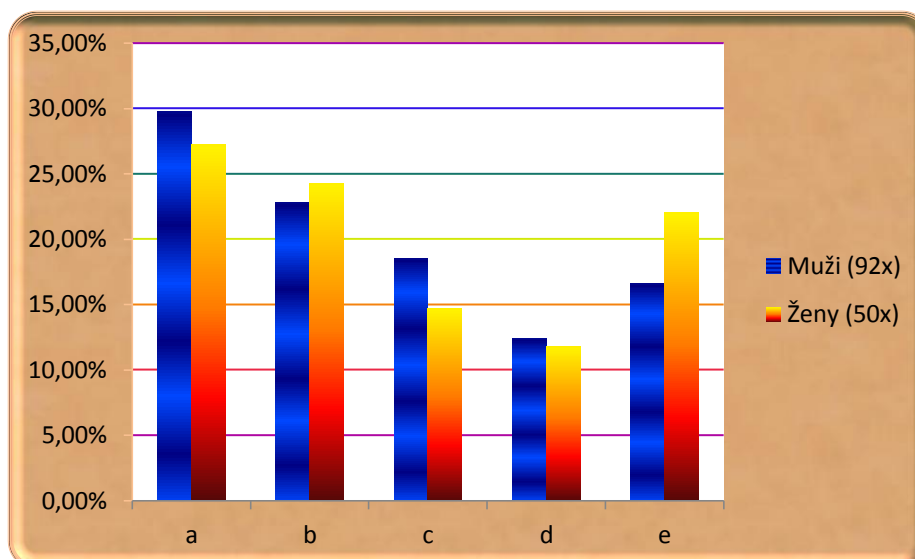
Možnosti odpovědi: a) majetková kriminalita (krádež, podvody, zpronevěry, atd.), b) násilná kriminalita (vražda, loupež, úmyslné ublížení na zdraví, atd.), c) mravnostní kriminalita (znásilnění, pohlavní zneužívání, kuplířství, atd.), d) hospodářská kriminalita (neoprávněné podnikání, úplatkářství, zpronevěra, atd.), e) ostatní kriminalita (sprejerství, nedovolená výroba a držení psychotropních a omamných látek, výtržnictví, atd.).

Výsledek šetření: **28,86 %** žen a mužů se domnívá, že nejvíce páchanou trestnou činností příslušníky národnostních menšin je majetková kriminalita (krádež, podvody, zpronevěry, atd.). **23,29 %** žen a mužů jako další nejvíce páchanou trestnou činnost označili násilnou kriminalitu (vražda, loupež, úmyslné ublížení na zdraví, atd.). Ostatní kriminalitu (sprejerství, nedovolená výroba a držení psychotropních a omamných látek, výtržnictví, atd.) označilo **18,48 %** žen a mužů. Mravnostní kriminalitu (znásilnění, pohlavní zneužívání, kuplířství, atd.) označilo **17,22 %** žen a mužů. Jako nejméně páchanou trestnou činností příslušníky národnostních menšin byla označena hospodářská kriminalita (neoprávněné podnikání, úplatkářství, zpronevěra, atd.). Tuto možnost uvedlo **12,15 %** žen a mužů.

¹³² Vlastní zdroj.

Graf č. 34: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku písm. C¹³³

5.5 Verifikace hypotéz

H 1 - VĚTŠINA LIDÍ MÁ STÁLE NEGATIVNÍ NÁZORY NA ROMY A NEMYSLÍ SI, ŽE BY S NIMI MOHLI ŽÍT JAKO SOUSEDÉ.

V třetí části dotazníku v otázce písm. b) jsme respondentům položili otázku, jaká je jejich vstřícnost a tolerance k jednotlivým národnostním menšinám, jejíž příslušníci žijí v České republice? Jednoznačně nejhůře dopadla romská národnostní menšina. **17,61 %** žen a mužů označilo na stupnici hodnoty 1, 2, 3, 4 a 5 (stupnice od 1 [nejlepší] až 10 [nejhorší]). **82,39 %** žen a mužů označilo na stupnici hodnoty 6, 7, 8, 9 a 10 (stupnice od 1 [nejlepší] až do 10 [nejhorší]). Hodnota 10 byla označena u romské národnostní menšiny nejvíce ze všech národnostních menšin, konkrétně tuto hodnotu označilo **51,41 %** žen a mužů. Rozdělíme-li respondenty na ženy a muže tak hodnotu 10 označilo **44 %** žen a **55,43 %** mužů. Hodnotu 9 označilo **18,31 %** žen a mužů. Jestliže rozdělíme respondenty na ženy a muže, tak hodnotu 9 označilo **14 %** žen a **20,65 %** mužů. Respondenti, kteří se účastnili dotazníkového průzkumu, potvrdili, že lidé mají stále negativní názory na romskou národnostní menšinu z 12 uznávaných menšin, které jsou zastoupeny v Radě vlády pro národnostní menšiny.

¹³³ Vlastní zdroj.

K potvrzení nebo vyvrácení druhé části hypotézy jsme využili druhou část dotazníku, konkrétně v otázce č. 16 jsme položili otázku, jestli by chtěli mít za souseda Roma? **2,82 %** žen a mužů v dotazníku uvedli, že by chtěli mít za souseda Roma. Souseda Roma by naopak nechtělo mít **92,96 %** žen a mužů. Odpověď nevím uvedlo **4,23 %** žen a mužů.

Z provedeného dotazníkového šetření u 142 respondentů a jejich výsledků v otázce písm. b) a otázce č. 16 vyplývá, že **hypotéza č. 1 byla potvrzena.**

H 2 – K MENŠINÁM JE ČESKÁ VEŘEJNOST PŘÍSNÁ A JEDNOZNAČNĚ PŘEVLÁDÁ STANOVISKO, ŽE BY SE MĚLY PODŘÍDIT VĚTŠINOVÉMU ZÁJMU.

V otázce č. 11 v druhé části dotazníku jsme položili otázku, jestli jsou respondenti přesvědčeni, že Česká republika toleruje a respektuje národnostní menšiny? **78,17 %** žen a mužů je přesvědčena, že Česká republika toleruje a respektuje národnostní menšiny. Opačný názor zastává **17,61 %** žen a mužů. Nevím odpovědělo pouze **4,23 %** mužů. Lze konstatovat, že k menšinám není česká veřejnost přísná, jelikož více jak polovina respondentů toleruje a respektuje národnostní menšiny.

V otázce č. 12 v druhé části dotazníku jsme položili otázku, jestli respondenti sdílejí názor, že etnickým menšinám by mělo být umožněno žít podle vlastních tradic a národnostních zvyků? **40,14 %** žen a mužů se domnívá, že etnickým menšinám by mělo být umožněno žít podle vlastních tradic a národnostních zvyků. Opačný postoj uvedlo **56,34 %** žen a mužů. Odpověď nevím označilo **3,52 %** žen a mužů. Z těchto odpovědí je patrné, že u české veřejnosti nepřevládá výrazně stanovisko, že by se měly menšiny podřít většinovému zájmu. Spíše můžeme říci, že česká společnost nemá vyhrazený názor či postoj a netrvá na stanovisku, aby se menšiny podřídily většinovému zájmu.

Z provedeného dotazníkového šetření u 142 respondentů a jejich výsledků z otázek č. 11 a 12 vyplývá, že **hypotéza č. 2 nebyla potvrzena.**

H 3 - TOLERANCE VĚTŠINY SPOLEČNOSTI K MENŠINÁM SE VŮBEC NEZVYŠUJE.

K potvrzení či vyvrácení této hypotézy jsme vyhodnotili otázku č. 1 v první části dotazníku. Otázka pro respondenty zněla, jestli se domnívají, že vytvoření multikulturní společnosti je správným řešením pro závažné demografické, ekonomické, politické a sociální problémy a situace, které se vyskytují v České republice a vlastně i celé Evropě. **42,25 %** žen a mužů se domnívá, že vytvoření multikulturní společnosti je správným řešením pro závažné demografické, ekonomické, politické a sociální problémy a situace, které se vyskytují v České republice a vlastně i celé Evropě. Opačně smýšlí **47,18 %** žen a mužů. Nevím odpovědělo **10,56 %** žen a mužů. Z odpovědí respondentů vyplývá, že společnost nemá vyhrazený postoj na vytvoření multikulturní společnosti, která by řešila závažné problémy v České republice i v celé Evropě.

Otázka č. 9 zněla, jestli by respondenti dokázali definovat příslušníka národnostní menšiny žijícího v České republice? **84,51 %** žen a mužů si myslí, že dokáže definovat příslušníka národnostní menšiny žijícího v České republice. Opačně si myslí **9,86 %** žen a mužů. Odpověď nevím označilo **5,63 %** žen a mužů. Většina respondentů dokáže definovat příslušníka národnostní menšiny žijícího v České republice.

Otázka č. 10 v dotazníku zněla, jestli se respondenti domnívají, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice? **64,79 %** žen a mužů se domnívá, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice. **21,83 %** žen a mužů zastává opačný názor a **13,38 %** u této otázky odpovědělo nevím. Více jak polovina dotázaných respondentů si myslí, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice.

A poslední otázka, která pomůže potvrdit nebo vyvrátit výše uvedenou hypotézu je otázka č. 11, která byla respondentům položena ve znění, jestli jsou přesvědčeni, že Česká republika toleruje a respektuje národnostní menšiny? **78,17 %** žen a mužů je přesvědčena, že Česká republika toleruje a respektuje národnostní menšiny. Opačný názor zastává **17,61 %** žen a mužů. Nevím odpovědělo **4,23 %** mužů. Většina respondentů si myslí, že Česká republika toleruje a respektuje národnostní menšiny. A vzhledem k historii naší společnosti, která multikulturní společnost poznává nejvíce, až od roku 1989 a s přihlédnutím k vyhodnoceným otázkám č. 1, 9, 10 a 11 vyplývá, že **hypotéza č. 3 nebyla potvrzena.**

H 4 - CIZINCŮ JE U NÁS PŘÍLIŠ MNOHO A VĚTŠINA LIDÍ SI SPOJUJE JEJICH PŘÍTOMNOST S NEGATIVNÍMI DŮSLEDKY A JEVY JAKO NAPŘÍKLAD KRIMINALITA.

K potvrzení této hypotézy jsme využili otázku č. 6 v druhé části dotazníku, kde jsme položili otázku, jestli se respondenti domnívají, že je dobré, když u nás dochází k nárůstu obyvatelstva převážně díky zahraniční migraci? Pouze **8,45 %** žen a mužů odpovědělo, že je dobré, když u nás dochází k nárůstu obyvatelstva převážně díky zahraniční migraci. Opačný postoj zastává **89,44 %** žen a mužů. Odpověď nevím označilo **2,11 %** žen a mužů. Je patrné, že respondenti nejsou spokojeni, že přírůstek obyvatelstva je přes polovinu tvořen zahraniční migrací.

Dále jsme respondentům položili otázku, jestli se domnívají, že naše společnost je dostatečně připravena na další příliv příslušníků jiných národností do České republiky? Tato otázka byla uvedena jako čtvrtá v druhé části dotazníku a její vyhodnocením jsme zjistili, že **4,93 %** žen a mužů si myslí, že naše společnost je dostatečně připravena na další příliv příslušníků jiných národností do České republiky. Opačný názor zastává **93,66 %** žen a mužů. **1,41 %** mužů uvedlo nevím. Dle odpovědi se respondenti domnívají, že v současné době není Česká republika připravena na další příliv jiných národností do České republiky.

Pro potvrzení druhé části hypotézy jsme použili otázku č. 19 v druhé části dotazníku, kde jsme se respondentů zeptali, jestli se domnívají, že existuje přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím (počtem) příslušníků jednotlivých národnostních menšin v České republice? **80,99 %** žen a mužů se domnívá, že existuje přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím (počtem) příslušníků jednotlivých národnostních menšin v České republice. Opačný názor zastává v této otázce **16,90 %** žen a mužů. Odpověď nevím uvedlo **2,11 %** žen.

V otázce č. 24 v druhé části dotazníku, která zněla, jestli si respondenti domnívají, že příslušníci národnostní menšiny se dopouštějí kvalifikované a závažné trestné činnosti, která je policií jen těžko a složitě odhalitelná? **54,93 %** žen a mužů se domnívá, že příslušníci národnostních menšin se dopouštějí kvalifikované a závažné trestné činnosti, která je policií jen těžko a složitě odhalitelná. Odlišný názor zastává **32,39 %** žen a mužů. Nevím odpovědělo **12,68 %** žen a mužů.

Respondenti nejsou spokojeni, že přírůstek obyvatelstva je přes polovinu tvořen zahraniční migrací, a že v současné době není Česká republika připravena na další příliv jiných národností do České republiky, tím lze konstatovat, že cizinců je u nás příliš mnoho. Dále si většina respondentů spojuje jejich přítomnost s negativními důsledky a jevy jako například kriminalita a téměř **55 %** všech respondentů si myslí, že se dopouštějí kvalifikované a závažné trestné činnosti.

Z provedeného dotazníkového šetření u 142 respondentů a jejich výsledků z otázek č. 4, 6, 19 a 24 vyplývá, že **hypotéza č. 4 byla potvrzena.**

6 ŘÍZENÉ ROZHOVORY

Osoby (probandi), s kterými jsme udělali řízené rozhovory (interview) pocházejí z národnostních menšin žijící v České republice. Cílem řízených rozhovorů je zjistit, jak vidí příslušníci národnostních menšin zkoumanou problematiku multikulturního prostředí. Všichni účastníci řízeného rozhovoru souhlasili, že rozhovor bude použit pro praktickou část bakalářské práce.

6.1 Příprava řízených rozhovorů

V řízeném rozhovoru bylo použito 13 otázek (viz příloha č. 3), na které jsme chtěli získat odpověď. Otázky byly otevřené a předem připravené a záleželo pouze na dotázané osobě, jak na otázku odpoví. Řízený rozhovor probíhal přibližně v rozsahu 10 minut. Rozhovor byl zaznamenán na záznamové zařízení a později zpracován. Z předem připravených otázek jsme si chtěli ověřit nebo vyvrátit dříve získané informace dosažené v dotazníkovém průzkumu u majoritní části společnosti.

6.2 Řízené rozhovory č. I, II a III

Probandi byli, pro lepší orientaci označeni písmeny A, B, C.

Osoba A - žena, věk: 27 let

Osoba B - muž, věk: 28 let

Osoba C - žena, věk: 47 let

Otázka č. 1 - *Jak se staví majorita (většina společnosti) k menšinám (menšinám) v České republice?*

Odpověď osoby A: Z části diskriminačně.

Odpověď osoby B: Myslím si, že všeobecně je český národ velmi přátelský a podle toho se i k jiným národnostem chová. Samozřejmě, že se najdou jedinci, kteří budou nadávat a zavrňovat Romy, Asiaty, černochoy, ale právě proto mluvím o všeobecnosti.

Odpověď osoby C: Jde o to, k jaké skupině menšin. Ke každé skupině jinak.

Vyhodnocení: Ani jedna z osob netvrdí, že se majorita staví k menšinám diskriminačně. Podle odpovědí probandů záleží spíše na individuálních případech. Toto vyhodnocení podporuje výsledek respondentů v dotazníkovém průzkumu, kde většina uvádí, že Česká republika toleruje a respektuje národnostní menšiny.

Otázka č. 2 - Proč si myslíte, že má majoritní skupina české společnosti spíše negativní postoj k minoritám (menšinám)?

Odpověď osoby A: Protože cizinci dostávají místa, které by mohl dostat český občan.

Odpověď osoby B: Kriminalita, ztráta práce atd.

Odpověď osoby C: Negativní postoj vyplývá z životního stylu.

Vyhodnocení: Probandi uvedli, že majoritní skupina české společnosti má spíše negativní postoj k menšinám z obav ze ztráty zaměstnání, kriminality a ze životního stylu. Tyto odpovědi potvrzují výsledky získané respondenty. Kriminalita neboli trestná činnost, se umístila u respondentů s **22,1 %** na prvním místě. Strach o zaměstnání byla uvedena jako šestá nejčastější odpověď a jiný způsob života byla označována jako čtvrtá nejčastější odpověď u respondentů.

Otázka č. 3 - Domníváte se, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice?

Odpověď osoby A: Ne, na úřadech a státních institucích jsou cítit známky diskriminace.

Odpověď osoby B: Tak jako každý jiný stát v EU, přehnaná sociální pomoc v určitých případech.

Odpověď osoby C: Ano.

Vyhodnocení: Dva probandi ze tří uvedli, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice. Respondenti uvedli v **64,79 %**, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice. Tyto výsledky se navzájem potvrzují.

Otázka č. 4 - Myslíte si, že je umožněno příslušníkům národnostních menšin žít podle vlastních tradic a zvyků?

Odpověď osoby A: S části ano, ale záleží na daných tradicích.

Odpověď osoby B: Určitě.

Odpověď osoby C: Ano.

Vyhodnocení: Probandi shodně uvedli, že je umožněno příslušníkům národnostních menšin žít si podle vlastních tradic a zvyků. Respondenti v dotaznících uvedli, že menšinám by nemělo být umožněno žít podle vlastních tradic a národnostních zvyků. Negativní postoj vyjádřilo **56,34 %** žen a mužů. Zde je patrný rozdíl v názorech na menšiny a jejich tradice a zvyky.

Otázka č. 5 - *Obtěžovalo někoho z Vašeho okolí, že jste příslušníkem národnostní menšiny, a že s Vámi musí pracovat?*

Odpověď osoby A: Ano dávali to najevo jak slovně tak i svým chováním.

Odpověď osoby B: Nestřetl jsem se s takovým případem.

Odpověď osoby C: Ne to se mi nikdy nestalo, ale není menšina jako menšina.

Vyhodnocení: Probandi B a C uvedli, že někoho z jejich okolí neobtěžovalo, že je příslušníkem národnostní menšiny, a že s ním musí pracovat. Pouze u osoby A došlo k menšímu obtěžování z okolí. Celkem **76,06 %** respondentů uvedlo, že by jim nevadilo pracovat společně s příslušníkem národnostní menšiny. Výsledky se navzájem potvrzují.

Otázka č. 6 - *Obtěžovalo Vás osobně, že Vy musíte pracovat s příslušníkem majority (většiny)?*

Odpověď osoby A: Ne vzhledem k tomu, že jsem příslušníkem národnostní menšiny tak jsem se přizpůsobila.

Odpověď osoby B: Ne.

Odpověď osoby C: Nikdy.

Vyhodnocení: Ani jeden z probandů netvrdí, že by je obtěžovalo, že musí pracovat s příslušníkem majority. Dotázaných **76,06 %** respondentů uvedlo, že by jim nevadilo pracovat společně s příslušníkem národnostní menšiny. Tyto výsledky potvrzují, že majoritě i minoritě by nevadilo pracovat společně.

Otázka č. 7 - *Chtěl byste se stát zaměstnancem ve státní správě České republiky (policie, úřady, školy)?*

Odpověď osoby A: Ano.

Odpověď osoby B: Nevidím v tom problém, mnoho známých pracuje ve státní správě České republiky.

Odpověď osoby C: Ano.

Vyhodnocení: Probandi shodně uvedli, že by se chtěli stát zaměstnancem ve státní správě. Většina, tj. **51,41 %** respondentů se domnívá, že příslušníci národnostních menšin by neměli být zaměstnáváni ve státní správě (policie, úřady, školy atd.). Z výsledků je patrné, že příslušníkům národnostních menšin by nevadilo pracovat ve

státní správě, ale mírně většině majoritní skupiny by vadilo, kdyby ve státní správě pracoval příslušník národnostní menšiny.

Otázka č. 8 - *Chtěli byste mít za souseda příslušníka jiné národnostní menšiny, např. Vietnamce, Číňana, Iráčana, Inda či černocho?*

Odpověď osoby A: Ne, jsou to „exotické“ národnosti.

Odpověď osoby B: Nemám s tím problém.

Odpověď osoby C: Ne, ale to vyplývá z odlišností, myslím tím náboženství, jiné životní hodnoty atd.

Vyhodnocení: Dva ze tří probandů pocházející z minoritní skupiny uvedli, že by nechtěli mít za souseda příslušníka jiné národnostní menšiny, např. Vietnamce, Číňana, Iráčana, Inda či černocho. Nadpoloviční většina, tj. **61,27 %** žen a mužů (respondentů) uvedlo, že by taktéž nechtěli mít za souseda výše uvedené příslušníky národnostních menšin.

Otázka č. 9 - *Chtěli byste mít za souseda příslušníka jiné národnostní menšiny, např. Ukrajince, Bulhara, Moldavana, Rusa, Srba, Maďara nebo Slováka?*

Odpověď osoby A: Ano, vzhledem k tomu, že jsou to slovanské národy se stejnou mentalitou.

Odpověď osoby B: Nemám s tím problém.

Odpověď osoby C: U některých jmenovaných národností ne.

Vyhodnocení: Dva probandi uvedli, že nemají problém mít za souseda příslušníka jiné národnostní menšiny, např. Ukrajince, Bulhara, Moldavana, Rusa, Srba, Maďara nebo Slováka. Celkem **68,31 %** respondentů v dotazníkovém průzkumu by opět nechtělo mít za souseda výše uvedené národnostní menšiny. Zde je již patrný rozdíl mezi respondenty a probandy.

Otázka č. 10 - *Byla jste někdy svědkem rasové nesnášenlivosti ve svém okolí?*

Odpověď osoby A: Ne.

Odpověď osoby B: Ne.

Odpověď osoby C: Žádné velké problémy jsem nepostřehla.

Vyhodnocení: Zde je jednostranný názor, že probandi, kteří se účastnili rozhovoru, nebyli nikdy svědkem rasové nesnášenlivosti ve svém okolí. Naopak, **68,31 %**

dotázaných respondentů byli někdy svědkem rasové nesnášenlivosti ve svém okolí. Můžeme konstatovat, že je zde rozdíl mezi respondenty a probandy ohledně rasové nesnášenlivosti ve svém okolí.

Otázka č. 11 - *Myslíte si, že by se majoritní skupina (většina) měla učit jazyky národnostních menšin, alespoň na oficiální úrovni (úřady, nemocnice, policie atd.)?*

Odpověď osoby A: Ne.

Odpověď osoby B: Nemyslím, státní jazyk je český.

Odpověď osoby C: Ne, každá menšina by se měla přizpůsobit.

Vyhodnocení: Probandi a absolutní většina respondentů uvedla, že by se majoritní většina neměla učit jazyky národnostních menšin ani na oficiální úrovni. Celkově se **83,80 %** respondentů shoduje s probandy v odpovědi na otázku č. 11. Výsledky obojího tvrzení, jak probandů, tak i respondentů, se navzájem potvrzují.

Otázka č. 12 - *Domníváte se, že by se příslušníci národnostních menšin, měli zaměstnávat ve státní správě (policie, úřady, školy atd.)?*

Odpověď osoby A: Ano po delší době pobytu minimálně 10 až 15 let a znalost jazyka slovem i písmem.

Odpověď osoby B: Pokud splňují kritéria na danou pozici, nevidím v tom problém. Na každého rovným metrem, jak se hovoří.

Odpověď osoby C: Jestliže dosáhne požadovaného vzdělání tak ano.

Vyhodnocení: Probandi souhlasí, aby se příslušníci národnostních menšin zaměstnávali ve státní správě. Ale **51,41 %** respondentů naopak nesouhlasí, aby se příslušníci menšin zaměstnávali ve státní správě. Tyto výsledky si navzájem odporují.

Otázka č. 13 - *Domníváte se, že existuje přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím (počtem) příslušníků jednotlivých národnostních menšin, které žijí v České republice?*

Odpověď osoby A: Ne. Ale lidé si asi myslí, že čím větší procentní podíl dané menšiny, tím větší pravděpodobnost trestné činnosti.

Odpověď osoby B: Ano je to možné, souvislost by se v tom dala najít.

Odpověď osoby C: Myslím, že ne.

Vyhodnocení: Probandi se domnívají, že není přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím příslušníků jednotlivých národnostních menšin. Celkem **80,99 %** respondentů si myslí, že existuje přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím příslušníků jednotlivých národnostních menšin. I zde je patrný rozdíl v odpovědích na tuto otázku.

Porovnání respondentů a probandů

Probandi i respondenti se v praktické části bakalářské práce shodli v odpovědích na většině otázek. Z výše položených otázek se probandi a respondenti neshodli pouze v **31 %**. Probandi a respondenti měli rozdílný názor na život národnostních menšin podle svých tradic a zvyků. Zatím co probandi uvedli, že je menšinám umožněno žít si podle vlastních tradic a zvyků. Respondenti uvedli, že by menšinám nemělo být umožněno žít si podle vlastních tradic a zvyků. Z toho vyplývá, že by se menšiny měly přizpůsobit většině. Z tohoto rozdílného názoru může vznikat určité napětí, které může vést až ke kriminalitě.

Další rozdílný názor byl zjištěn u otázky, jestli by příslušníci národnostní menšiny měli pracovat ve státní správě. Z výsledků je patrné, že příslušníkům národnostních menšin by nevadilo pracovat ve státní správě, ale mírně většině majoritní skupiny by vadilo, kdyby ve státní správě pracoval příslušník národnostní menšiny.

Rozdílný postoj vyplynul u otázky, jestli by chtěli mít za souseda příslušníka jiné národnostní menšiny, např. Ukrajince, Bulhara, Moldavana, Rusa, Srba, Maďara nebo Slováka? Tento postoj lze odůvodnit tím, že probandi, kteří se účastnili řízených rozhovorů, pocházeli z národnostních menšin, a proto nemají problém mít za souseda národnostní menšinu, která byla uvedena v otázce.

Poslední rozdíl byl zjištěn u otázky, jestli se domnívají, že existuje přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím (počtem) příslušníků jednotlivých národnostních menšin, které žijí v České republice? Probandi se domnívají, že není přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím příslušníků jednotlivých národnostních menšin. Opačný názor zastávají respondenti. Tyto výsledky můžeme odůvodnit tím, že menšiny jsou více pod dohledem majority a majorita citelněji vnímá, když se kriminality dopouští příslušník menšiny. Zároveň kriminalita ze strany menšin je více v médiích medializována.

ZÁVĚR

V bakalářské práci zkoumáme multikulturní prostředí v České republice, které je velmi složitým tématem. Toto téma je velmi aktuální, důkazem je i velká pozornost, která je této problematice věnována. Důkazem zájmu je i velký počet publikovaných prací zahraničních i domácích autorů.

V teoretické části jsme se pokusili vymezit cizince a evidovat jejich pobyt na území České republiky. Snažili jsme se vysvětlit a rozdělit menšiny do kategorií a jejich možné začlenění do majoritní společnosti. Zabývali jsme se vybranými národnostními menšinami, popsáním jejich historické souvislosti a jejich početním stavem. Nejvíce jsme se věnovali, naší romské národnostní menšině, která je u nás dle odhadů odborníků nejpočetnější. Zpřehlednili jsme a rozčlenili jsme legislativu na mezinárodní a českou, která se vztahuje k menšinám a řeší problematiku práv a postavení menšin. Díky tomuto rozdělení pochopíme, jaké právní prostředky máme k dispozici, a které napomáhají konflikty v multikulturním prostředí řešit a v lepším případě jim dokonce předcházet. Můžeme konstatovat, že stát má dostatek právních nástrojů, které může používat k integraci minorit. Ovšem můžeme pozorovat i určitou nejednotnost v mezinárodní úpravě menšin. V prostředí mezinárodního práva do dnešní doby nedošlo k vymezení pojmu menšina, i když se snaží zaručit práva menšin. V poslední kapitole teoretické části jsme se pokusili nastínit kriminalitu menšin a kriminalitu páchanou na menšinách a případnou prevenci jak ze strany policie tak i státu.

Vzhledem k poznatkům v teoretické části, lze předpokládat, že pro udržení míru, spravedlnosti a nediskriminačního jednání v multikulturním prostředí je zapotřebí dodržovat a respektovat práva pro osoby, které patří k menšinám a vytvoření faktického i právního prostředí. Čím více se povede rozmělnit napětí mezi menšinami a většinovou populací, tím spíše dojde i k předcházení případných konfliktů.

V praktické části jsme se snažili zjistit postoj majoritní skupiny obyvatelstva k minoritám pomocí dotazníkového šetření a rozdělením respondentů na ženy a muže. Poslední kapitolou praktické části bakalářské práce byl řízený rozhovor s příslušníky minorit a zároveň porovnání jejich odpovědí s majoritou. Cílem praktické části bakalářské práce bylo potvrdit nebo vyvrátit předem stanovené hypotézy.

Z výzkumného šetření vyplynulo, že naše společnost má určité předsudky a stereotypy. Nejhorší postoj je u romské národnostní menšiny, ke které mají respondenti nejvíce negativních názorů a uvádí, že by s nimi nemohli žít jako sousedé.

Získanými daty byla hypotéza č. 1 potvrzena. Opačný postoj (kladný) je ke slovenské národnostní menšině. Pozitivně byla vyvrácena hypotéza č. 2. Česká veřejnost není přísná k menšinám a nepřevládá stanovisko, že by se měli podřídit většinovému zájmu. Kladně můžeme hodnotit i vyvrácení hypotézy č. 3. Není pravda, že by se tolerance většiny společnosti k menšinám vůbec nezvyšovala. Společnost je k sobě tolerantní a majorita se snaží respektovat minoritní skupiny a opačně. Pouze vzájemná úcta a porozumění může vést ke spolupráci a ke snížení kriminálního chování. Je důležité věnovat se multikulturní výchově již od útlého věku. Multikulturní výchově by se měl věnovat jak stát prostřednictvím školy, tak i rodiče. Jen tak můžeme dosáhnout cíle, kterým je poklidné soužití více odlišných kultur v jedné společnosti. Hypotéza č. 4 byla ve výzkumném šetření potvrzena. Cizinců je u nás příliš mnoho a většina lidí si spojuje jejich přítomnost s negativními důsledky a jevy jako například kriminalita.

Z výsledků obou šetření (průzkumů) lze na závěr v několika bodech doporučit:

- zlepšit integraci dlouhodobě usazených menšin do společnosti;
- zvýšit vzájemné vztahy, toleranci, úctu a porozumění;
- multikulturní výchově se věnovat již od útlého věku a zaměřit ji především na život menšin a na společné bezproblémové soužití a zdůrazňovat, že v dnešní moderní době je multikulturalismus běžná součást společnosti;
- menšinám dodržovat právní řád České republiky a hodnoty společnosti (demokratický systém).

Tyto výše uvedené body vedou ke snížení kriminality a samozřejmě představují důležitou prevenci před případnou kriminalitou. Předcházet možným konfliktům v multikulturní společnosti je velmi obtížný úkol, ale v dnešní moderní době velmi potřebný úkol.

Dobře to vystihl německý autor Jürg Serge, který řekl: *„Kvalita lidské společnosti se vždy nejlépe pozná podle toho, jak zachází se svými menšinami. Totiž menšiny svou existencí nejen ovlivňují, ale přímo určují důstojnost každého společenství.“*¹³⁴

---

¹³⁴ ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha, 2008, s. 8.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

Při tvorbě této metodiky byly využity následující literární zdroje:

1. ADAMUS, V. *Mezinárodní dokumenty o lidských právech*. 1. vyd. Praha : Linde, 2000. 495 s. ISBN 80-7201-221-5.
2. BROŽOVÁ, E. Žáci z národnostních menšin studují v Holešově. *Policista*, 2010, č. 8. 48 s. ISSN 1211-7943.
3. BITTNEROVÁ, D., MORAVCOVÁ, M. *Etnické komunity v kulturní a sociální různosti*. 1. vyd. Praha : FHS UK, 2010. 314 s. ISBN 978-80-87398-08-1.
4. BUDILOVÁ, L., HIRT, T. *Policista v multikulturním prostředí*. 1. vyd. Praha : MVČR, 2005. 99 s. ISBN 80-903510-1-8.
5. DUDKOVÁ, L. *Multi kultí : menšiny v ČR*. 1. vyd. Olomouc: Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, 2009. 151 s. ISBN 978-80-254-5583-8.
6. DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J., UHL, P. *Policie a multikulturní společnost*. 1. vyd. Praha : Ministerstvo vnitra, 2005. 69 s. ISBN není uvedeno.
7. DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J., UHL, P. *Policie a sociální radikalismus*. 1. vyd. Praha : Ministerstvo vnitra, 2005. 83 s. ISBN není uvedeno.
8. DUŠEK, J. *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 284 s. ISBN 978-80-86708-95-9.
9. FOREJTOVÁ, M. *Mezinárodněprávní ochrana menšin*. 1. vyd. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 2002. 135 s. ISBN 80-7082-843-9.
10. GJURIČOVÁ, J. Strategie prevence kriminality v České republice. *Policista*, 2012, č. 3. 40 s. ISSN 1211-7943.
11. KAJANOVÁ, A., URBAN, D., DAVIDOVÁ, E., ELICHOVÁ, M. *Sociální práce s etnickými a menšinovými skupinami; Etnické, marginální a rizikové skupiny*. 1. vyd. České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2009. 104 s. ISBN 978-80-7394-181-9.
12. KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. 5. vyd. Praha : SPN, 1994. 855 s. ISBN 80-04-26059-4.

13. MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. 1. vyd. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. 54 s. ISBN 978-80-7251-335-2.
14. PETRÁŠ, R. *Aktuální problémy právního postavení menšin v České republice*. 1. vyd. Praha : Úřad vlády České republiky, 2010. 121 s. ISBN 978-80-7440-036-0.
15. PETRÁŠ, R., PETRŮV, H., SCHEU, H. *Menšiny a právo v České republice*. 1. vyd. Praha : Auditorium, 2009. 507 s. ISBN 978-80-87284-00-1.
16. PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova: teorie-praxe-výzkum*. 1. vyd. Praha : ISV, 2011. 211 s. ISBN 80-85866-72-2.
17. POSPÍŠIL, M, SULITKA, A. *Národnostně menšinová politika České republiky*. Praha : Úřad vlády ČR. Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny, 2003. 42 S. ISBN 80-86734-07-2.
18. ŠTĚCHOVÁ, M. *Právní ochrana etnických menšin v ČR*. 1. vyd. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. 232 s. ISBN 80-86008-99-1.
19. ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. 1. vyd. Praha : Portál, 1998. 203 s. ISBN 80-7178-285-8.
20. ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. 1. vyd. Praha : Portál, 2001. 188 s. ISBN 80-7178-648-9.
21. ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. 2. vyd. Praha : Portál, 2008. 280 s. ISBN 978-80-7367-182-2.
22. ZAPLETAL, J. *Aktuální problémy kriminologie (pro posluchače magisterského studijního oboru)*. 1. vyd. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. 245 s. ISBN 978-80-7251-316-1.

Elektronické zdroje

1. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Pohyb obyvatelstva- 1. až 2. čtvrtletí 2011* [online]. 2011 [cit. 2011-10-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby091211.doc>>.
2. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Národnostní složení obyvatelstva* [online]. 2011 [cit. 2011-12-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4114-03>>.
3. IDNES.CZ, *Zprávy* [online]. 2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupný z WWW:

- <http://zpravy.idnes.cz/romku-ubytovat-odmitla-bile-klienty-z-inspekce-ne-hrozi-ji-pokuta-1cf-/domaci.aspx?c=A110916_124940_domaci_jw>.
4. IDNES.CZ, *Zprávy* [online]. 2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/pokus-o-vrazdu-to-byl-zprazila-zalobkyne-obhajce-vitkovskych-zharu-11v-/krimi.aspx?c=A110316_173336_krimi_zep>.
  5. INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE, *Všeobecná deklarace lidských práv* [online]. 2005 [cit. 2011-12-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>>.
  6. INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE, *Mezinárodní pakt o občanských a politických právech* [online]. 2005 [cit. 2011-12-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinar.pakt-obc.a.polit.prava.pdf>>.
  7. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, *Cizinci s povoleným pobytem* [online]. 2011 [cit. 2011-10-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>>.
  8. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, *Zásada politiky vlády ČR v oblasti migrace cizinců* [online]. 2003 [cit. 2012-04-03]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/azyli/integrace2/koncepce/priprava/zasady.pdf>>.
  9. MŠMT, *Rada Evropy* [online]. 2006 [cit. 2012-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/rada-evropy>>.
  10. NICM, *Menšiny – základní informace* [online]. 2008 [cit. 2011-11-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.nicm.cz/mensiny-zakladni-informace>>.
  11. OSN, *O OSN* [online]. 2005 [cit. 2012-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/system-osn/o-osn/>>.
  12. PROJEKTKRAJANÉ, *Poláci v České republice* [online]. 2011 [cit. 2011-11-02]. Dostupný z WWW: <http://krajane.czu.cz/geografie-nab/doku.php?id=polaci_v_cr>.
  13. ROMOVÉ V ČESKÉ REPUBLICCE, *Historie Romů na území České republiky* [online]. 2002 [cit. 2011-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://romove.radio.cz/cz/clanek/18785>>.

14. SPOLEČNOST PRO CÍRKEVNÍ PRÁVO, *Deklarace o odstranění všech forem nesnášenlivosti a diskriminace založené na náboženství nebo víře* [online]. 2011 [cit. 2011-12-20]. Dostupný z WWW: <<http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/de01-81.htm>>.
15. TOLERANCE, *Současné postavení německé národnostní menšiny v ČR* [online]. 2001 [cit. 2011-11-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.tolerance.cz/cesky/panel2000/paper09.htm>>.
16. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Dokumenty* [online]. 2006 [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=19852>>.
17. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Evropská charta regionálních či menšinových jazyků* [online]. 2011 [cit. 2011-12-20]. Dostupný z WWW: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/charta_cz_1.pdf>.
18. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Mezinárodní dokumenty* [online]. 2005 [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/ramcova-umluva-o-ochrane-narodnostnich-mensin-6912>>.
19. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Poradní a pracovní orgány, jejichž činnost zajišťuje Úřad vlády ČR* [online]. 2010 [cit. 2011-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/default.htm>>.
20. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Rada vlády pro záležitosti romské menšiny* [online]. 2010 [cit. 2011-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/zalezitosti-romske-komunity/uvod-5779/>>.
21. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Rada vlády pro národnostní menšiny* [online]. 2010 [cit. 2011-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/>>.
22. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Rada vlády pro lidská práva* [online]. 2010 [cit. 2011-11-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/rlp-uvod-17537/>>.
23. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin* [online]. 2011 [cit. 2011-12-21]. Dostupný z WWW:

<<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rnm/ramcova-umluva-o-ochrane-narodnostnich-mensin-1405/>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 1 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, České republiky*. 1992, částka 1, s. 3-16.
2. ČESKO. Zákon č. 2 ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součást ústavního pořádku v České republice (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, České republiky*. 1992, částka 1, s. 17-23.
3. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-461.
4. ČESKO. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, České republiky*. 1990, částka 35, s. 810-826.
5. ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4115.
6. ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 10. července 2001 o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, České republiky*. 2001, částka 104, s. 6461-6464.
7. ČESKO. Zákon č. 326 ze dne 30 listopadu 1999 o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů, České republiky*. 1999, částka 106, s. 7406-7447.

Ostatní dokumenty

1. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE HL. MĚSTA PRAHY. *Zápis z mezirezortního jednání v problematice menšin*. Praha, 2010.
2. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, *Strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám pro období let 2008 – 2012*. Praha, 2008.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka č. 1: Přehled výsledků sčítání lidu u vybraných národností v českých zemích

Graf č. 1: Cizinci v České republice

Graf č. 2: Národnosti v České republice k 1. březnu 2001

Graf č. 3: Rozdělení žen podle věku

Graf č. 4: Rozdělení mužů podle věku

Graf č. 5: Rozdělení respondentů podle sociální skupiny

Graf č. 6: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 1

Graf č. 7: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 2

Graf č. 8: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 3

Graf č. 9: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 4

Graf č. 10: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 5

Graf č. 11: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 6

Graf č. 12: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 7

Graf č. 13: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 8

Graf č. 14: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 9

Graf č. 15: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 10

Graf č. 16: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 11

Graf č. 17: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 12

Graf č. 18: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 13

Graf č. 19: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 14

Graf č. 20: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 15

Graf č. 21: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 16

Graf č. 22: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 17

Graf č. 23: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 18

Graf č. 24: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 19

Graf č. 25: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 20

Graf č. 26: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 21

Graf č. 27: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 22

Graf č. 28: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 23

Graf č. 29: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 24

Graf č. 30: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku č. 25

Graf č. 31: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku písm. A

Graf č. 32: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku písm. B

Graf č. 33: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku písm. B

Graf č. 34: Odpovědi respondentů (ženy a muži) na otázku písm. C

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha I** Dopis pro respondenty z majoritní skupiny.
- Příloha II** Dotazník k problematice multikulturního prostředí v České republice.
- Příloha III** Otázky k příslušníkům menšin.

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA I

Vážená paní, vážený pane!

Jmenuji se Jan Pechar a jsem studentem Vysoké školy evropských a regionálních studií v Příbrami, kde studuji obor bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě.

Chtěl bych Vás touto cestou požádat o pomoc při výzkumu, který je zaměřen na zjištění právních a sociálních aspektů kriminality v multikulturním prostředí České republiky a poslouží jako podklad k vypracování empirické (praktické) části mé bakalářské práce.

Dovoluji si Vám poslat dotazník s prosbou o jeho vyplnění. Vyplňování uvedeného dotazníku by Vám nemělo zabrat více než cca 15 až 20 minut Vašeho času. Dotazník je anonymní a při subjektivně pravdivém vyplnění má vysokou vypovídající hodnotu pro uvedený výzkum.

Při vyplňování dotazníku odpovězte na každou otázku tím, že vyznačíte příslušnou odpověď křížkem v kolonce. Nejste-li si jisti, jak přesně odpovědět, vyberte odpověď s takovým významem, který je Vám z nabízených odpovědí nejbližší.

Do tabulky v záhlaví tohoto dotazníku vyplňte, prosím, statistické otázky.

Pokud se rozhodnete mi pomoci v uvedeném výzkumném úkolu, prosím Vás, abyste neotáleli s vyplněním a zejména s vrácením obou částí dotazníku *do 20. ledna 2012*. Děkuji Vám.

S pozdravem

Jan Pechar

DOTAZNÍK

Statistické otázky

- Vaše pohlaví:** muž žena
- Váš věk:** 15-18 19-35 36-50 51-65 nad 65
- Vzdělání:** základní střední střední s mat. voš
vysokoškolské
- Zaměstnání-sociální skupina:**
- a) student b) zaměstnanec
c) OSVČ d) nezaměstnaný
e) důchodce f) ostatní

ČÁST I.

Vyberte si jednu z nabízených možností a označte ji v kolonce křížkem.

1. Domníváte se, že vytvoření multikulturní společnosti je správným řešením pro závažné demografické, ekonomické, politické a sociální problémy a situace, které se vyskytují v České republice a vlastně i celé Evropě?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Určitě ne Nevím

2. Byl pro Českou republiku vstup do tzv. schengenského prostoru, v jehož rámci nejsou na společných státních hranicích vykonávány hraniční kontroly a hranice lze tedy překračovat kdykoli a na jakémkoli místě, krok správným směrem?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Určitě ne Nevím

3. Je správné, že státní příslušníci z třetích zemí jsou na hranicích členských států podrobeni důkladné kontrole, která ověřuje splnění všech podmínek pro vstup do schengenského prostoru?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Určitě ne Nevím

4. Domníváte se, že naše společnost je dostatečně připravena na další příliv příslušníků jiných národností do České republiky?

Určitě ano Spíše ano Spíše ne Určitě ne Nevím

5. Myslíte si, že Česká republika a s ní i všechny státy Evropské unie by měly ještě více zjednodušit cestování v rámci celého schengenského prostoru?

- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
6. Přírůstek obyvatelstva migrací tvořil 69 % celkového přírůstku obyvatel v 1. až 3. čtvrtletí 2011. Domníváte se, že je dobré, když u nás dochází k nárůstu obyvatelstva převážně díky zahraniční migraci?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
7. Myslíte si, že osoby jiných národností přicházejí do České republiky zejména z ekonomických důvodů, protože v jejich státech došlo k výraznému zhoršení životních podmínek?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
8. Myslíte si, že osoby jiných národností přicházejí do České republiky zejména z důvodů, že v jejich státech došlo k nedemokratickým změnám, válce, vzniku diktátorského režimu, tj. z politických a humanitárních důvodů?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
9. Dokázal/a byste definovat příslušníka národnostní menšiny žijícího v České Republice?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
10. Domníváte se, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
11. Jste přesvědčeni, že Česká republika toleruje a respektuje národnostní menšiny?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
12. Sdílíte názor, že etnickým menšinám by mělo být umožněno žít podle vlastních tradic a národnostních zvyků?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
13. Vadilo by Vám pracovat společně s příslušníkem národnostní menšiny?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
14. Domníváte se, že by se příslušníci národnostních menšin, měli zaměstnávat ve státní správě (policie, úřady, školy atd.)?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
15. Myslíte si, že by se majoritní skupina (většina) měla učit jazyky národnostních menšin, alespoň na oficiální úrovni (úřady, nemocnice, policie atd.)?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**
16. Chtěli byste mít za souseda Roma?
- Určitě ano**   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**

17. Chtěli byste mít za souseda příslušníka jiné národnostní menšiny, např. Vietnamce, Číňana, Iráčana, Inda či černocho?

Určitě ano   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**

18. Chtěli byste mít za souseda příslušníka jiné národnostní menšiny, např. Ukrajince, Bulhara, Moldavana, Rusa, Srba, Maďara nebo Slováka?

Určitě ano   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**

19. Domníváte se, že existuje přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím (počtem) příslušníků jednotlivých národnostních menšin v České republice?

Určitě ano   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**

20. Myslíte si, že osoby, které vstupují na území České republiky ilegálně nebo zde ilegálně pobývají, mají úmysl páchat trestnou činnost?

Určitě ano   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**

21. Byl jste někdy svědkem rasové nesnášenlivosti?

Určitě ano   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**

22. Myslíte si, že multikulturní výchova může ovlivnit soužití majoritní skupiny s minoritní skupinou a tím pádem i snížení kriminálního chování?

Určitě ano   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**

23. Domníváte se, že příslušníci národnostní menšiny páchají trestnou činnost spíše bagatelní a primitivní, která je policií jednodušeji odhalitelná?

Určitě ano   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**

24. Anebo naopak, příslušníci národnostní menšiny se dopouštějí kvalifikované a závažné trestné činnosti, která je policií jen těžko a složitě odhalitelná?

Určitě ano   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**

25. Máte z narůstání počtu příslušníků národnostních menšin v České republice obavy a strach?

Určitě ano   **Spíše ano**   **Spíše ne**   **Určitě ne**   **Nevím**

ČÁST II.

Podle svého uvážení zaškrtněte jednu nebo více možností, případně doplňte.

A/ Domníváte se, že nejčastěji pocíťovaným negativem vůči příslušníkům národnostních menšin žijících v české společnosti je?

- a) strach z neznámých lidí
- b) odpor k jejich náboženství
- c) odpor k jinému způsobu života
- d) český způsob života
- e) nechuť přijímat změny
- f) strach o svoji práci
- g) možnost z páchání trestné činnosti
- h) jazyková bariéra
- ch) strach z neznámých chorob, infekcí atd.
- i) jiné hygienické návyky
- j) jiný způsob .....

B/ Jaká je Vaše vstřícnost a tolerance k jednotlivým národnostním menšinám, jejíž příslušníci žijí v České republice? (označte číslicí **kroužkem**: **1** = nejlepší, **10** = nejhorší)

bulharská	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
chorvatská	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
maďarská	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
německá	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
polská	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
romská	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
rusínská	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ruská	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
řecká	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

slovenská	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
srbská	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ukrajinská	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
jiná.....	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

C/ Jaká trestná činnost je podle Vás nejvíce páchána příslušníky národnostních menšin?

a) majetková kriminalita (krádež, podvody, zpronevěry, atd.)

b) násilná kriminalita (vražda, loupež, úmyslné ublížení na zdraví, atd.)

c) mravnostní kriminalita (znásilnění, pohlavní zneužívání, kuplířství, atd.)

d) hospodářská kriminalita (neoprávněné podnikání, úplatkářství, zpronevěra, atd.)

e) ostatní kriminalita (sprejerství, nedovolená výroba a držení psychotropních a omamných látek, výtržnictví, atd.)

Otázky pro řízené rozhovory s příslušníky menšin

1. Jak se staví majorita (většina společnosti) k menšinám (menšinám) v České republice?
2. Proč si myslíte, že má majoritní skupina české společnosti spíše negativní postoj k menšinám (menšinám)?
3. Domníváte se, že stát se dostatečně stará o národnostní menšiny v České republice?
4. Myslíte si, že je umožněno příslušníkům národnostních menšin si žít podle vlastních tradic a zvyků?
5. Obtěžovalo někoho z Vašeho okolí, že jste příslušníkem národnostní menšiny, a že s Vámi musí pracovat?
6. Obtěžovalo Vás osobně, že Vy musíte pracovat s příslušníkem majority (většiny)?
7. Chtěl byste se stát zaměstnancem ve státní správě České republiky (policie, úřady, školy)?
8. Chtěli byste mít za souseda příslušníka jiné národnostní menšiny, např. Vietnamce, Číňana, Iráčana, Inda či černocho?
9. Chtěli byste mít za souseda příslušníka jiné národnostní menšiny, např. Ukrajince, Bulhara, Moldavana, Rusa, Srba, Maďara nebo Slováka?
10. Byl/a jste někdy svědkem rasové nesnášenlivosti ve svém okolí?
11. Myslíte si, že by se majoritní skupina (většina) měla učit jazyky národnostních menšin, alespoň na oficiální úrovni (úřady, nemocnice, policie atd.)?
12. Domníváte se, že by se příslušníci národnostních menšin, měli zaměstnávat ve státní správě (policie, úřady, školy atd.)?
13. Domníváte se, že existuje přímá souvislost mezi vyšším podílem trestné činnosti a množstvím (počtem) příslušníků jednotlivých národnostních menšin, které žijí v České republice?